

ΜΕΛΕΤΗ

Ανδριανός Γ. Γκουρμπάτσης
Αντιστράτηγος – Υπαρχηγός ΠΣ, ε.α, Νομικός
Ειδικός Ερευνητής – Δικαστικός Πραγματογνώμονας

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2022

1.- ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Γη απορροφά ετησίως από τον Ήλιο τρία εκατομμύρια exajoule (EJ) ηλιακής ενέργειας, τα οποία διατίθενται με τη μορφή 90 EJ υδροηλεκτρικής ενέργειας, 630 EJ αιολικής ενέργειας, 1.250 EJ βιομάζας και το υπόλοιπο ως ηλιακή ενέργεια. Οι ήπιες μορφές ενέργειας ή "ανανεώσιμες πηγές ενέργειας" (ΑΠΕ) ή "νέες πηγές ενέργειας" είναι μορφές εκμεταλλεύσιμης ενέργειας που προέρχεται από διάφορες φυσικές διαδικασίες όπως ο άνεμος, η γεωθερμία, η κυκλοφορία του νερού και άλλες και χρησιμοποιούνται είτε άμεσα (κυρίως για θέρμανση) είτε μετατρέπόμενες σε άλλες μορφές ενέργειας (κυρίως ηλεκτρισμό ή μηχανική ενέργεια).

Η Ελλάδα ανάμεσα στο σύνολο των χωρών διαθέτει αξιόλογο δυναμικό ήπιων μορφών ενέργειας, οι οποίες μπορούν να προσφέρουν μια ρεαλιστική και αξιόπιστη εναλλακτική λύση για την κάλυψη των ενεργειακών μας αναγκών. Από τις κυριότερες κατηγορίες των Ήπιων Μορφών Ενέργειας που απαντώνται στον ελληνικό χώρο, η ηλιακή και η αιολική ενέργεια συναντώνται κυρίως στο νησιωτικό χώρο, όπου τα δυναμικά τους φορτία εμφανίζουν τις υψηλότερες τιμές, όπως συμβαίνει, μεταξύ άλλων νησιωτικών περιοχών και με την Εύβοια.

Η παγκόσμια προσπάθεια για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, η απανθρακοποίηση της ηλεκτροπαραγωγής και το πέρασμα στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) βρίσκονται αυτή τη στιγμή στο επίκεντρο της αναβάθμισης και μετασχηματισμού του ενεργειακού τομέα τόσο στην Ευρώπη γενικώς όσο και ειδικότερα στην Ελλάδα. Το τεράστιο ενδιαφέρον για επενδύσεις σε ΑΠΕ και ως εκ τούτου η γρήγορα αναπτυσσόμενη αγορά δημιουργούν ένα ευνοϊκό περιβάλλον για ασφαλείς επιχειρηματικές επενδύσεις αλλά και νέες ευκαιρίες για περαιτέρω ανάπτυξη στις περιφέρειες και στην τοπική αυτοδιοίκηση. Έτσι η προώθηση της

ενεργειακής μετάβασης και την υποστήριξη των ΑΠΕ και της πράσινης οικονομίας είναι στο επίκεντρο της πολιτικής της εκάστοτε Κυβέρνησης στην Ελλάδα.

Η ενέργεια θεωρείται κοινωνικό αγαθό που χρήζει ειδικής προστασίας από το κράτος. Η απελευθέρωση και δημιουργία μιας ενιαίας ανταγωνιστικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας αποτέλεσε έναν από τους βασικούς πυλώνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο πλαίσιο των ευρύτερων αλλαγών στον τομέα της ενέργειας κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η αναθεωρημένη συνθήκη της Λισσαβόνας, που υπεγράφη στις 13 Δεκεμβρίου 2007 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Δεκεμβρίου 2009, δίνει ιδιαίτερη έμφαση στον τομέα της ενέργειας. Στην ως άνω συνθήκη ρητά προβλέπεται, ότι τα κράτη μέλη διατηρούν το δικαίωμα να καθορίζουν τους όρους της εκμετάλλευσης των ενεργειακών τους πόρων, **την επιλογή μεταξύ διαφόρων ενεργειακών πηγών** και τη γενική διάρθρωση του ενεργειακού εφοδιασμού τους. Η ενσωμάτωση της Οδηγίας 96/92/ΕΚ υπήρξε καθοριστική για την απελευθέρωση της ελληνικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς αποτελεί το σημείο αναφοράς μετάβασης από την κρατική μονοπωλιακή ΔΕΗ στην ιδιωτικοποίηση του συστήματος.

Μέχρι το 2001, η **ΔΕΗ** διατηρούσε το μονοπώλιο στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας στη χώρα. Η Δ.Ε.Η. ιδρύθηκε με τον Ν. 1468/1950, ως Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού¹³ και, την 1η Ιανουαρίου 2001, με τη θέση σε ισχύ του Ν. 2773/1999 (μεταφορά της οδηγίας 96/92/ΕΚ) για την απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, η Δ.Ε.Η. μετατράπηκε σε Ανώνυμη Εταιρεία με μοναδικό μέτοχο το Ελληνικό Δημόσιο.

Ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στη λειτουργία του ενεργειακού τομέα έχει η **Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ)**, που συστάθηκε με το Ν. 2773/1999. Η ΡΑΕ ενεργεί ως ανεξάρτητη αρχή, εκδίδει ατομικές διοικητικές πράξεις τόσο αδειοδοτικού όσο και κυρωτικού χαρακτήρα, ωστόσο ο κύριος σκοπός της δραστηριότητάς της είναι η εισαγωγή ρυθμίσεων για την ομαλή λειτουργία της αγοράς.

Η ανάγκη αντιμετώπισης της **κλιματικής αλλαγής** και οι εκ τούτου ακολουθούμενες πολιτικές της ΕΕ διαμόρφωσαν την πολιτική της χώρας μας σχετικά

με το ενεργειακό μείγμα. Το μείγμα παραγωγής μιας χώρας είναι η κατανομή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται στη χώρα, κατά τη διάρκεια ενός ημερολογιακού έτους, από τις πρωτογενείς πηγές ενέργειας που καταναλώνονται ή χρησιμοποιούνται για την παραγωγή της. Στη σύνθεση του εγχώριου μείγματος συμβάλλουν οι ΑΠΕ (κατά κύριο λόγο ανεμογεννήτριες και Φ/Β). Ο Ν. 2773/99 έθεσε το πλαίσιο των **Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας** ορίζοντας αυτές ως την ενέργεια που προέρχεται από την εκμετάλλευση της αιολικής ή ηλιακής ενέργειας ή βιομάζας ή βιοαερίου ή γεωθερμικής ενέργειας ή ενέργειας από τη θάλασσα ή από την εκμετάλλευση υδάτινου δυναμικού με μικρούς υδροηλεκτρικούς σταθμούς ισχύος μέχρι 10 MW. Ο Ν. 3468/2006 (Α' 129), όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 3851/2010 (Α' 85), με τον οποίο εναρμονίστηκε η ελληνική νομοθεσία με την Οδηγία 2009/28/ΕΚ, επιτάχυνε τη διείσδυση των Α.Π.Ε. στην κατανάλωση ενέργειας. Στις 1.9.2022 το 3,9% του ηλεκτρισμού προήλθε από την αιολική ενέργεια και αντιστοιχεί σε 5,6 GWh (βλ. ΕΛΕΤΑΕΝ)

2.- ΟΡΙΣΜΟΙ - ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΩΝ

2.1. Αιολική Ενέργεια

Η εκμετάλλευση της ενέργειας του ανέμου από τον άνθρωπο αποτελεί μία πρακτική που βρίσκει τις ρίζες της στην αρχαιότητα. Χαρακτηριστικά παραδείγματα εκμετάλλευσης της αιολικής ενέργειας είναι τα ιστιοφόρα και οι ανεμόμυλοι. Σήμερα, για την αξιοποίηση της αιολικής ενέργειας χρησιμοποιούμε τις ανεμογεννήτριες (Α/Γ). **Οι ανεμογεννήτριες** είναι μηχανές, οι οποίες μετατρέπουν την κινητική ενέργεια του ανέμου σε ηλεκτρική ενέργεια. Η μετατροπή αυτή γίνεται σε δύο στάδια. Στο πρώτο στάδιο, μέσω της πτερωτής, έχουμε την μετατροπή της κινητικής ενέργειας του ανέμου σε μηχανική ενέργεια με την μορφή περιστροφής του

άξονα της πτερωτής και στο δεύτερο στάδιο, μέσω της γεννήτριας, επιτυγχάνουμε την μετατροπή της μηχανικής ενέργειας σε ηλεκτρική. Οι ανεμογεννήτριες χρησιμοποιούνται για την πλήρη κάλυψη ή και τη συμπλήρωση των ενεργειακών αναγκών. Το παραγόμενο από τις ανεμογεννήτριες ηλεκτρικό ρεύμα είτε καταναλώνεται επιτόπου, είτε εγχέεται και διοχετεύεται στο ηλεκτρικό δίκτυο για να καταναλωθεί αλλού. Η παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια από τις ανεμογεννήτριες, όταν η παραγωγή είναι μεγαλύτερη από τη ζήτηση, συχνά αποθηκεύεται για να χρησιμοποιηθεί αργότερα, όταν η ζήτηση είναι μεγαλύτερη από την παραγωγή. Η αποθήκευση σήμερα γίνεται με δύο οικονομικά βιώσιμους τρόπους, ανάλογα με το μέγεθος της παραγόμενης ενέργειας. Οι ηλεκτρικοί συσσωρευτές (μπαταρίες) είναι η πλέον γνωστή και διαδεδομένη μέθοδος αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία χρησιμοποιείται για μικρής κλίμακας παραγωγικές μη διασυνδεδεμένες στο κεντρικό δίκτυο μονάδες. Η άντληση ύδατος με χρήση ηλεκτρικής ενέργειας παραγόμενης από ανεμογεννήτριες και η ταμίευσή του σε τεχνητές λίμνες κατασκευασμένες σε υψόμετρο το οποίο είναι ικανό να τροφοδοτήσει υδροηλεκτρικό σταθμό, είναι η μέθοδος αποθήκευσης που χρησιμοποιείται όταν η παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια είναι μεγάλη. Η χώρα μας διαθέτει εξαιρετικά πλούσιο αιολικό δυναμικό, σε αρκετές περιοχές της **Κρήτης, της Πελοποννήσου, της Ευβοίας** και φυσικά στα νησιά του Αιγαίου. Σε αυτές τις περιοχές θα συναντήσουμε και τα περισσότερα αιολικά πάρκα, τα οποία αποτελούνται από συστοιχίες ανεμογεννητριών σε βέλτιστη διάταξη για την καλύτερη δυνατή εκμετάλλευση του αιολικού δυναμικού. **Η αιολική ενέργεια είναι μια πρακτικά ανεξάντλητη πηγή ενέργειας.** Η εκμετάλλευση του υψηλού της δυναμικού στη χώρα μας, σε συνδυασμό με τη ραγδαία ανάπτυξη των τεχνολογιών που ενσωματώνεται στις σύγχρονες αποδοτικές ανεμογεννήτριες, έχει τεράστια σημασία για τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εξοικονόμηση ενεργειακών πόρων, την προστασία του περιβάλλοντος και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. (Πηγή: site ΥΠΕΝ)

2.2. Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ)

Κατά το νόμο θεωρούνται ΑΠΕ οι μη ορυκτές ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, π.χ. ηλιακή ενέργεια, αιολική ενέργεια, βιομάζα, ενώ ως **αιολικά πάρκα** νοούνται αυτά που περιέχουν τουλάχιστον 3 ανεμογεννήτριες. Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Α.Π.Ε.) ονομάζονται λοιπόν οι μη ορυκτές ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπως η αιολική ενέργεια, η ηλιακή ενέργεια, η κυματική ενέργεια, η παλιρροϊκή ενέργεια, η ενέργεια από βιομάζα, ή άλλα αέρια που εκλύονται από χώρους υγειονομικής ταφής και από εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού, βιοαέρια, η γεωθερμική ενέργεια, η υδραυλική ενέργεια που αξιοποιείται από υδροηλεκτρικούς σταθμούς.

3.2. Αιολικές εγκαταστάσεις

Εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης της αιολικής ενέργειας για την παραγωγή ηλεκτρισμού που λειτουργούν είτε με τη μορφή μεμονωμένων ανεμογεννητριών (Α/Γ), είτε με τη μορφή αιολικών πάρκων, δηλαδή συστοιχίας ανεμογεννητριών.

4.2.Τυπική ανεμογεννήτρια (Α/Γ) ή ισοδύναμη αυτής

Η ανεμογεννήτρια με διάμετρο ρότορα $D=85m$.

5.2. Φέρουσα Ικανότητα περιοχών εγκατάστασης αιολικών έργων

Ο μέγιστος αριθμός τυπικών Α/Γ που επιτρέπεται να εγκατασταθούν σε μια ενότητα χώρου. 12.

6.2. Συνοδευτικές εγκαταστάσεις ή συνοδά έργα Α.Π.Ε.

Εγκαταστάσεις που είναι κατά περίπτωση απαραίτητες για τη λειτουργία των έργων Α.Π.Ε., όπως είναι ιδίως οι γραμμές μεταφοράς υψηλής τάσεως, οι υποσταθμοί ηλεκτρικής ενέργειας, οι οδικές συνδέσεις κ.λπ.

7.2. Ενεργειακές Κοινότητες

Με τον Ν. 4513/2018 «Ενεργειακές Κοινότητες και άλλες διατάξεις», εισάγεται το θεσμικό πλαίσιο ίδρυσης και λειτουργίας των Ενεργειακών Κοινοτήτων (Ε.Κοιν.) στην Ελλάδα με σκοπό την προώθηση της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας και καινοτομίας στον ενεργειακό τομέα, την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας, την προαγωγή της ενεργειακής αειφορίας και της καινοτομίας, την παραγωγή, αποθήκευση, ιδιοκατανάλωση, διανομή και προμήθεια ενέργειας

καθώς και τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας στην τελική χρήση σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Με το παρόν πλαίσιο προβλέπονται οικονομικά κίνητρα και μέτρα στήριξης των Ενεργειακών Κοινοτήτων. Τα μέτρα στήριξης αφορούν κυρίως στην ανάπτυξη σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ, καθώς η αξιοποίηση του εγχώριου δυναμικού ΑΠΕ αποτελεί κεντρικό εθνικό ενεργειακό στόχο αφού συμβάλλει στη διαφοροποίηση του εθνικού ενεργειακού μίγματος, στην ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού και στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής ενώ ταυτόχρονα ενισχύει και την ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας. Υιοθετείται ένα ευνοϊκό πλαίσιο ανάπτυξης σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ από τις τοπικές κοινωνίες, καθιστώντας έτσι τις ίδιες ενεργό μέρος στην προώθηση των ΑΠΕ στην Ελλάδα στο πλαίσιο επίτευξης του στόχου για συμμετοχή των ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο.

8.2. Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας (Π.Α.Π.) χαρακτηρίζονται οι περιοχές της ηπειρωτικής χώρας, οι οποίες παρουσιάζουν συγκριτικά πλεονεκτήματα για την εγκατάσταση αιολικών σταθμών και προσδιορίζονται σε σχετικό Παράρτημα και Διάγραμμα που συνοδεύουν την ίδια υπ' αρ. Απόφαση 49828/2008 (Β' 2464) της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον τομέα του χωροταξικού σχεδιασμού της αειφόρου αναπτύξεως (Β' 2464) και στις οποίες εκτιμάται η μέγιστη δυνατότητα χωροθέτησης αιολικών εγκαταστάσεων κατά τα οριζόμενα ειδικότερα σε σχετικό Παράρτημα, ενώ **ως Περιοχές Αιολικής Καταλληλότητας (Π.Α.Κ.)** χαρακτηρίζονται οι περιφέρειες όλων των πρωτοβάθμιων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) της ηπειρωτικής χώρας, οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στις Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας, και των οποίων περιοχές ή και μεμονωμένες θέσεις κρίνονται από την Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας, κατά το άρθρο 3 παρ. 1 δ του ν. 3468/2006, ως ενεργειακά αποδοτικές.

9.2. Δίκτυο

Το, κατά τους ορισμούς του άρθρου 2 παρ. 9 του Ν. 3468/2006, δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας της πρώην Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού Α.Ε. (Δ.Ε.Η. Α.Ε.) και ήδη ΔΕΔΔΗΕ, που είναι εγκατεστημένο στην ελληνική επικράτεια,

το οποίο αποτελείται από γραμμές μέσης (Μ.Τ.) και χαμηλής τάσης και εγκαταστάσεις διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και από γραμμές και εγκαταστάσεις υψηλής τάσης του ΑΔΜΗΕ, που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο αυτό.

10.2. Η ηπειρωτική χώρα στην οποία συγκαταλέγεται για τις ανάγκες της κείμενης σχετικά με τις ΑΠΕ νομοθεσίας και η Εύβοια, διακρίνεται σε Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας (ΠΑΠ) και σε Περιοχές Αιολικής Καταλληλότητας (ΠΑΚ) ως εξής:

10.2α. Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας (ΠΑΠ)

Είναι οι περιοχές της ηπειρωτικής χώρας, που προσδιορίζονται υπό μορφή πίνακα στο Παράρτημα Ι και απεικονίζονται στο Διάγραμμα 1 της παρούσας απόφασης, οι οποίες διαθέτουν συγκριτικά πλεονεκτήματα για την εγκατάσταση αιολικών σταθμών (ύπαρξη εκμεταλλεύσιμου αιολικού δυναμικού, αυξημένη ζήτηση εγκατάστασης Α/Γ κλπ), ενώ ταυτόχρονα προσφέρονται από απόψεως επίτευξης των χωροταξικών στόχων (ελεγχόμενη συγκέντρωση των αιολικών εγκαταστάσεων) διότι συγκεντρώνουν τη μεγαλύτερη ζήτηση (αιτήσεις παραγωγής, εγκατάστασης, λειτουργίας). Στις περιοχές αυτές, εκτιμάται η μέγιστη δυνατότητα χωροθέτησης αιολικών εγκαταστάσεων (φέρουσα ικανότητα), όπως ειδικότερα αυτή προσδιορίζεται στο Παράρτημα ΙΙΙ.

10.2β. Περιοχές Αιολικής Καταλληλότητας (ΠΑΚ)

Είναι ομάδες ή επιμέρους περιοχές πρωτοβάθμιων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) της ηπειρωτικής χώρας καθώς και μεμονωμένες θέσεις, οι οποίες δεν εμπίπτουν σε ΠΑΠ αλλά διαθέτουν ικανοποιητικό εκμεταλλεύσιμο αιολικό δυναμικό, και προσφέρονται για το λόγο αυτό για την χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων. Στις ΠΑΚ συμπεριλαμβάνονται και οι κατάλληλες για χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων ζώνες, που θα προσδιοριστούν, με βάση τα κριτήρια του παρόντος Ειδικού Πλαισίου, από τα οικεία Περιφερειακά Πλαίσια, Ρυθμιστικά Σχέδια, Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια, Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτών Πόλεων, Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου ή άλλα σχέδια χρήσεων γης.

Β.- ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ & ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ Α.Π.Ε.

3.1. Εισαγωγικά – ιστορική νομοθετική εξέλιξη για τις Α.Π.Ε.

Η παραγωγή ηλεκτρισμού από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (Α.Π.Ε.), όπως είναι η αιολική στην Ελλάδα αποτελεί σχετικά πρόσφατη δραστηριότητα. Το νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει για τις Α.Π.Ε. χρονολογείται ουσιαστικά από το 1994. Το πλαίσιο συνίσταται σε διατάξεις του κοινού νομοθέτη που θεσπίστηκαν σταδιακά προκειμένου να συμπληρωθούν και να βελτιωθούν οι όροι για την εγκατάσταση και λειτουργία σταθμών Α.Π.Ε. Αξίζει να σημειωθεί ότι ορισμένες νεότερες διατάξεις αποβλέπουν στην εναρμόνιση με τη σχετική νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας. Υπό αυτήν την έννοια, καθίσταται απτή η επίδραση της νομολογίας στη διαμόρφωση των κανόνων δικαίου που διέπουν τις Α.Π.Ε.

Για πρώτη φορά λοιπόν οι πρώτες σχετικές νομοθετικές ρυθμίσεις, όπως ήδη προαναφέρθηκε, απαντώνται στον Ν. 2244/1994 (Α' 168) με τις οποίες εισάγονται για πρώτη ουσιαστικά φορά ειδικές ρυθμίσεις για την εκμετάλλευση Α.Π.Ε.. Συγκεκριμένα, με το άρθρο 3 παρ. 1 του ως άνω νόμου προβλέπεται ότι <<Για την εγκατάσταση ή επέκταση σταθμού ηλεκτροπαραγωγής απαιτείται άδεια που χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου>>. Εξαιρούνται, ωστόσο, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του ανωτέρω άρθρου της υποχρέωσης προς λήψη άδειας εγκατάστασης οι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής με ισχύ μέχρι 20 KW, καθώς και οι εφεδρικοί σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής ισχύος μέχρι 150 KW. Ακόμη, η ίδια διάταξη ορίζει ότι <<τα αιολικά και ηλιακά συστήματα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας νοούνται μόνο ως ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις>>. Επίσης, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του ανωτέρω άρθρου, προβλέπεται ότι: <<Για τη λειτουργία σταθμών

ηλεκτροπαραγωγής, για τους οποίους χορηγείται άδεια εγκατάστασης, απαιτείται και άδεια λειτουργίας. Η άδεια αυτή χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου και έλεγχο από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας, για την τήρηση των όρων εγκατάστασης και λειτουργίας των σταθμών ηλεκτροπαραγωγής. Αν ο σταθμός συνδέεται με τα δίκτυα της Δ.Ε.Η., η λειτουργία του απαγορεύεται πριν από τη σύναψη της σχετικής σύμβασης>>.

Ακολούθως εκδίδεται η απόφαση Δ6/Φ1/ΟΙΚ.8860/1998 (Β' 502) του Υπουργού Ανάπτυξης, με την οποία τροποποιήθηκε η προγενέστερη απόφαση Δ6/Φ1/ΟΙΚ.8295/19.4.1995 του Υπουργού Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η ως άνω απόφαση με την πρόβλεψη διάταξης για την εγκατάσταση σταθμών Α.Π.Ε. σε δημόσιες **δασικές εκτάσεις**.

Στη συνέχεια με το Ν. 2773/1999 (Α' 286) επιχειρείται η συνολική ρύθμιση της **απελευθέρωσης αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας**, συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής από Α.Π.Ε, αφού προβλέπει με ειδική διάταξη, ότι ο Διαχειριστής του Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας υποχρεούται να δίνει προτεραιότητα στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ. Συγκεκριμένα, με το άρθρο 2 του ως άνω νόμου ορίζεται, ως <<παραγωγός από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας>>, <<ο παραγωγός, ο οποίος παράγει ηλεκτρική ενέργεια από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Α.Π.Ε.)>>. Παραγωγή, εξάλλου, από Α.Π.Ε. είναι <<η ηλεκτρική ενέργεια η προερχόμενη από: 1. Την εκμετάλλευση αιολικής ή ηλιακής ενέργειας ή βιομάζας ή βιοαερίου. 2... 5. Συνδυασμό των ανωτέρω>>. Κατά το άρθρο 3 του ανωτέρω νόμου, η άσκηση δραστηριότητας ηλεκτρικής ενέργειας <<τελεί υπό την εποπτεία του Κράτους>>, ενώ, σύμφωνα με το άρθρο αυτό, ο μακροχρόνιος ενεργειακός σχεδιασμός της χώρας αποσκοπεί, μεταξύ άλλων: <<α)..., β) στην προστασία του περιβάλλοντος, στο πλαίσιο των διεθνών υποχρεώσεων της Χώρας..., δ) στην παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα της εθνικής οικονομίας και την επίτευξη υγιούς ανταγωνισμού με στόχο τη μείωση του κόστους ενέργειας για το σύνολο των χρηστών και καταναλωτών>>. Επίσης κατά την παρ. 3 του

ανωτέρω άρθρου, ακόμη, ορίζεται ότι <<για την άσκηση Δραστηριότητας Ηλεκτρικής Ενέργειας απαιτείται προηγούμενη άδεια, η οποία χορηγείται από τον Υπουργό Ανάπτυξης ύστερα από γνωμοδότηση της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας>>. Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 9 του ιδίου ως άνω νόμου <<η κατασκευή εγκαταστάσεων παραγωγής και η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας επιτρέπεται σε όσους έχει χορηγηθεί άδεια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή έχουν νομίμως εξαιρεθεί από την υποχρέωση αυτήν. Η άδεια παραγωγής χορηγείται από τον Υπουργό Ανάπτυξης ύστερα από γνώμη της Ρ.Α.Ε., σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στον νόμο αυτό και στον Κανονισμό Αδειών>>.

Βέβαια όπως συμβαίνει συνήθως κατά την νομοθετική ρύθμιση ενός καινοφανούς ζητήματος, έτσι και στη συγκεκριμένη περίπτωση με την εγκατάσταση σταθμών Α.Π.Ε., οι σχετικές ρυθμίσεις παρουσιάζουν σημαντικές ελλείψεις και αντιφάσεις, ωστόσο στη συνέχεια αυτές με διάφορες νομοθετικές παρεμβάσεις κατέστησαν πληρέστερες και περισσότερο αποτελεσματικές. Στην εξέλιξη αυτή συνέβαλαν καθοριστικά η συνταγματική πρόβλεψη της αρχής της αειφορίας (άρθρο 24 παρ. 1, εδ. β' Συντ) με την αναθεώρηση του 2001, η τάση απελευθέρωσης της παραγωγής της ηλεκτρικής ενέργειας και η κατάργηση του κρατικού μονοπωλίου στο συγκεκριμένο πεδίο, η θέσπιση κανόνων του ενωσιακού δικαίου και του διεθνούς δικαίου, οι οποίοι επιβάλλουν τη λήψη άμεσων μέτρων για τη μείωση των καταστρεπτικών για το περιβάλλον εκπομπών αερίων που ευθύνονται για το φαινόμενο του θερμοκηπίου και η θέσπιση κανόνων διεθνούς δικαίου για την κλιματική κρίση. Ακολούθως παρατίθεται το συναφές με το συνταγματικό και νομοθετικό πλαίσιο για τις Α.Π.Ε.

3.2. Σύνταγμα

Το Σύνταγμα δεν περιλαμβάνει, ασφαλώς, κανόνες που αναφέρονται άμεσα στην παραγωγή ενέργειας. Ωστόσο, εμπεριέχει διατάξεις που σχετίζονται με τις Α.Π.Ε. Συγκεκριμένα, όπως επισημαίνεται κατωτέρω, το άρθρο 24 παρ. 1 Συντ. κατοχυρώνει ρητά την **Αρχή της Αειφορίας**. Πιο αναλυτικά στο άρθρο 24 παρ. 1 του

Συντάγματος, όπως ισχύει μετά την αναθεώρηση με το ψήφισμα της 6ης Απριλίου 2001 της Ζ΄ Αναθεωρητικής Βουλής, ορίζεται, ότι: <<Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξή του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αειφορίας. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την προστασία των δασών και δασικών εκτάσεων....**Απαγορεύεται η μεταβολή του προορισμού των δασών και των δασικών εκτάσεων, εκτός αν προέχει για την Εθνική Οικονομία ή αγροτική εκμετάλλευση ή άλλη χρήση τους, που την επιβάλλει το δημόσιο συμφέρον.**>>. Επίσης στη διάταξη του άρθρου 117 παρ. 3 του Συντάγματος ορίζεται, ότι: <<Δημόσια ή ιδιωτικά **δάση και δασικές εκτάσεις που καταστρέφονται από πυρκαγιά** ή που με άλλον τρόπο αποψιλώθηκαν ή αποψιλώνονται δεν αποβάλλουν τον χαρακτήρα που είχαν πριν καταστραφούν, **κηρύσσονται υποχρεωτικά αναδασωτέες** και αποκλείεται να διατεθούν για άλλον προορισμό.>>. Οι δύο προεκτεθείσες διατάξεις είναι μεταξύ τους αυτοτελείς - δεν συμπληρώνει δηλαδή η μία την άλλη – κι έτσι επιβάλλεται να ερμηνεύονται από τα δικαστήρια. Ειδικώς για τις διατάξεις του άρθρου 117 παρ. 3 η διατύπωσή τους είναι απόλυτη και δεν χωρεί διασταλτικής ερμηνείας.

3.3. Νομολογία ΣτΕ

Κατά τη νομολογία, οι περιπτώσεις επιτρεπτών επεμβάσεων σε δάση και δασικές εκτάσεις πρέπει να προβλέπονται από τον νομοθέτη, οι σχετικές επιλογές του οποίου υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο στο πλαίσιο ελέγχου της συνταγματικότητας των νόμων. Η νομολογιακή ιστορία του ζητήματος εγκατάστασης των ΑΠΕ διακρίνεται σε δύο φάσεις που εναργώς θα μπορούσαν να θεωρηθούν: Α΄ φάση) το <<άβατο της προστασίας>> Β΄ φάση) μετάβαση στον αναγκαίο ρεαλισμό, όπως θα αποδειχθεί εν συνεχεία. Στην πρώτη φάση, πριν το 2008 (προ του Ειδικού Πλαισίου), η ΣτΕ ΕΑ 561/2004 έκρινε ότι η εγκατάσταση του σταθμού ηλεκτρικής ενέργειας συνεπάγεται έντονη διατάραξη του οικοσυστήματος της περιοχής και αλλοίωση της μορφής της.

1) Στην Α' (πρώτη) φάση επικρατεί πάγια γραμμή ότι, εξαιτίας της απόλυτης προστασίας τους, επέμβαση στις αναδασωτέες εκτάσεις επιτρέπεται στο απολύτως απαραίτητο μέτρο και μόνο μετά την πραγματοποίηση της αναδάσωσης, αφού ανακτήσει πλήρως τη δασική μορφή της η καταστραφείσα έκταση (άρα απαιτούνταν πρώτα άρση της αναδάσωσης).

2) Ακολουθώντας με την ΣτΕ (Ε') 2474/2011 εισερχόμαστε στη Β' (δεύτερη) φάση της νομολογίας. Η εν λόγω απόφαση αφορούσε (μείζονα) επέμβαση σε αναδασωτέα έκταση με τη δημιουργία σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και προέβη αρχικά με έναν πολύ καινοτόμο (ή επικίνδυνο;) τρόπο στην ερμηνεία της πρόθεσης του συνταγματικού νομοθέτη, κάμπτοντας για πρώτη φορά την απόλυτη προστασία, προς την κατεύθυνση της εκπλήρωσης υπέρτερων δημόσιων σκοπών που άλλως θα ματαιώνονταν ολότελα, αν αναμενόταν πρώτα να αναδασωθεί πλήρως η καταστραφείσα έκταση. Περαιτέρω με την αδιαμφισβήτητα ιστορικής σημασίας απόφαση **ΣτΕΟΛ 2499/2012** η οποία εκδόθηκε σε υπόθεση έγκρισης αιολικού πάρκου σε αναδασωτέα έκταση 188 στρεμμάτων που αποτελεί πολύ μικρό τμήμα ευρύτερης αναδασωτέας έκτασης 47.500 στρεμμάτων, επέρχεται, ως <<λύση ανάγκης>> νομολογιακή στροφή για αιολικό πάρκο σε **αναδασωτέα έκταση**, σε αντίθεση πάντα με την προ του 2011 νομολογία. Ειδικότερα το Συμβούλιο της Επικρατείας σε Ολομέλεια, ανατρέχοντας στις εργασίες της αναθεωρητικής Βουλής, διαπίστωσε, ότι σκοπός της διάταξης του άρθρου 107 παρ. 3 του Συντάγματος, παρά την απόλυτη διατύπωσή της, δεν ήταν η παντελής απαγόρευση οποιασδήποτε επέμβασης σε **αναδασωτέα έκταση**, ακόμη και για σκοπούς ύψιστου δημόσιου συμφέροντος, για τους οποίους θα ήταν επιτρεπτή η εκτέλεση έργου σε υφιστάμενο δάσος, αλλά η προστασία των δασικών οικοσυστημάτων από την οικοπεδοποίηση κυρίως σε περιοχές στις οποίες υπήρχαν κατά τον χρόνο ψήφισης του Συντάγματος – αλλά δυστυχώς εξακολούθησαν να υπάρχουν για πολλά χρόνια, ίσως μέχρι και σήμερα – έντονες οικιστικές πιέσεις και σημαντική αύξηση της αξίας της γης και στις οποίες εμφανιζόταν το φαινόμενο της καταστροφής εκτάσεων δασικού χαρακτήρα σε ευρεία έκταση. Το δικαστήριο έκρινε, - εκτιμώ κατά την εσφαλμένη κρίση της

πλειοψηφίας, αφού κατά την ορθή κρίση της μειοψηφίας η γραμματική διατύπωση της διατάξεως του άρθρου 117 παρ. 3 του Συντάγματος έχει ως συνέπεια ότι δεν είναι αυτή δεκτική ερμηνείας - σε ένα πρώτο επίπεδο, ότι από το Σύνταγμα δεν θεσπίζεται απόλυτη απαγόρευση επεμβάσεων σε αναδασωτέες εκτάσεις, σε δεύτερο επίπεδο ότι επεμβάσεις επιτρέπονται όταν πρόκειται να εξυπηρετηθεί ανάγκη με ιδιαίτερη κοινωνική, εθνική ή οικονομική σημασία, όπως είναι η παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος από ανανεώσιμες πηγές, της οποίας η αύξηση αποτελεί και υποχρέωση έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και σε τρίτο επίπεδο ότι οι σχετικές διοικητικές εγκρίσεις πρέπει να αιτιολογούνται πλήρως κατά περίπτωση, με εκτίμηση και της αναγκαιότητας επέμβασης σε αναδασωτέα έκταση. Συμπερασματικά λοιπόν μπορούν να διατυπωθούν οι εξής παρατηρήσεις:

α. Η νομολογία του Συμβουλίου συνέβαλε καθοριστικά στη διαμόρφωση νομικού πλαισίου για τη συντεταγμένη δημιουργία αιολικών πάρκων σε εκτάσεις δασικού χαρακτήρα και την παύση της άναρχης άσκησης της δραστηριότητας αυτής.

β. Η δυνατότητα εγκατάστασης ανεμογεννητριών σε αναδασωτέες εκτάσεις δεν χορηγήθηκε πρωτογενώς από το Συμβούλιο Επικρατείας αλλά από τον νομοθέτη, οι σχετικές προβλέψεις του οποίου κρίθηκαν από το δικαστήριο ως συμβατές με το Σύνταγμα.

γ. Η νομική αυτή δυνατότητα δεν δημιουργεί σε καμία περίπτωση κίνητρο για τον εμπρησμό δασών, αφού επιτρέπεται πάντως η εγκατάσταση ανεμογεννητριών σε υφιστάμενο δάσος και μάλιστα με περισσότερη ευκολία λόγω των επιπλέον προϋποθέσεων που θέτει το Συμβούλιο Επικρατείας για τη χρησιμοποίηση αναδασωτέων εκτάσεων. Αντιθέτως, η απαγόρευση εγκατάστασης σταθμού αιολικής ενέργειας σε αναδασωτέες εκτάσεις θα δημιουργούσε ισχυρό κίνητρο εμπρησμού για όσους αντιτίθενται σε τέτοιου είδους έργα, οι οποίοι, όπως έχει αποδειχθεί, είναι πολλοί. Υπάρχει, άλλωστε, ανάλογο προηγούμενο που πρέπει να μας προβληματίσει. Την προηγούμενη κυρίως δεκαετία πολλές ήταν οι πυρκαγιές σε περιοχές στις οποίες είχε σχεδιαστεί η δημιουργία Χώρων Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων που είχε δημιουργήσει έντονες και έμπρακτες αντιδράσεις στις τοπικές κοινωνίες.

(βλ. Μενουδάκος Κ., “Το ΣτΕ, οι ανεμογεννήτριες και οι αναδασωτέες εκτάσεις” “ΤΟ ΒΗΜΑ” στις 22-08-2021)

Η πιο πρόσφατη νομολογία διέπεται από τα εξής χαρακτηριστικά (ΣτΕ 2579/2018): 1) Φαίνεται να παγιοποιεί τις προϋποθέσεις του επιτρεπτού της επέμβασης (<<το αναγκαίο>> της επέμβασης και ο περιορισμός της στα τμήματα που απαιτείται μόνο) 2) Η κατάφαση της εξαιρετικής σημασίας των ΑΠΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη, και τη διασφάλιση της επάρκειας του ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας, κυρίως την αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών, που αποτελεί αντικείμενο διεθνούς δεσμεύσεως της χώρας και ζήτημα έντονου κοινοτικού ενδιαφέροντος, 3) Την υπογράμμιση – σε συνδυασμό με το χαρακτήρα της άδειας επέμβασης – σε αντίθεση με την άρση της αναδασώσεως, ότι η επέμβαση με εγκατάσταση ΑΠΕ δεν συνεπάγεται μεταβολή του νομικού χαρακτήρα της αναδασωτέας έκτασης, αλλά μόνο προσωρινή δυνατότητα επεμβάσεως για την άσκηση συγκεκριμένης δραστηριότητας, με την υποχρέωση αποκαταστάσεως του δασικού χαρακτήρα της εκτάσεως μετά την παύση λειτουργίας της δραστηριότητας, διατηρουμένου του προστατευτικού χαρακτήρα της αναδασώσεως>>.

Τέλος με την πρόσφατη <<απόφαση ΣτΕ 1429/2022, - σχετικά με υπόθεση χωροθέτησης αιολικών πάρκων στις Κυκλάδες, - επιβεβαιώθηκε ο κανόνας ότι η εγκατάσταση ανεμογεννητριών δεν απαγορεύεται ούτε εντός περιοχών Natura, με την εξαίρεση των οικοτόπων προτεραιότητας που έχουν ενταχθεί ως τόποι κοινοτικής σημασίας στο δίκτυο Natura 2000, σύμφωνα με την απόφαση 2006/613/EK της Επιτροπής, των περιοχών απόλυτης και μη προστασίας της φύσης, των υγροτόπων Ραμσάρ, των πυρήνων των εθνικών δρυμών και των κηρυγμένων μνημείων της φύσης και των αισθητικών δασών. Και στις υπόλοιπες περιοχές Natura, όμως, όπου υπάρχει απόλυτη απαγόρευση χωροθέτησης αιολικών πάρκων, η εγκατάσταση πρέπει να επιτρέπεται μόνον εφόσον έχει προηγηθεί επαρκής τεκμηρίωση μέσω μελέτης ορνιθολογικού περιεχομένου, ότι η εγκατάσταση δεν αναμένεται να επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις, ιδίως στα πουλιά...>>

3.4. Εκτελεστικός νόμος - Ν. 998/1979

Σε εκτέλεση των ως άνω συνταγματικών επιταγών των διατάξεων των άρθρων 24 και 117 του Συντάγματος, με τον (εκτελεστικό) νόμο (Ν. 998/1979) <<Περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της χώρας>> (Α' 289), ο οποίος στο πέμπτο κεφάλαιο αυτού (άρθρα 37 – 44) ρυθμίζει τα θέματα κήρυξης και άρσης αναδασώσεως και στο έκτο κεφάλαιο (άρθρα 45 – 61) προβλέπει τις επιτρεπόμενες επεμβάσεις στα δάση και τις δασικές εκτάσεις. Πιο αναλυτικά καθορίστηκαν τα εξής:

- (Άρθρο 38 παρ. 1) Τα δάση και οι δασικές εκτάσεις που καταστράφηκαν ή καταστρέφονται συνεπεία πυρκαγιάς, **κηρύσσονται υποχρεωτικά ως αναδασωτέας** οι δραστηριότητες που επιτρέπονται σε δάση και δασικές εκτάσεις. Της κήρυξης της αναδάσωσης εξαιρούνται εκτάσεις για τις οποίες, πριν την καταστροφή της δασικής βλάστησής τους από πυρκαγιά, έχει χορηγηθεί έγκριση επέμβασης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο Έκτο του παρόντος νόμου. (Τίθεται όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 32, παρ. 1 Ν. 4342/2015).
- (Άρθρο 45, παρ. 1 και 3, όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 36 του Ν. 4280/2014) Δεν επιτρέπεται, εν όλω ή εν μέρει, οποιαδήποτε επέμβαση που συνεπάγεται μεταβολή του προορισμού των δασών και δασικών εκτάσεων, πλην όσων ορίζονται ως επιτρεπτές στο παρόν Κεφάλαιο (ΣΤ). Επίσης κατά την παρ. 3 του ιδίου άρθρου στις επιτρεπόμενες κατά νόμο επεμβάσεις σε δάση και δασικές εκτάσεις, εκτός άλλων δραστηριοτήτων, περιλαμβάνεται και **η κατασκευή και εγκατάσταση έργων ηλεκτροπαραγωγής από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Α.Π.Ε.) ή και Σταθμών Αποθήκευσης.**
- Σύμφωνα με το άρθρο 58 του νόμου αυτού, στην αρχική του μορφή, στις επιτρεπόμενες δραστηριότητες σε δάση και δασικές εκτάσεις είχαν περιληφθεί τα έργα υποδομής και η εγκατάσταση δικτύων ηλεκτρισμού. Με μεταγενέστερο νόμο (Ν. 1822/1988) χορηγήθηκε η δυνατότητα εκτέλεσης και σε **αναδασωτέες εκτάσεις** των προβλεπόμενων στο άρθρο 58 έργων και

εργασιών. Πιο συγκεκριμένα στα έργα υποδομής και εγκατάστασης δικτύων ηλεκτρισμού με το άρθρο 2 παρ. 3 του Ν. 2941/2001, με το οποίο τροποποιήθηκε το άρθρο 58 παρ. 2 του Ν. 998/1979, προστέθηκαν ερμηνευτικά ότι περιλαμβάνονται και τα δίκτυα σύνδεσης των έργων ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τα συνοδά έργα. '

- Με βάση το ως άνω μέχρι το έτος 2001 νομοθετικό καθεστώς για τις Α.Π.Ε. το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε (ενδεικτικώς ΣτΕ 1324 και 1322/2001) ότι **δεν ήταν επιτρεπτή η εγκατάσταση σταθμών ηλεκτροπαραγωγής με αιολική ενέργεια σε δάση ή δασικές εκτάσεις**, διότι αυτή η επέμβαση δεν περιλαμβανόταν στις προβλεπόμενες ρητώς από τον νόμο. Πιο αναλυτικά κι ενδεικτικώς με τις ΣτΕ 2528/2000, 2526/2000, 174/2003, 173/2003 και 172/2003 κρίθηκε, ότι οι διατάξεις των άρθρων 3 και 5 του Ν. 2244/1994 και 58 του Ν. 998/1979 δεν επιτρέπουν την εγκατάσταση σταθμών ηλεκτροπαραγωγής με χρήση αιολικής ενέργειας σε δάση ή δασικές εκτάσεις. Ειδικότερα, σύμφωνα με τις δικαστικές αυτές αποφάσεις η εγκατάσταση σταθμών ηλεκτροπαραγωγής με χρήση αιολικής ενέργειας <<δεν μπορεί να θεωρηθεί ούτε ως μικρό έργο με αμελητέες επιπτώσεις στο δασικό περιβάλλον, κατά την έννοια της παρ. 3 του άρθρου 58, αλλά ούτε και ως έργο υποδομής και εγκατάσταση δικτύου ηλεκτρισμού, κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου αυτού, δεδομένου ότι η διάταξη αυτή, που πρέπει, ως εισάγουσα εξαίρεση από τον κανόνα της απαγορεύσεως επεμβάσεως σε δάση και δασικές εκτάσεις, να ερμηνεύεται στενά>>. Προκειμένου, συνεπώς, να υπαχθούν οι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής με χρήση αιολικής ενέργειας στις εξαιρέσεις του άρθρου 58 του Ν. 998/1979 απαιτείται ειδική νομοθετική πρόβλεψη. Εξάλλου, η διάταξη της απόφασης Δ6/Φ1/ΟΙΚ.8860/11.05.1998 του Υπουργού Ανάπτυξης, η οποία αναγνωρίζει εμμέσως τη δυνατότητα εγκατάστασης τέτοιου σταθμού σε δασική έκταση, είναι ανίσχυρη ως τεθείσα εκτός των ορίων της νομοθετικής εξουσιοδοτήσεως.

Συμπερασματικά λοιπόν από τη σχετική νομολογία του ΣτΕ προκύπτουν τα εξής βασικά σημεία:

α) Η χρησιμοποίηση αιολικής ενέργειας για την παραγωγή ηλεκτρισμού θεωρείται ως ηπιότερη τεχνική παρέμβαση σε σχέση με τις μορφές παραγωγής ηλεκτρισμού με τη χρήση μη Α.Π.Ε. Εναρμονίζεται, συνεπώς, επαρκέστερα με την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης.

β) Η χρήση αιολικής ενέργειας για την παραγωγή ηλεκτρισμού θεωρείται περιβαλλοντικά προσηγορότερη λύση για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών ιδιαίτερα των ευπαθών οικοσυστημάτων, όπως είναι τα μικρά νησιά.

γ) Η εγκατάσταση και λειτουργία σταθμών παραγωγής ηλεκτρισμού από Α.Π.Ε. σε δάση ή δασικές εκτάσεις απαιτεί ειδική νομοθετική ρύθμιση. Το άρθρο 2 του Ν. 2941/2001 καλύπτει το σχετικό νομοθετικό έλλειμμα, το οποίο είχε οδηγήσει σε ακύρωση από το Δικαστήριο σειρά διοικητικών πράξεων για την αδειοδότηση της εγκατάστασης και λειτουργίας τέτοιων σταθμών σε δάση ή δασικές εκτάσεις. Όπως προκύπτει, μάλιστα, εμμέσως, από τις ανωτέρω αποφάσεις που εξέδωσε το Δικαστήριο το έτος 2003, η εγκατάσταση και λειτουργία σταθμών παραγωγής ηλεκτρισμού από Α.Π.Ε. σε δάση ή δασικές εκτάσεις δεν αντίκειται κατ' αρχήν στις διατάξεις των άρθρων 24 και 117 παρ. 3 του Συντάγματος, οι οποίες θεσπίζουν αυστηρή προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι, ενόψει της αυστηρής εν πολλοίς νομολογίας του Δικαστηρίου αυτού για την προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων (βλ. ενδεικτικά ΣτΕΟλ. 2855/2003), δεν αποκλείεται το ΣτΕ να κρίνει υπό συγκεκριμένους όρους ότι η εγκατάσταση και λειτουργία σταθμού παραγωγής ηλεκτρισμού από Α.Π.Ε. σε δάση ή δασικές εκτάσεις δεν συμβιβάζεται με τις ανωτέρω συνταγματικές διατάξεις. Κρίσιμα στοιχεία για παρόμοια κρίση του Δικαστηρίου είναι εν προκειμένω αφενός μεν η έκταση των τεχνικών παρεμβάσεων και των επιπτώσεών τους στο δασικό περιβάλλον, που συνεπάγεται ο σταθμός και οι συναφείς με τη λειτουργία του εγκαταστάσεις, αφετέρου δε η ύπαρξη εναλλακτικών τρόπων κάλυψης των

ενεργειακών αναγκών είτε με χρήση άλλης μορφής ενέργειας (λχ από λοιπές Α.Π.Ε.) είτε με χρήση μεν αιολικής ενέργειας αλλά με εγκατάσταση του σταθμού σε μη δασική έκταση.

δ) Οι ανωτέρω παρατηρήσεις ισχύουν, εξάλλου, *mutatis mutandis*, και στην περίπτωση της εγκατάστασης και λειτουργίας σταθμών παραγωγής ηλεκτρισμού με χρήση αιολικής ενέργειας σε περιοχή, η οποία έχει χαρακτηριστεί προστατευόμενη λόγω της υπάρξεως σε αυτήν σημαντικών περιβαλλοντικών αγαθών, φυσικών ή πολιτιστικών.

ε) Το ΣτΕ., πάντως, κρίνει, όπως προκύπτει από τις ανωτέρω αποφάσεις του, ότι η εγκατάσταση και λειτουργία σταθμών παραγωγής ηλεκτρισμού από Α.Π.Ε. **δεν μπορεί να θεωρηθεί <<ως μικρό έργο με αμελητέες επιπτώσεις>> στο περιβάλλον.** Αντίθετα, μάλιστα, ανάλογα με το μέγεθος και την ισχύ του σταθμού, καθώς και τον συνολικό αριθμό των ανεμογεννητριών που εγκαθίστανται σε αυτόν, είναι δυνατόν να κριθεί ότι το σχετικό έργο προσβάλλει περιβαλλοντικά αγαθά, όπως είναι ιδίως η αισθητική του τοπίου και κυρίως οι οπτικοί πόροι, κατά πρώτο λόγο, η χλωρίδα και πανίδα της περιοχής, κατά δεύτερο, κ.ο.κ.

στ) Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με χρήση ΑΠΕ συνιστά μορφή γενικότερου δημοσίου συμφέροντος (ΣτΕ 2569/2004, 1508/2008,

- Με τον Ν. 2749/1999 (Α' 207) θεσμοθετήθηκε ο χωροταξικός σχεδιασμός και αειφόρος ανάπτυξη της χώρας. Σε επίπεδο περιφερειακού χωροταξικού σχεδιασμού με την ΥΑ 26298/1.7.2003 (ΦΕΚ Β' 1469/9.10.2003) απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας εγκρίθηκε το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδος, το οποίο αναθεωρήθηκε με την υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΧΩΡΣ/76104/1176/14-12-2018 (ΦΕΚ 299/ΑΑΠ/2018).
- Ακολούθησαν των ως άνω νομοθετημάτων οι νόμοι (Ν. 2941/2001, Ν. 3377/2005), με τις διατάξεις των οποίων τροποποιήθηκε διαδοχικώς το άρθρο 58 του, εκτελεστικού του Συντάγματος νόμου (Ν. 998/1979) και ορίστηκε,

όπως ήδη προαναφέρθηκε, ότι στα έργα υποδομής και εγκαταστάσεις δικτύων ηλεκτρισμού που επιτρέπονται το πρώτον σε δάση και σε δασικές εκτάσεις περιλαμβάνονται και οι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής από Α.Π.Ε. και τα συνοδά τους έργα, καθώς και ο νόμος μεταφοράς Οδηγίας της ΕΕ για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (Ν. 3468/2010), με τον οποίο επίσης προβλέπεται η ως άνω δυνατότητα. Ειδικότερα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν. 2941/2001 (Α' 201), επιχειρείται η απλοποίηση των διαδικασιών για την αδειοδότηση των Α.Π.Ε. Όπως, μάλιστα, αναφέρεται στην Εισηγητική Έκθεση του νόμου <<είναι γνωστή η ανάγκη ευρείας διείσδυσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (Α.Π.Ε.) στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας στα πλαίσια διεθνών δεσμεύσεων της για την προστασία του περιβάλλοντος και ειδικότερα του φαινομένου του θερμοκηπίου. Παράλληλα είναι αναγκαία η ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού ώστε να μην εξαρτάται από τις τιμές του δολαρίου και του πετρελαίου>>. Επισημαίνεται ότι οι διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 2941/2001 επιδιώκουν να καλύψουν ελλείψεις στο συναφές ρυθμιστικό πλαίσιο. Οι ελλείψεις αυτές, οι οποίες αφορούν κατά βάση την εγκατάσταση και λειτουργία σταθμών παραγωγής ηλεκτρισμού με χρήση Α.Π.Ε. **σε δάση ή δασικές εκτάσεις**, προκάλεσαν σημαντικές δυσχέρειες στην επέκταση των Α.Π.Ε., οδήγησαν δε, όπως θα αναλυθεί κατωτέρω, σε ακύρωση από το ΣτΕ αποφάσεων αδειοδότησης σταθμών παραγωγής ηλεκτρισμού με τη χρήση αιολικής ενέργειας.

- Οι σχετικές ρυθμίσεις των προεκτεθέντων νόμων (Ν. 2941/2001 και Ν. 3377/2005) ωστόσο στη συνέχεια κρίθηκαν συμβατές με το Σύνταγμα (ενδεικτικώς ΣτΕ 2569/2004). Ειδικότερα με τη συγκεκριμένη νομολογία απαιτείται να προβλέπεται η ως άνω δραστηριότητα σε Χωροταξικό Σχέδιο. Ακολούθως σε μεταβατικό στάδιο η εγκατάσταση Α.Π.Ε σε δάσος ή δασική έκταση ήταν επιτρεπτή μόνον αν είχε προηγηθεί σε επίπεδο ευρύτερης Περιφέρειας συνολική Μελέτη για να συνεκτιμώνται, τόσο οι ενεργειακές

ανάγκες, όσο και οι επιπτώσεις από την εγκατάσταση ανεμογεννητριών (Α/Γ) και να προσδιορίζεται η φέρουσα ικανότητα της περιοχής στον τομέα αυτό.

- Υπό την πίεση της ως άνω νομολογίας εγκρίθηκε Εδικό Χωροταξικό Σχέδιο για Α.Π.Ε (Αρ. Απ. 49828/2464/12.11.2008, ΦΕΚ 2464/ Β΄/3.12.2008). Με αυτό προβλέπεται η δυνατότητα χωροθέτησης Αιολικών Εγκαταστάσεων, με ορισμένες προϋποθέσεις και προδιαγραφές, σε δάση και δασικές εκτάσεις αλλά και αναδασωτές εκτάσεις, εκτός αν πρόκειται για εκτάσεις σε ειδικώς προστατευόμενες περιοχές, οι κατηγορίες των οποίων αναφέρονται στο ίδιο το χωροταξικό σχέδιο.

Με βάση τη νέα αυτή νομοθεσία και την εξέλιξη της τεχνολογίας και των περιβαλλοντικών αντιλήψεων ως προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας που καθιστούσαν ευχερέστερη, κοινωνικά αποδεκτή αλλά και επικερδή τη δημιουργία αιολικών πάρκων, άρχισε η υποβολή πληθώρας αιτήσεων αδειοδότησης, για παράδειγμα για το έτος 2001 εκδόθηκαν μόνον για την Καρυστία από την Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ) συνολικά (19) άδειες παραγωγής Ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ για το έτος 2003, εκδόθηκαν συνολικά (15) όμοιες άδειες και η έκδοση αντίστοιχων εγκριτικών πράξεων. Επισημαίνεται δε ότι υπό τις προαναφερθείσες συνθήκες υπήρξε ένταση των αντιδράσεων των τοπικών κοινωνιών.

- Εν όψει και της εξέλιξης αυτής, το Συμβούλιο Επικρατείας (ενδεικτικά ΣτΕ 2569/2004) έκρινε, ότι για να είναι συμβατή η εγκατάσταση ανεμογεννητριών σε δάση και σε δασικές εκτάσεις με τις συνταγματικές επιταγές για την προστασία των δασικών οικοσυστημάτων αλλά και για τον χωροταξικό σχεδιασμό της χώρας, απαιτείται να προβλέπεται η δραστηριότητα αυτή σε χωροταξικό σχέδιο, η κατάρτιση του οποίου έπρεπε μάλιστα να ολοκληρωθεί σε εύλογο χρονικό διάστημα. Σε μεταβατικό στάδιο, η εγκατάσταση αιολικού πάρκου σε δάσος ή σε δασική έκταση ήταν επιτρεπτή μόνον, αν είχε προηγηθεί σε επίπεδο ευρύτερης περιφέρειας συνολική μελέτη, ώστε να συνεκτιμώνται

αφενός οι ενεργειακές ανάγκες και αφετέρου οι επιπτώσεις από την εγκατάσταση των ανεμογεννητριών και να προσδιορίζεται η φέρουσα ικανότητα της περιοχής στον τομέα αυτόν.

4.- ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ Α.Π.Ε.

4.1. Αρχικό θεσμικό πλαίσιο αδειοδότησης των ΑΠΕ

Η πρώτη προσπάθεια ουσιαστικής προώθησης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) στην Ελλάδα σηματοδοτείται με την έκδοση του Ν.1559/85, ο οποίος δίνει για πρώτη φορά τη δυνατότητα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ σε ιδιώτες αυτοπαραγωγούς και σε ΟΤΑ (και, φυσικά, στη ΔΕΗ). Η προσπάθεια συνεχίζεται με την ίδρυση, το 1987, του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΚΑΠΕ), με βασικό σκοπό την προώθηση και υποστήριξη των παντός είδους δραστηριοτήτων ΑΠΕ και εξοικονόμησης ενέργειας στη χώρα. Με το Νόμο 2244/94 ρυθμίζονται διάφορα θέματα ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ και συμβατικά καύσιμα (κυρίως όσον αφορά στην αδειοδοτική τους διαδικασία) και δίνεται η δυνατότητα σε ιδιώτες να παράγουν ηλεκτρική ενέργεια από ΑΠΕ ως ανεξάρτητοι, πλέον, παραγωγοί (δηλ. με αποκλειστικό σκοπό την πώληση της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας στο Σύστημα ή το δίκτυο)

Με την απόφαση Δ6/Φ1/2000 του Υπουργού Ανάπτυξης καθορίζεται αρχικά η διαδικασία έκδοσης αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας σταθμών παραγωγής ηλεκτρισμού με χρήση Α.Π.Ε., με βάση τις διατάξεις των νόμων Ν. 2244/1994 και Ν. 2773/1999. Ρυθμίζεται, ειδικότερα, η διαδικασία υποβολής του σχετικού αιτήματος και των δικαιολογητικών στην αρμόδια Υπηρεσία (άρθρο 3), τα δικαιολογητικά που απαιτούνται (άρθρα 4 και 5), η διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης (άρθρο

8), οι όροι για την εγκατάσταση ή επέκταση των σταθμών αυτών (άρθρα 10 και 12), καθώς και η διαδικασία έκδοσης άδειας λειτουργίας τους (άρθρα 14 και 18). Επισημαίνεται, τέλος, ότι μικρές τροποποιήσεις και διορθώσεις των ανωτέρω διατάξεων επέρχονται με τη νεότερη απόφαση Δ6/ Φ1/10200/05.07.2002 του Υπουργού Ανάπτυξης.

4.2. Μεταγενέστερο θεσμικό πλαίσιο αδειοδότησης των ΑΠΕ

Με τις διατάξεις του Ν. 3468/2006 (Α' 129), μεταφέρθηκε στο ελληνικό δίκαιο η Οδηγία 2001/77/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προαγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Ακολούθως, ενόψει της νεότερης Οδηγίας 2009/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, με το άρθρο 1 του Ν. 3851/2010 (Α' 85), προστέθηκε στο άρθρο 1 του ανωτέρω Ν. 3468/2006 παράγραφος 3, με την περίπτωση β' της οποίας ορίστηκε ως στόχος το ποσοστό συμμετοχής των Α.Π.Ε. στην ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας να ανέλθει από 20,1% μέχρι το 2010, σε 40% μέχρι το 2020. Ο νόμος Ν. 3468/2006 αυτός για την αδειοδότηση σταθμών Α.Π.Ε. (Κανονισμός Αδειών Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας των ΑΠΕ) κατατάσσει τα έργα σε δύο κατηγορίες: α) σε σταθμούς για τους οποίους χορηγείται άδεια παραγωγής (άρθρο 3 Ν. 3468/2006) και β) σε σταθμούς που εξαιρούνται από την υποχρέωση να λάβουν άδεια παραγωγής (άρθρο 4 Ν. 3468/2006). Για την εγκατάσταση ή επέκταση σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. με υποχρέωση λήψης άδειας παραγωγής, απαιτείται σχετική άδεια (άδεια εγκατάστασης). Για τη λειτουργία των ανωτέρω σταθμών απαιτείται άδεια λειτουργίας (άρθρο 8 Ν. 3468/2006). Ο στόχος του νόμου αυτού είναι η θέσπιση θεμελιωδών αρχών και η θεσμοθέτηση σύγχρονων οργάνων, διαδικασιών και μέσων άσκησης ενεργειακής πολιτικής, που προωθούν την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ και μονάδες ΣΗΘΥΑ. Στο πρώτο σκέλος το νόμου επιδιώκεται η απλοποίηση και επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδότησης των εγκαταστάσεων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ και μονάδες ΣΗΘΥΑ. Το δεύτερο σκέλος του νόμου είναι χρηματοδοτικό

εργαλείο υποστήριξης ΑΠΕ και της ΣΗΘΥΑ, μέσω εγγυημένων τιμών αγοράς της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας από τις τεχνολογίες αυτές.

Εξάλλου η διαδικασία έκδοσης άδειας εγκατάστασης και άδειας λειτουργίας, διέπεται από την Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης **Δ6/Φ1/οικ.13310/10.07.2007 (Β' 1153)**.

Σχετικά με τη διαδικασία αδειοδότησης σταθμών παραγωγής Α.Π.Ε. ακολούθως επισημαίνεται, ότι έχει θεσπιστεί ειδικό πλαίσιο με βάση το οποίο τίθενται συγκεκριμένα κριτήρια και λαμβάνονται υπόψη όλες οι σχετικές παράμετροι για την εγκατάστασή τους, μεταξύ των οποίων περιβαλλοντικές και χωροταξικές. Ειδικότερα, το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας που ισχύει από το 2008 (Αρ. Απ. 49828/2464/12.11.2008, <<Έγκριση ειδικού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού>>, (ΦΕΚ Β'/2464/3.12.2008) της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον τομέα του χωροταξικού σχεδιασμού της αειφόρου ανάπτυξης, το οποίο κρίνεται συνταγματικό (ΣτΕ 1422/2013) δίνει κατευθύνσεις για τη ρύθμιση των ζητημάτων χωροθέτησης και εγκατάστασης έργων Α.Π.Ε., λαμβάνοντας υπόψη τις πιθανές επιπτώσεις τους στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον. Συγκεκριμένα, το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο προβλέπει κριτήρια χωροθέτησης σταθμών, ελάχιστες αποστάσεις εγκατάστασης από περιοχές περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος και στοιχείων πολιτιστικής κληρονομιάς, ενώ προσδιορίζονται ρητά περιοχές αποκλεισμού και ζώνες ασυμβατότητας για ορισμένες κατηγορίες σταθμών. Επισημαίνεται ότι το υφιστάμενο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Α.Π.Ε. τελεί υπό αναθεώρηση προκειμένου να ληφθούν υπόψη τα νέα δεδομένα που έχουν δημιουργηθεί στο χώρο των ΑΠΕ και της περιβαλλοντικής προστασίας και να εισαχθούν κριτήρια για την προστασία της βιοποικιλότητας.

Ειδικότερα όσον αφορά στα αιολικά πάρκα, στο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο γίνεται ειδική μνεία στη φέρουσα ικανότητα των Ο.Τ.Α., δηλαδή στο μέγιστο αριθμό

τυπικών ανεμογεννητριών που επιτρέπεται να εγκατασταθούν σε μια ενότητα χώρου, δημιουργώντας έτσι δικλείδες ασφαλείας για τις μικρότερες δυνατές επιπτώσεις από την εγκατάσταση ανεμογεννητριών στο χώρο, στο τοπίο και στο περιβάλλον. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 5, για τη διάκριση του εθνικού χώρου σε κατηγορίες για τη χωροθέτηση των αιολικών εγκαταστάσεων, η ηπειρωτική χώρα, με βάση το εν δυνάμει εκμεταλλεύσιμο αιολικό δυναμικό του και τα ιδιαίτερα χωροταξικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά του, διακρίνεται σε Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας (Π.Α.Π.) και σε Περιοχές Αιολικής Καταλληλότητας (Π.Α.Κ.). Οι Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας (Π.Α.Π.) είναι περιοχές οι οποίες διαθέτουν συγκριτικά πλεονεκτήματα για την εγκατάσταση αιολικών σταθμών, ενώ ταυτόχρονα προσφέρονται από απόψεως επίτευξης των χωροταξικών στόχων. Οι υπόλοιπες περιοχές της ηπειρωτικής χώρας χαρακτηρίζονται ως Περιοχές Αιολικής Καταλληλότητας (Π.Α.Κ.). Στις Π.Α.Π. σε σύγκριση με τις Π.Α.Κ. εκτιμάται μεγαλύτερη μέγιστη δυνατότητα χωροθέτησης αιολικών εγκαταστάσεων (φέρουσα ικανότητα). Συγκεκριμένα, το μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης εδαφών από αιολικές εγκαταστάσεις στους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. που εμπίπτουν σε Π.Α.Π. της ηπειρωτικής χώρας δεν μπορεί να υπερβαίνει το 8% της έκτασης ανά Ο.Τ.Α. (άλλως 1,05 τυπικές ανεμογεννήτριες/1000 στρέμματα), ενώ το μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης εδαφών από αιολικές εγκαταστάσεις στους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. που εμπίπτουν σε Π.Α.Κ. της ηπειρωτικής χώρας δεν μπορεί να υπερβαίνει το 5% ανά Ο.Τ.Α. (άλλως 0,66 τυπικές ανεμογεννήτριες/1000 στρέμματα). Τα παραπάνω ποσοστά κάλυψης μπορεί να αυξάνονται ανά πρωτοβάθμιο Ο.Τ.Α. ύστερα από σύμφωνη γνώμη του οικείου Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου. Σύμφωνα με το διάγραμμα 1 του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου, η περιοχή της Νότιας Εύβοιας ανήκει στις Π.Α.Π.

Η περιβαλλοντική αδειοδότηση λαμβάνει χώρα, μετά τη χορήγηση αδειών παραγωγής από τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ), με την υποβολή Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.) στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή και την Έγκριση των σχετικών Περιβαλλοντικών Όρων (Ε.Π.Ο.) για την εγκατάσταση και

λειτουργία. Σύμφωνα με τη σχετική διαδικασία, εφόσον ο φάκελος της Μ.Π.Ε. κριθεί πλήρης, η Μ.Π.Ε. διαβιβάζεται στα οικεία Περιφερειακά Συμβούλια για δημοσιοποίηση και ενημέρωση του κοινού καθώς και στις συναρμόδιες Υπηρεσίες για κατάθεση των απόψεών τους, σύμφωνα με την κείμενη περιβαλλοντική νομοθεσία. Η οριστική απόφαση της Διοίκησης για την υλοποίηση των προτεινόμενων έργων, λαμβάνεται μετά την ολοκλήρωση της διαβούλευσης με το κοινό και τις Υπηρεσίες και με την έκδοση ή μη των Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων των έργων. Στη συνέχεια της διαδικασίας αδειοδότησης των έργων Α.Π.Ε., μετά την έκδοση της Απόφασης Ε.Π.Ο. ακολουθεί η χορήγηση των αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας. Τα θέματα χορήγησης των ανωτέρω αδειών ρυθμίζονται λεπτομερώς με τις διατάξεις του άρθρου 8 του Ν. 3468/2006 (Α' 129), όπως ισχύει.

Περαιτέρω η από 30.7.2001 Απόφαση της ΡΑΕ αποτελεί τον οδηγό αξιολόγησης των αιτήσεων αδειών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ.

Η θεσμοθέτηση του εθνικού συστήματος **προστατευόμενων περιοχών** πραγματοποιήθηκε με το κάτωθι νομικό πλαίσιο:

- ✓ Το Ν. 1650/1986 <<Για την προστασία του περιβάλλοντος>> (Αρ. 18 και Αρ. 19)
- ✓ Το Ν. 3937/2011 <<Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις>> (επικαιροποίηση του Ν. 1650/1986)
- ✓ Η κοινοτική Οδηγία 92/43/ΕΟΚ για την Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ) του Δικτύου των Περιοχών Natura 2000.
- ✓ Η κοινοτική Οδηγία 2009/147/ΕΚ για την Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ) του Δικτύου των Περιοχών Natura 2000.
- ✓ Η Σύμβαση για τους Υγροβιότοπους Διεθνούς Σημασίας (Σύμβαση Ramsar) του 1971

Ειδικότερα σε ό,τι αφορά στη χωροθέτηση αιολικών σταθμών σε περιοχές του δικτύου **Natura 2000**, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 6 του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου <<... αποκλείεται η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων εντός: ... ε. Των οικοτόπων προτεραιότητας περιοχών της Επικράτειας που έχουν

ενταχθεί ως τόποι κοινοτικής σημασίας στο δίκτυο ΦΥΣΗ 2000 σύμφωνα με την απόφαση 2006/613/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 259 της 21.9.2006, σ. 1)>>. Η περιβαλλοντική αδειοδότηση των έργων αυτών διέπεται από τις διατάξεις του Ν. 4014/2011. Ειδικότερα, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 10 <<Στην περίπτωση έργων και δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα σε προστατευόμενες περιοχές του δικτύου Natura, η περιβαλλοντική αδειοδότηση διενεργείται με βάση τις σχετικές πρόνοιες των ειδικότερων προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων προστασίας. Σε περίπτωση ελλείψεως σχετικών προβλέψεων: α) για έργα κατηγορίας Β' υποβάλλεται ειδική οικολογική αξιολόγηση στην αρμόδια υπηρεσία Περιβάλλοντος της Περιφέρειας, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 11 και β) για έργα κατηγορίας Α' υποβάλλεται, ως τμήμα της ΜΠΕ, ειδική οικολογική αξιολόγηση στην αρμόδια, κατά περίπτωση, υπηρεσία, σύμφωνα με τις παρ. 9 και 10 του άρθρου 11>>. Με βάση τα ανωτέρω είναι σαφές ότι έχει διαμορφωθεί το γενικό πλαίσιο χωροθέτησης και αξιολόγησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των έργων Α.Π.Ε. σε κάθε περιοχή της χώρας, και έχουν δοθεί οι κατευθύνσεις για την εναρμόνιση όλων των τοπικών ή υπερτοπικών χωροταξικών σχεδίων που θα ορίζουν λεπτομερώς τις βέλτιστες περιοχές χωροθέτησης των έργων, όπως ορίζεται στο άρθρο 21 του Ειδικού Χωροταξικού δίνεται κατά παρέκκλιση η δυνατότητα χορήγησης προσφορών σύνδεσης στο Δίκτυο ή το Σύστημα ειδικά σε σταθμούς από Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. που πρόκειται να λειτουργήσουν από Ενεργειακές Κοινότητες του Ν. 4513/2018 (Α' 9) και σε σταθμούς από Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α., οι οποίοι εμπíπτουν στις διατάξεις ενεργειακού και εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού της παρ. 1 του άρθρου 14Α του Ν. 3468/2006 (Α' 129):

α) Σε περιοχές που το δίκτυο έχει χαρακτηριστεί ως κορεσμένο με βάση την υπ' αριθμ. 699/2012 απόφαση της Ρ.Α.Ε., από την έναρξη ισχύος του παρόντος και μέχρι την έκδοση απόφασης άρσης κορεσμού, για συνολική ισχύ μέχρι τριάντα (30) MW, και

β) Στην περιοχή της **Εύβοιας, όπου το δίκτυο έχει χαρακτηριστεί ως κορεσμένο** με βάση τις υπ' αριθμ. 136/2006 και 96/2007 αποφάσεις της Ρ.Α.Ε., από την έναρξη

ισχύος του παρόντος και μέχρι την έκδοση απόφασης άρσης κορεσμού, για συνολική ισχύ μέχρι δέκα (10) MW παρέκκλισης σχετικά με τον κορεσμό του δικτύου στην Εύβοια και την Πελοπόννησο αφορά στις Ενεργειακές Κοινότητες και μόνο και σε ισχύ έως τα 10MW και συνεπώς ουδόλως σχετίζεται με μεγάλα έργα Α.Π.Ε.

4.3. Ισχύον θεσμικό πλαίσιο αδειοδότησης των ΑΠΕ

4.3.1. Α΄ Φάση αδειοδότησης

Με το Ν. 4685/2020 (Α΄ 92) εισήχθη, κατά το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ένα διαφανές, αποτελεσματικό και απλοποιημένο πλαίσιο, που εκσυγχρονίζει και επιταχύνει την Α΄ φάση αδειοδότησης έργων ΑΠΕ, αντικαθιστώντας την Άδεια Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας από ΑΠΕ του Ν. 3468/2006 (ΦΕΚ Α΄ 129) με την Βεβαίωση Παραγωγού που χορηγείται μέσω αυτοματοποιημένης διαδικασίας του νέου Ηλεκτρονικού Μητρώου Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ (ΗΜΠΗΕ ΑΠΕ-ΣΗΘΥΑ). Η αξιολόγηση διατηρείται σε κατηγορία έργων, τα οποία χαρακτηρίζονται ως <<Ειδικά Έργα>> και στα οποία πλέον χορηγείται Βεβαίωση Ειδικών Έργων, διότι η απλοποίηση όλων των κριτηρίων δεν δύναται να διέπει όλες τις τεχνολογίες σταθμών για τους οποίους, λόγω της πολυπλοκότητας της χρησιμοποιούμενης τεχνολογίας και των ειδικών συνθηκών ένταξής τους στο Σύστημα, απαιτείται η πρόβλεψη ορισμένων ειδικότερων κριτηρίων και διαδικασιών. Η απλοποίηση της αδειοδοτικής διαδικασίας συνδυάζεται με τον καθορισμό εύλογων χρονικών περιορισμών (οροσήμων) για την υλοποίηση των έργων, ώστε να αποφεύγεται η μη αξιοποίηση των εθνικών πόρων επί μακρόν. Στο άρθρο 18 του Ν. 4685/2020, προβλέπεται η έκδοση Κανονισμού Βεβαιώσεων Παραγωγού Ηλεκτρικής Ενέργειας από ΑΠΕ, ΣΗΘΥΑ και Ειδικών Έργων, με το οποίο εξειδικεύονται τα κριτήρια χορήγησης Βεβαίωσης για την κατηγορία των ειδικών έργων, η διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων, η διαδικασία τροποποίησης και μεταβίβασης Βεβαιώσεων και λοιπά θέματα. Πρόκειται για το πρώτο τμήμα ενός ολοκληρωμένου θεσμικού πλαισίου που θα αναμορφώσει πλήρως την αδειοδοτική διαδικασία για τα έργα ΑΠΕ, με στόχο να ευθυγραμμιστεί η

Ελλάδα με την ευρωπαϊκή οδηγία 2018/2001 που επιτάσσει ολοκλήρωση της αδειοδότησης των ΑΠΕ σε διάστημα δύο ετών για την πλειονότητα των έργων και τριών ετών σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Παράλληλα με το νέο θεσμικό πλαίσιο επιτυγχάνεται η απελευθέρωση δεσμευμένων εκτάσεων που δεν αξιοποιούνται και η αξιολόγηση εκκρεμών αιτήσεων, με σεβασμό στους περιορισμούς χωροθέτησης και στα θέματα τα οποία άπτονται στους τομείς της εθνικής ασφάλειας και της δημόσιας υγείας.

Επίσης με την Υπουργική Απόφαση – ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/114746/4230 (ΦΕΚ Β'5291/01.12.2020) Κανονισμός Βεβαιώσεων Παραγωγού Ηλεκτρικής Ενέργειας από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ και Βεβαιώσεων Παραγωγού Ηλεκτρικής Ενέργειας Ειδικών Έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και Συμπαραγωγή Ηλεκτρισμού-Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης (ΣΗΘΥΑ), ενώ με την Κοινή Υπουργική Απόφαση – ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/74462/2976 (ΦΕΚ Β' 3150/30.07.2020) Καθορισμός της αδειοδοτικής διαδικασίας για την εγκατάσταση και τη σύνδεση με το δίκτυο διανομής σταθμών μικρών ανεμογεννητριών εγκατεστημένης ισχύος μικρότερης ή ίσης των 60 kW, καθώς και κάθε άλλης αναγκαίας λεπτομέρειας, με βάση την παρ. 1 του άρθρου 4 του Ν. 4203/2013 (Α' 235) όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 50 του Ν. 4546/2018 (Α' 101) και ισχύει.

4.3.2. Β' Φάση αδειοδότησης

Το ΥΠΕΝ με τον Ν. 4951/2022 <<Εκσυγχρονισμός της αδειοδοτικής διαδικασίας Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας- Β' φάση, Αδειοδότηση παραγωγής και αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας, πλαίσιο ανάπτυξης Πιλοτικών Θαλάσσιων Πλωτών Φωτοβολταϊκών Σταθμών και ειδικότερες διατάξεις για την ενέργεια και την προστασία του περιβάλλοντος>> (Α' 129) τροποποιήθηκε εκ νέου η διαδικασία αδειοδότησης των ΑΠΕ, η οποία ισχύει σήμερα και αφορά την απλοποίηση της Β' φάσης αδειοδότησης που αφορά στις Άδειες Εγκατάστασης και Λειτουργίας έργων ΑΠΕ, το το οποίο αναμένεται να επιλύσει χρόνια προβλήματα της αδειοδοτικής

αυτής διαδικασίας που αποτελούσαν τροχοπέδη στην προσέλκυση και ολοκλήρωση νέων επενδύσεων.

5. ΑΔΜΗΕ

1. Υπογραφή σύμβασης με Prysmian για την αναβάθμιση των διασυνδέσεων Εύβοιας-Άνδρου και Άνδρου-Τήνου (18.9.2018)

Σε τροχιά υλοποίησης εισέρχεται η αναβάθμιση (με μεγάλη αύξηση της μεταφορικής τους ικανότητας) των υφιστάμενων καλωδιακών διασυνδέσεων μεταξύ Εύβοιας (Λιβιάδι) και Άνδρου και Άνδρου-Τήνου, μετά την υπογραφή της σχετικής σύμβασης μεταξύ του ΑΔΜΗΕ και της Prysmian που επελέγη ως ανάδοχος. Το έργο, προϋπολογισμού 21,2 εκατ. ευρώ, εντάσσεται στον κύκλο έργων της Β' Φάσης της Διασύνδεσης των Κυκλάδων που αναμένεται να περατωθούν στο τέλος του 2019

2. Ηλέκτριση της υποβρύχιας διασύνδεσης Εύβοιας-Άνδρου (16.12.2019)

Με επιτυχία ολοκληρώθηκε η ηλέκτριση της υποβρύχιας διασύνδεσης εναλλασσόμενου ρεύματος 150 kV στο τμήμα Εύβοια-Άνδρος, από τον Ανεξάρτητο Διαχειριστή Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΔΜΗΕ). Το έργο εντάσσεται στην ενίσχυση της διασύνδεσης της Άνδρου και της Τήνου με το ηπειρωτικό σύστημα, στο πλαίσιο της αναβάθμισης του Βόρειου Διαδρόμου Διασύνδεσης των Κυκλάδων. Το τμήμα Άνδρος-Τήνος θα ηλεκτριστεί εντός του Ιανουαρίου 2020.

3. Ηλέκτριση της ΓΜ 150 kV ΠΟΛΥΠΟΤΑΜΟΣ – Ν. ΕΥΒΟΙΑ (ΠΟΕ) (04.04.2019)

Από το μεσημέρι της 5/4/2019 θα πρέπει να θεωρείται ότι βρίσκεται υπό τάση η Γραμμή Μεταφοράς 150 kV ΠΟΛΥΠΟΤΑΜΟΣ – Ν. ΕΥΒΟΙΑ (ΠΟΕ). Η συγκεκριμένη ΓΜ έχει μήκος 26.070,60 m και αρχίζει από τον Υ/Σ Πολυπόταμος και καταλήγει στον Υ/Σ Παραδείσι (Εύβοια 6). Η παραπάνω ΓΜ οδεύει από τους οικισμούς Πολυποτάμου, Ν. Στύρων, Ηλιόλουστης, Αγ. Δημητρίου, Μαρμαρίου και Καρύστου, Περιφερειακής Ενότητας Ευβοίας.

Σύμφωνα με τον ΑΔΜΗΕ, στην περιοχή της Νότια Εύβοιας υφίστανται δίκτυα υψηλής τάσης που εξυπηρετούν τις ανάγκες τροφοδότησης φορτίων των καταναλωτών στην ευρύτερη περιοχή καθώς και τη διασύνδεση των αιολικών πάρκων. Η λύση της υπογειοποίησης του υφιστάμενου δικτύου υψηλής τάσης σε μη αστικές περιοχές, όπως είναι η περιοχή της Νότιας Εύβοιας, δεν προκρίνεται δεδομένου ότι με βάση τη διεθνή πρακτική την οποία ακολουθεί και εφαρμόζει ο ΑΔΜΗΕ, η υπογειοποίηση οδεύει μόνο σε δρόμους εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου και όταν έχει αποκλεισθεί η εναέρια διέλευση των γραμμών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Επισημαίνεται ακόμη, ότι η υπογειοποίηση του δικτύου θα δημιουργούσε ανυπέρβλητα τεχνικά προβλήματα στη λειτουργία του συστήματος.

5.- Ανάπτυξη των Α.Π.Ε

Κρίσιμο αποδεικνύεται το ζήτημα της χωροθέτησης των έργων Α.Π.Ε. και τούτο, διότι αν και τα έργα Α.Π.Ε. μπορεί να χαρακτηρισθούν κατ' αρχήν ως δραστηριότητες φιλικές προς το περιβάλλον, <<... εν τούτοις **δεν στερούνται παντελώς επιπτώσεων σε αυτό.** Οι επιπτώσεις αυτές διαφοροποιούνται ανάλογα με το είδος της εκάστοτε χρησιμοποιούμενης τεχνολογίας Α.Π.Ε. (αιολική, υδροηλεκτρική, γεωθερμική, ηλιακή ενέργεια κ.λπ.), ενώ μπορεί να εκτείνονται τόσο στο ανθρωπογενές (πόλεις, οικισμούς και εν γένει οικιστικές περιοχές) όσο και στο φυσικό περιβάλλον (τοπίο, χλωρίδα και πανίδα, κ.λπ.) των περιοχών εγκατάστασης, καθώς και στις γειτνιάζουσες παραγωγικές δραστηριότητες (τουρισμό, γεωργία κ.λπ.) ...Με την υπ' αρ. 49828/12-11-2008 απόφαση της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον τομέα του χωροταξικού σχεδιασμού και της αειφόρου ανάπτυξης εγκρίθηκε το «Ειδικό πλαίσιο χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου

ανάπτυξης για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού» (ΦΕΚ Β΄ 2464). Ωστόσο, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει δεχθεί και συνεχίζει να δέχεται αναφορές, που θέτουν ζητήματα επαρκούς αντιμετώπισης της επίδρασης από τη συσσώρευση πολλών μονάδων ΑΠΕ στις βουνοκορφές, οι οποίες είναι κατά κανόνα δασικές εκτάσεις και στις οποίες έχει αναπτυχθεί πάνω από το 95% των αιολικών πάρκων στην ηπειρωτική Ελλάδα. Ζητήματα επίσης, τέθηκαν ως προς την προστασία της ήπιας ανάπτυξης των νησιωτικών οικοσυστημάτων, τόσο ως προς τον μέγιστο αριθμό των ανεμογεννητριών, που επιτρέπεται να αναπτυχθούν στο νησί, όσο και την επιτρεπόμενη σε αυτό μέγιστη πυκνότητα αιολικών εγκαταστάσεων όπως και ως προς τα θέματα ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ στα νησιωτικά συστήματα (Φ.Υ. 202929 Νότια Εύβοια)>> (βλ. Συνήγορος του Πολίτη, Έκθεση <<ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΡΙΣΗ>>, 2022, σελ. 41 επ.).

Σύμφωνα με τις ΣτΕ 2805/1997 και ΣτΕΟλ 2940/2000, τα μικρά νησιά ανέχονται μόνον ήπιο ενεργειακό σύστημα, με την έννοια, ότι το σύστημα μεταφοράς δεν πρέπει να είναι υψηλής τάσεως, και η επιτόπια παραγωγή πρέπει να εφαρμόζει μεθόδους ηλεκτροπαραγωγής, όπως είναι η ηλιακή και η αιολική. Ωστόσο, τα δεδομένα έχουν πλέον αλλάξει, καθώς προωθείται η διασύνδεση των ανεξάρτητων νησιωτικών συστημάτων, που μπορούν να αξιοποιήσουν το αιολικό και εν γένει ενεργειακό δυναμικό τους, οι παραγωγικές δυνατότητες του οποίου ξεπερνούν τις τοπικές ενεργειακές ανάγκες. (βλ. Συνήγορος του Πολίτη, ό.π, Έκθεση <<ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΡΙΣΗ>>, 2022, σελ. 42)

Τα ζητήματα αυτά εξακολουθούν να προκαλούν τριβές με τις τοπικές κοινωνίες και καθυστερήσεις στην υλοποίηση των έργων, λόγω δικαστικών προσφυγών. Συνεπώς, εν όψει και των προβλέψεων του νέου κλιματικού νόμου για την αύξηση της μερίδας των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο 40% τουλάχιστον επί της καταναλισκόμενης ενέργειας της χώρας, τα προαναφερθέντα προβλήματα θα πρέπει να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο της αναθεώρησης του ειδικού χωροταξικού, η οποία θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 2023.

Προβλήματα εξακολουθούν να υφίστανται και κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης λόγω ελλείψεων και μη ορθής τεκμηρίωσης της ΜΠΕ στην οποία σε πολλές περιπτώσεις δεν συμπεριλαμβάνονται τα συνοδά έργα (διάνοιξη δρόμων, λιμενικές εγκαταστάσεις κ.λ.π.) και δεν συνοδεύονται από τις κατάλληλες υποστηρικτικές μελέτες (ορνιθολογική μελέτη κ.λ.π.), με αποτέλεσμα οι σχετικές ΑΕΠΟ να ακυρώνονται στο ΣΤΕ (ενδ. με τη ΣτΕ 1938/2019 κρίθηκε, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων αιτιολογήθηκε πλημμελώς, διότι στηρίχθηκε σε ορνιθολογική μελέτη, η οποία παρουσιάζει ελλείψεις ως προς την παρουσίαση του καθεστώτος της ορνιθοπανίδας της ευρύτερης περιοχής (Λακωνία), η οποία έχει χαρακτηριστεί ως Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά, εφόσον δεν προκύπτει ότι διεξήχθη έρευνα πεδίου με συνέπεια την ανεπαρκή τεκμηρίωση των επιπτώσεων του έργου στα προστατευόμενα είδη της ορνιθοπανίδας και την μη προληπτική αντιμετώπισή τους. Η υποβληθείσα από την εταιρεία που αναπτύσσει το έργο "ορνιθολογική μελέτη" συνετάγη χωρίς να έχει διεξαχθεί καθόλου έρευνα πεδίου, αλλά, αντιθέτως η μελέτη περιορίστηκε μόνο σε βιβλιογραφικές αναφορές, ώστε ο σχετικός λόγος ακύρωσης να είναι βάσιμος.)

Περαιτέρω, κρίσιμο είναι το ζήτημα της αποκατάστασης του χώρου, μετά το πέρας του χρόνου ζωής, αλλά και της διαχείρισης των παραγόμενων αποβλήτων (υλικά κατεδάφισης, φτερωτές κ.λ.π) για τα οποία πρέπει να υπάρχει συγκεκριμένη πρόβλεψη στην ΑΕΠΟ. Καθυστερήσεις στη διεύθυνση των ΑΠΕ σημειώνονται και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες. Όπως σημείωσε η Πρόεδρος της ΕΕ στην παρουσίαση του προγράμματος REPowerEU, απαιτούνται κατά μέσο όρο, 8 έως 9 έτη για την αδειοδότηση, προέκρινε, συνεπώς, μεταξύ άλλων, τη θεσμοθέτηση χώρων υποδοχής για τις ΑΠΕ στις οποίες ο χρόνος αδειοδότησης δεν θα υπερβαίνει το ένα έτος.

Συμπερασματικά οι λόγοι για την καθυστέρηση στην ανάπτυξη των ΑΠΕ αποτελούν:

- Δυσχερής και χρονοβόρα διαδικασία αδειοδότησης λόγω της εμπλοκής πολλών φορέων

- Έλλειψη χωροταξικού σχεδιασμού (μέχρι πριν από λίγο καιρό), που δε βοήθησε στην ορθολογική χωροθέτηση των αιολικών πάρκων
- Έλλειψη υποδομών Ηλεκτρικού Δικτύου
- Έλλιπής ενημέρωση των τοπικών κοινωνιών και φορέων, που οδηγεί σε αντιδράσεις. (σχετικά με την ηχητική και οπτική όχληση και την αλλοίωση του περιβάλλοντος)
- Έλλειψη κτηματολογίου, δασολογίου και δασικών χαρτών, γεγονός το οποίο οδηγεί στην αβεβαιότητα του ιδιοκτησιακού καθεστώτος των εκτάσεων

6.- ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ & ΑΝΕΜΟΓΓΕΝΗΤΡΙΕΣ ΣΤΗΝ ΚΑΡΥΣΤΙΑ

6.1. Εισαγωγικά για το Δήμο Καρύστου

Ο Δήμος Καρύστου είναι ένας από του οκτώ (8) Δήμους της Περιφερειακής Ενότητας Εύβοιας. Βρίσκεται στο νοτιότερο άκρο της Εύβοιας ανάμεσα σε Ευβοϊκό κόλπο νοτιοδυτικά και τον Κάβο Ντόρο στα ανατολικά Έχει πληθυσμό (12.181) κατοίκους και έκταση 672,42 km² (το 1/6 της έκτασης της ΠΕ Εύβοιας). Συγκροτείται από τις τέσσερις (4) Δημοτικές Ενότητες Καρύστου, Καφηρέως, Μαρμαρίου και Στυρέων. Δεσπόζει βορείως της Καρύστου το μεγαλύτερο όρος Όχη, με υψηλότερες κορυφές τον Προφήτη Ηλία (1.400 μ) και Γιούδα (1386 μ).

Στις **προστατευόμενες περιοχές της Καρυστίας** περιλαμβάνονται οι εξής: α) όρος Όχη – Κάμπος Καρύστου – Ποτάμι – Ακρωτήρι Καφηρέως – Παράκτια Θαλάσσια Ζώνη (GR 2420001 ΕΕ L259 της 21.9.2006), που ανήκει στους τόπους

Κοινοτικής Σημασίας του δικτύου NATURA 2000 της ΕΕ (Οδηγία 92/43), β) Όρος Όχη – Παράκτια Ζώνη και Νησίδες (GR2420012), γ) θαλάσσια περιοχή Νοτίου Ευβοϊκού (GR 2420016) και δ) Θαλάσσια Ζώνη Ανατ. Εύβοιας από Άκρα Οκτώνια έως Ζάρακες (GR 2420015) (βλ. Παράρτημα / Ε – Χάρτης Προστατευόμενων Περιοχών)

Τα θεσμοθετημένα πλαίσια χωροταξικού σχεδιασμού που αφορούν έργα ΑΣΠΗΕ στον ως άνω Δήμο είναι τα εξής:

- Το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΦΕΚ 128/Α/3.7.2008).
- Το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ (ΦΕΚ 2464/Β'/3.12.2008).
- Το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, το οποίο εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. 26298/2003 Απόφαση (ΦΕΚ 1469Β/2003) και αναθεωρήθηκε με την υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΧΩΡΣ/76104/1176/14-12-2018 (ΦΕΚ 299/ΑΑΠ/2018).

6.2. Αιολικές Εγκαταστάσεις

Από τον συνολικό αριθμό εγκαταστημένης αιολικής ισχύος των 4,534 MW από τον συνολικό αριθμό ανεμογεννητριών (Α/Γ) 2.779 στην Επικράτεια για το Α' εξάμηνο έτους 2022, σύμφωνα με τη στατιστική της ΕΛΕΤΑΕΝ, στη Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (1η πανελλαδικώς) έχει εγκατασταθεί αιολική ισχύς 1.775 MW, εκ των οποίων τα 467,53 MW προέρχονται από εταιρείες αιολικής εγκατάστασης με Άδεια ΠΗΕ στο Δήμο Καρύστου ήτοι σχεδόν το 1/3 της Περιφέρειας και το 1/10 της Επικράτειας οι (βλ. Παράρτημα / Δ' Χάρτη), με 2η την Πελοπόννησο 619 MW. Ο συνολικός αριθμός ανεμογεννητριών στον ίδιο ως άνω Δήμο ανέρχεται τον Ιούνιο 2022 σε (829 Α/Γ) ήτοι το 29,8% της Επικράτειας. Πιο αναλυτικά από τον αριθμό αυτό των Α/Γ, οι (419) Α/Γ είναι σε αιολικές εγκαταστάσεις με Άδεια Λειτουργίας, οι

(144) Α/Γ σε αιολικές εγκαταστάσεις με Άδεια Εγκατάστασης, οι (199) Α/Γ σε αιολικές εγκαταστάσεις με Άδεια Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας και οι (67) Α/Γ ανήκουν σε εταιρείες υπό Αξιολόγηση. (Πηγή: ΣΠΠΕΝΚ, Ιούνιος 2022)

Το έτος 1999 η εγκαταστημένη αιολική ισχύς στην επικράτεια ήταν (107) MW, τα έτη 2000 και 2001, (237) και (276) MW αντίστοιχα, έφτασε τα έτη 2007 και 2008 στην εγκαταστημένη αιολική ισχύ (849) και (982) MW αντίστοιχα. (Πηγή: ΕΛΕΤΑΕΝ).

Σήμερα στη Νότια Εύβοια στους Υ/Σ κατά μήκος της Γ.Μ. 150 kV Αλιβέρι – Κάρυστος - Λιβιάδι έως και την Τήγο (σύνδεση υπό Μ.Τ.) λειτουργούν Α/Π εγκατεστημένης ισχύος 245,43 MW καθώς και 7,3 MW Φ/Β καθιστώντας αυτό το κύκλωμα **κορεσμένο**. Στην ίδια περιοχή λειτουργεί συγκρότημα Α/Π συνολικής ισχύος 154 MW το οποίο συνδέεται με ανεξάρτητη αποκλειστική σύνδεση στο Σύστημα της Αττικής (ΚΥΤ Παλλήνης), ενώ βρίσκονται σε ισχύ οι ΟΠΣ ή/και οι Συμβάσεις Σύνδεσης στο Σύστημα για δύο (2) ακόμη συγκροτήματα Α/Π συνολικής ισχύος 385 MW με παρόμοιο τρόπο ως προς τη σύνδεσή τους στα ΚΥΤ Λαυρίου και Παλλήνης. Για την ενίσχυση του Συστήματος της Νοτίου Ευβοίας έχουν τεθεί σε λειτουργία νέα Έργα Μεταφοράς, τα οποία περιλαμβάνουν την κατασκευή της νέας σύνδεσης διπλού κυκλώματος 150 kV Νέα Μάκρη - Πολυπόταμος - Νότια Εύβοια (συμπεριλαμβανομένων και δύο υποβρυχίων καλωδίων, όπως περιγράφονται στην Ενότητα 3.3.3) καθώς και την κατασκευή τριών νέων Υ/Σ 150 kV/ΜΤ στη Νότια Εύβοια και ενός στη Νότια Άνδρο για τη σύνδεση νέων Α/Π στην περιοχή. Τα έργα τα οποία αφορούν το διπλό κύκλωμα ολοκληρώθηκαν εντός του 2015 και κατασκευάστηκαν αποκλειστικά για τη σύνδεση μέρους των αδειοδοτημένων Α/Π σε νότια Εύβοια και Άνδρο συνολικής ισχύος 380 MW - 400 MW τα οποία περιλαμβάνονται στον Πίνακα 1 των Χρηστών του Έργου «Σύνδεση Ν. Μάκρη - Πολυπόταμος και Δίκτυο Υψηλής Τάσης Νότιας Εύβοιας». Αυτά τα έργα υλοποιήθηκαν από τον ΑΔΜΗΕ και το κόστος τους έχει ανακτηθεί κατά το μεγαλύτερο μέρος του σύμφωνα με την Απόφαση της ΡΑΕ 904/2011, όπως αυτή

τροποποιήθηκε από τις Αποφάσεις της ΡΑΕ 155/2012 και 452/2015 καθώς και από τους Νόμους 4447/2016, 4513/2018, 4585/2018, 4618/2019 και 4639/2019. Σύμφωνα με τις προαναφερθείσες Αποφάσεις της ΡΑΕ, είχε εκδοθεί η ΠΣ για 28 Α/Π συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 375,7 MW σε Ν. Εύβοια, Άνδρο και Τήνο. Σήμερα λειτουργούν Α/Π ισχύος 278 MW τα οποία είναι συνδεδεμένα σε αυτό το Έργο ενώ για επιπλέον 88 MW έχουν υπογραφεί οι Συμβάσεις Σύνδεσης στο Σύστημα και για 21,6MW έχει δοθεί ΟΠΣ.

Από το έτος 2001 έως και τον Φεβρουάριο έτους 2022 η ΡΑΕ έχει χορηγήσει συνολικά (47) Άδειες Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΠΗΕ). Πιο αναλυτικά: έτος 2001 (19) Άδειες ΠΗΕ, έτος 2002 (1) Άδεια ΠΗΕ, έτος 2003 (15) Άδειες ΠΗΕ, έτος 2004 (2) Άδειες ΠΗΕ, έτος 2008 (1) Άδεια ΠΗΕ, έτος 2016 (3) Άδειες ΠΗΕ, έτος 2020 (4) Άδειες ΠΗΕ και έτος 2021 (1) Άδεια ΠΗΕ. Επισημαίνεται ότι η πρώτη (1^η) εταιρεία στο Δήμο Καρύστου, στην οποία χορηγήθηκε αρμοδίως Άδεια ΠΗΕ και συγκεκριμένα στις 31.12.1992 και στη θέση <<Μαρμάρι>> είναι η <<ΔΕΗ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ Α.Ε.>>. Η ανωτέρω άδεια της συγκεκριμένης εταιρείας τροποποιήθηκε το έτος 2010, με την απόφαση της ΡΑΕ I-106328/29.01.2010. Οι άλλες δύο στη συνέχεια εταιρείες στις οποίες χορηγήθηκε από τη ΡΑΕ στις 18.06.2001 σχετική Άδεια ΠΗΕ στον υπό έρευνα Δήμο είναι η 2^η εταιρεία στη θέση <<Καστρί>> της ΔΕ Καρύστου και η 3^η εταιρεία στη θέση <<Γκέργκι / Πυργάρι Πολυποτάμου>> της ΔΕ Στυρέων.

Δημοτική Ενότητα	Έκταση (στρ.)	Αριθμός Α/Γ ανά 1.000 στρ.	Μέγιστος Αριθμός Α/Γ	Ποσοστό Κάλυψης (%)
ΔΕ Καρύστου	167128,17	0,53	88,58	71,92%
ΔΕ Καφηρέως	77534,05	1,05	81,41	160,03%
ΔΕ Μαρμαρίου	241057,4	1,05	253,11	47,04%
ΔΕ Στυρέων	189583,82	1,05	199,85	42,71%

Πηγή: ΡΑΕ

Πίνακας 1: Πυκνότητα Αιολικών Εγκαταστάσεων στο Δήμο Καρύστου

6.3. Έργα Ηλεκτροδότησης ΑΔΜΗΕ – Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης Συστήματος Μεταφοράς (2022 - 2031)

Για την απορρόφηση της ισχύος αδειοδοτημένων αιολικών πάρκων στην Εύβοια, είχε προβλεφθεί από παλαιότερα προγράμματα ανάπτυξης η κατασκευή νέων Υ/Σ 150 kV και αντίστοιχων Γ.Μ. 150 kV για τη σύνδεσή τους (βλ. Παράρτημα Ι, Πίνακες Χ1 και Γ2). Για την δε ασφαλή απομάστευση της παραγόμενης ισχύος από τα νέα αιολικά πάρκα στην Εύβοια προς την Αττική, προβλέπονται τα εξής:

- Κατασκευή της Γ.Μ. Ν. Μάκρη - Πολυπόταμος, αποτελούμενης από εναέριο τμήμα 2B/150 kV, καθώς και υπόγεια και υποβρύχια καλώδια 150 kV. Το έργο θα επιτρέψει την αύξηση της ικανότητας μεταφοράς από την Εύβοια. Το έργο τέθηκε σε λειτουργία εντός του **2015**.
- Κατασκευή της εναέριας Γ.Μ. 2B/150 kV Πολυπόταμος - Ν. Εύβοια. Το έργο τέθηκε σε λειτουργία εντός του **2015**.
- Αναβάθμιση της υποβρύχιας καλωδιακής σύνδεσης Αλιβέρι - Κάλαμος με προσθήκη υποβρυχίου καλωδίου ονομαστικής ικανότητας 175 MVA, το οποίο θα αποτελέσει τμήμα του κυκλώματος της σύνδεσης Αλιβέρι - Κάλαμος. Τα υφιστάμενα καλώδια θα παραλληλιστούν και θα αποτελέσουν τμήμα του άλλου κυκλώματος της σύνδεσης Αλιβέρι - Κάλαμος. Η υλοποίηση των έργων των καλωδίων ολοκληρώθηκε εντός του **2013** και απομένει η ολοκλήρωση του παραλληλισμού των καλωδίων.

Από τα προαναφερθέντα έργα, η σύνδεση Ν. Μάκρη - Πολυπόταμος και η Γ.Μ. Πολυπόταμος - Ν. Εύβοια έχουν χαρακτηριστεί ως **«γενικότερης σημασίας για την οικονομία της Χώρας»** (Παράγραφος 3, Άρθρο 15 του Νόμου 3175/2003). Το κόστος των ως άνω έργων επέκτασης για τη σύνδεση Σταθμών ΑΠΕ ανακτάται σύμφωνα με τη διαδικασία της παρ. 5 του εδαφίου 8.12 του ΚΔΣ, όπως ισχύει, καθώς και την Απόφαση της ΡΑΕ 155/2012. Πιο συγκεκριμένα με την Απόφαση ΡΑΕ 155/2012 <<Τροποποίηση της απόφασης ΡΑΕ 904/2011 σχετικά με την εφαρμογή της διάταξης του άρθρου του άρθρου 272 του Κώδικα Διαχείρισης του Συστήματος

και Συναλλαγών Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΦΕΚ Β´ 655/17.05.2005) για το έργο <<Σύνδεση Ν. Μάκρη - Πολυπόταμος και Δίκτυο Υψηλής Τάσης Νότιας Εύβοιας>>, ΡΑΕ, 7 Μαρτίου 2012.

6.4. Συνοδά Έργα Διασύνδεσης των Κυκλάδων με το Ηπειρωτικό Σύστημα

Η ολοκλήρωση του έργου της διασύνδεσης των Κυκλάδων με το Ηπειρωτικό Σύστημα επιτρέπει εκτός των άλλων τη σύνδεση του Συστήματος των Κυκλάδων με το Σύστημα της Εύβοιας. Για τη βελτίωση της αξιοπιστίας της σύνδεσης των Υ/Σ των Κυκλάδων με το Σύστημα της Εύβοιας, ολοκληρώθηκε το 2016 στους δύο υφιστάμενους Υ/Σ της Εύβοιας (Κάρυστος και Λιβιάδι) η αναβάθμιση των απλοποιημένων πυλών Γ.Μ. 150 kV σε πλήρεις πύλες, και το 2018 η αναβάθμιση της πύλης στον Υ/Σ Άνδρου καθώς και η εγκατάσταση αυτεπαγωγής αντιστάθμισης 18 MVAr.

Τα Έργα ΑΔΜΗΕ είναι τα εξής:

1. Υπογραφή Σύμβασης με την Prysmian για την αναβάθμιση των διασυνδέσεων Εύβοιας – Άνδρου και Άνδρου – Τήνου (18.9.2018).

Σε τροχιά υλοποίησης εισέρχεται η αναβάθμιση (με μεγάλη αύξηση της μεταφορικής ικανότητας) των υφισταμένων καλωδιακών διασυνδέσεων μεταξύ Εύβοιας (Λιβιάδι) και Άνδρου και Άνδρου – Τήνου, με την υπογραφή της σχετικής σύμβασης μεταξύ του ΑΔΜΗΕ και της εταιρείας Prysmian που επελέγη ως ανάδοχος. Το έργο, προϋπολογισμού 21,2 εκατομμύρια ευρώ, εντάσσεται στον κύκλο έργων της Β΄ Φάσης της διασύνδεσης των Κυκλάδων που αναμένεται να περατωθούν στο τέλος του 2019.

2. Ηλέκτριση της υποβρύχιας διασύνδεσης Εύβοιας – Άνδρου (16.12.2019)

Με επιτυχία ολοκληρώθηκε η ηλέκτριση της υποβρύχιας διασύνδεσης εναλλασσόμενου ρεύματος 150 kv στο τμήμα Εύβοιας – Άνδρος, από τον ΑΔΜΗΕ. Το έργο εντάσσεται στην ενίσχυση της διασύνδεσης της Άνδρου και της Τήνου με το

ηπειρωτικό σύστημα, στο πλαίσιο της αναβάθμισης του Βορείου Διαδρόμου Διασύνδεσης των Κυκλάδων. Το τμήμα Άνδρος – Τήνος θα ηλεκτριστεί εντός του Ιανουαρίου 2020.

3. Ηλέκτριση της ΓΜ 150 kv Πολυπόταμος – Ν. Εύβοια (ΠΟΕ) (4.4.2019) Από το μεσημέρι της 5.4.2019 θα πρέπει να θεωρείται ότι βρίσκεται υπό τάση η Γραμμή Μεταφοράς 150 kv Πολυπόταμος – Ν. Εύβοια (ΠΟΕ). Η συγκεκριμένη ΓΜ έχει μήκος 26.070,60 m και αρχίζει από τον Υ/Σ Πολυπόταμος και καταλήγει στον Υ/Σ Παραδείσι. Η παραπάνω ΓΜ οδεύει από τους οικισμούς Πολυποτάμου, Νέων Στύρων, Ηλιόλουστης, Αγ. Δημητρίου, Μαρμαρίου και Καρύστου της ΠΕ Ευβοίας.

Εξάλλου, σύμφωνα με τον ΑΔΜΗΕ, στην περιοχή της Νότια Εύβοιας υφίστανται δίκτυα υψηλής τάσης που εξυπηρετούν τις ανάγκες τροφοδότησης φορτίων των καταναλωτών στην ευρύτερη περιοχή καθώς και τη διασύνδεση των αιολικών πάρκων. Η λύση της υπογειοποίησης του υφιστάμενου δικτύου υψηλής τάσης σε μη αστικές περιοχές, όπως είναι η περιοχή της Νότιας Εύβοιας, δεν προκρίνεται δεδομένου ότι με βάση τη διεθνή πρακτική την οποία ακολουθεί και εφαρμόζει ο ΑΔΜΗΕ, η υπογειοποίηση οδεύει μόνο σε δρόμους εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου και όταν έχει αποκλεισθεί η εναέρια διέλευση των γραμμών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Επισημαίνεται ακόμη, ότι η υπογειοποίηση του δικτύου θα δημιουργούσε ανυπέρβλητα τεχνικά προβλήματα στη λειτουργία του συστήματος.

6.5. Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας

Οι περιοχές οι οποίες έχουν χαρακτηρισθεί ως <<κορεσμένες>> από τη ΡΑΕ είναι η Εύβοια και η Πελοπόννησος. Σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην Ενότητα 3.8.1, έπειτα από την ολοκλήρωση των συγκεκριμένων έργων στην Εύβοια (σύνδεση 150 kV Ν. Μάκρη - Πολυπόταμος - Νότιος Εύβοια, ΚΥΤ Αλιβερίου και σύνδεσή του στο Σύστημα 400 kV), προέκυψε η δυνατότητα για τη σύνδεση νέων Σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ. Στην Πελοπόννησο τα όρια της

διείσδυσης των Σταθμών για την Παραγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας από τις ΑΠΕ επανακαθορίζονται σύμφωνα με την πρόσφατη Απόφαση της ΡΑΕ 663/2019 και σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην Ενότητα 3.8.3.

6.6. Πυρκαγιές στο Δήμο Καρύστου

Γενικώς οι πυρκαγιές και κυρίως οι δασικές πυρκαγιές αποτελούν έναν από τους βασικότερους κινδύνους των φυσικών οικοσυστημάτων, των περιουσιών και των ανθρωπίνων ζώων στην Ελλάδα. Οι κυριότερες αιτίες περιλαμβάνουν τις γεωργικές δραστηριότητες όπως η καύση ξερών χόρτων, η απόρριψη αναμένων τσιγάρων, η απόρριψη απορριμμάτων στα δάση και τις δασικές εκτάσεις και η καύση αυτών ως μέθοδος διαχείρισης, κακόβουλες ενέργειες (εμπρησμοί) με κίνητρο κυρίως το κέρδος, την εκδίκηση, την απόκρυψη άλλου εγκλήματος, ατυχήματα (τροχαία, βιομηχανικά, βλάβες μηχανολογικού εξοπλισμού, κλπ), ηλεκτρικά αίτια λχ βραχυκύκλωμα, ηλεκτρικό τόξο σε δίκτυο μεταφοράς του ΔΕΔΔΗΕ ή ΑΔΜΗΕ και τέλος φυσικά ή και τυχαία αίτια. Η ευρύτερη περιοχή της έρευνας δεν διαθέτει πλούσια χλωρίδα (δασική βλάστηση) με εξαίρεση ορισμένες περιοχές κυρίως της ΔΕ Καρύστου και Καφηρέως και γενικώς η τρωτότητα της σε πυρκαγιά δεν κρίνεται σημαντική.

Ωστόσο από το έτος 1990 έως και το 2021 έχουν εκδηλωθεί στην περιοχή του Δήμου Καρύστου συνολικά (735) αγροτοδασικές πυρκαγιές. Πιο αναλυτικά ο ετήσιος αριθμός αγροτοδασικών πυρκαγιών εμφανίζεται στον Πίνακα 2. Ο μέσος ανά έτος αριθμός πυρκαγιών είναι (23), δηλαδή εκδηλώνονται 2 πυρκαγιές / ανά μήνα, Στους 100.000 κατοίκους αντιστοιχούν (189) πυρκαγιές και για κάθε (529) κατοίκους στην Καρυστία αντιστοιχεί (1) πυρκαγιά.

ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟ ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΚΑΡΥΣΤΟΥ

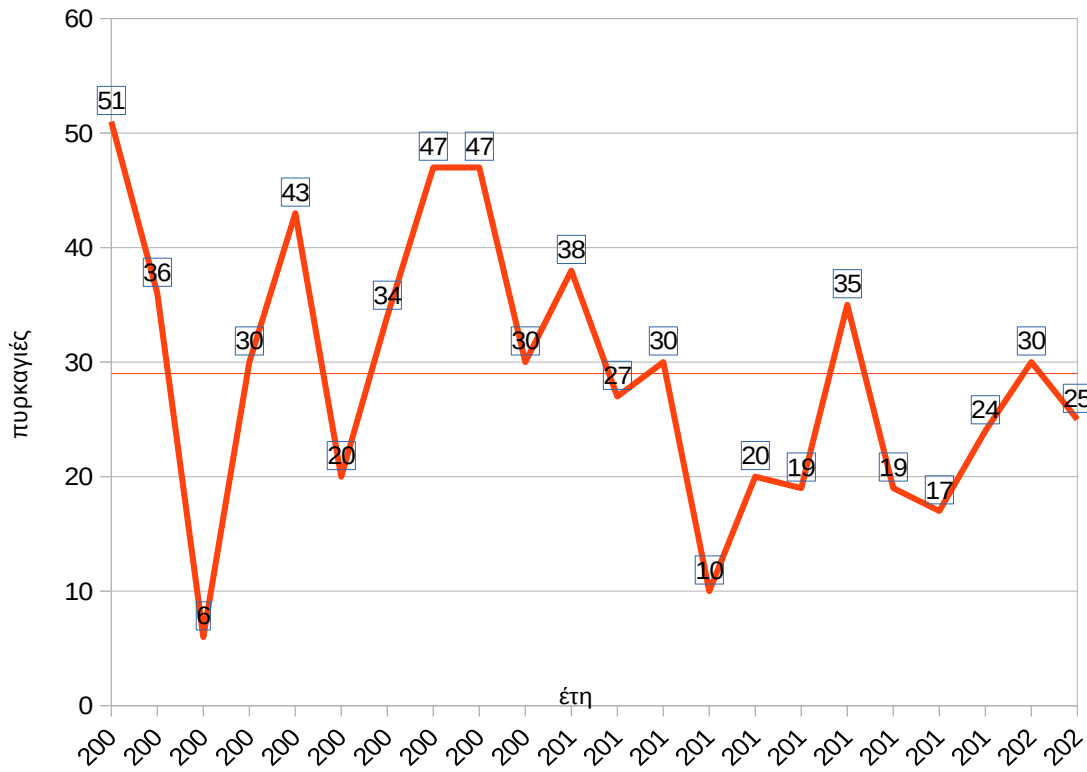
Έτος	Πυρκαγιές	Έτος	Πυρκαγιές	Έτος	Πυρκαγιές	Έτος	Πυρκαγιές
1990	3	1998	8	2006	34	2014	20
1991	2	1999	19	2007	47	2015	19
1992	6	2000	51	2008	47	2016	35
1993	5	2001	36	2009	30	2017	19
1994	2	2002	6	2010	38	2018	17
1995	4	2003	30	2011	27	2019	24
1996	2	2004	43	2012	30	2020	30
1997	5	2005	20	2013	10	2021	25

Πίνακας 2: Αριθμός πυρκαγιών κατά τα έτη (1990 - 2021) στην περιοχή αρμοδιότητας του ΠΚ Καρύστου

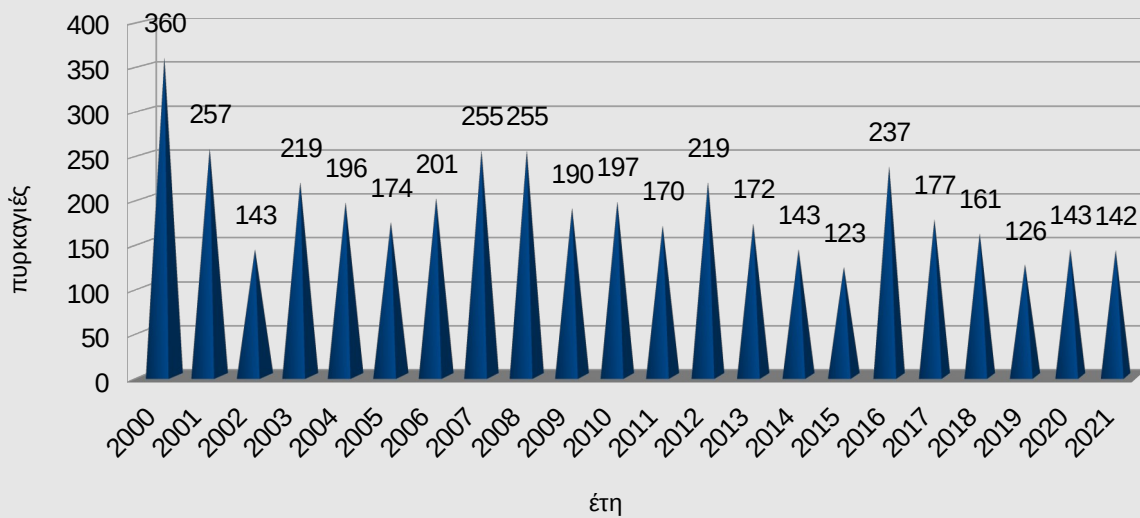
Πηγή: Δασαρχείο Αλιβερίου έτη (1990 – 1999) και Αρχηγείο ΠΣ έτη (2000 - 2021)

Πυρκαγιές Π/Κ Καρύστου έτη (2000 - 2021)

Αγροτοδοασικές πυρκαγιές ΠΥ Χαλκίδας και Κλιμακίων της τα έτη (2000 - 2021)

Από τον παραπάνω πίνακα 2 διαπιστώνεται, ότι κατά τα έτη (1990 – 1999) ο αριθμός των πυρκαγιών είναι μικρός. Ακολούθως κατά το έτος αρχίζει μια αυξητική τάση που συνεχίζει κυρίως κατά τα έτη 2000 και 2001, όπου σημειώνονται (51) – ο μεγαλύτερος αριθμός πυρκαγιών για το υπό έρευνα διάστημα – και (36) αντίστοιχα. Στη συνέχεια τα έτη που σημειώνεται μεγάλος αριθμός πυρκαγιών είναι 2007 και 2008, όπου σημειώνονται κάθε ένα εξ αυτών των ετών (47) πυρκαγιές. Αναλυτικά για τις μεγαλύτερες πυρκαγιές ανά έτος βλέπε Παράρτημα / Χάρτες Α1, Α2 και Α3.

ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟ ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΚΑΡΥΣΤΟΥ

Έτος	Καμένες εκτάσεις (στρ.)	Έτος	Καμένες εκτάσεις (στρ.)
2000	14149	2011	4326
2001	4619	2012	747
2002	420	2013	3333
2003	368	2014	747
2004	871	2015	879
2005	647	2016	18530
2006	490	2017	90
2007	54367	2018	206
2008	685	2019	1312
2009	58647	2020	1784
2010	6008	2021	7108

Πίνακας 3: Αριθμός καμένων εκτάσεων τα έτη (2000 - 2021) στην περιοχή αρμοδιότητας του ΠΚ Καρύστου

Πηγή: Αρχηγείο ΠΣ

Από τον αριθμό των (628) πυρκαγιών κατά τα έτη (2000 – 2021) καταστράφηκε αγροτοδασική έκταση (180.333) στρεμμάτων. Ο μέσος αριθμός καμένων στρεμμάτων / ανά έτος για το συγκεκριμένο διάστημα είναι (8.197) στρέμματα, ενώ ο μέσος αριθμός πυρκαγιών / ανά έτος είναι (29) πυρκαγιές και η δριμύτητα των πυρκαγιών 283 καμένα στρέμματα / ανά πυρκαγιά. Τα έτη που καταστράφηκαν από πυρκαγιές τα περισσότερα στρέμματα κατά το ίδιο ως άνω διάστημα είναι κατά φθίνουσα σειρά 2009, 2007, 2016, 2000 και 2021.

Διευκρινίζεται ότι μέχρι το 1998, η καταστολή των δασικών πυρκαγιών ήταν ευθύνη της Δασικής Υπηρεσίας, ενώ από το 1998 και εντεύθεν μέχρι και σήμερα η δασοπυρόσβεση ανατέθηκε με τον Ν. 2612/1998 (Α' 112) στο Π.Σ.

6.7. Ύποπτες πυρκαγιές με κίνητρο την εγκατάσταση ανεμογεννητριών

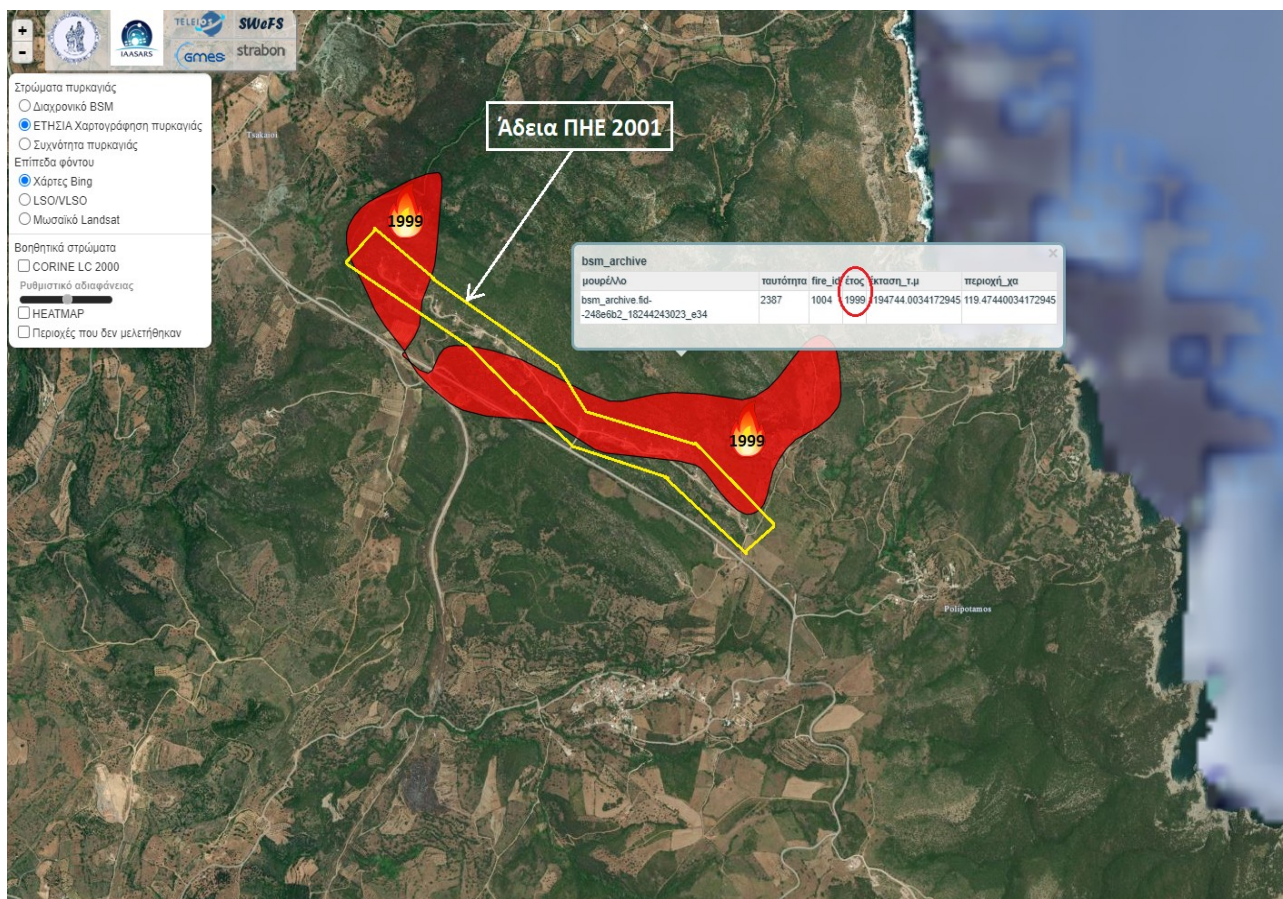
Από το έτος 2000, που ιδρύθηκε και λειτούργησε η Διεύθυνση Αντιμετώπισης Εγκλημάτων Εμπρησμού (Δ.Α.Ε.Ε.), στην οποία κατά τα πρώτα έτη ορίστηκε ως Προϊστάμενος αυτής, στην Νότια Εύβοια και κυρίως στο Δήμο Καρύστου κληθήκαμε να αντιμετωπίσουμε ανεξήγητα μεγάλο αριθμό πυρκαγιών, όταν τα προηγούμενα έτη ο αριθμός αυτός ήταν μικρός. Κατά τη σχετική έρευνα της ΔΑΕΕ για μεγάλο αριθμό πυρκαγιών (βλ. Πίνακα 2, ενδεικτικά το έτος 2000, προκλήθηκαν (51) πυρκαγιές, ενώ το έτος 2001, προκλήθηκαν (36) πυρκαγιές) προέκυψαν ενδείξεις για εμπρησμό με πρόθεση και κίνητρο την εγκατάσταση αιολικών εγκαταστάσεων, όμως αυτές δεν ήταν επαρκείς για να οδηγηθούν οι δράστες στο ακροατήριο, ενώ για ορισμένες εξ αυτών δεν αποκαλύφθηκαν οι δράστες και οι σχετικές προανακριτικές δικογραφίες τέθηκαν στο Αρχείο Αγνώστων Δραστών / Εμπρηστών.

Ωστόσο, αντικείμενο της παρούσης έρευνας είναι να τεκμηριωθεί αιτιολογημένα, εάν πραγματικά υπήρξε – και υπάρχει – διασύνδεση μεταξύ της πρόκλησης πυρκαγιών και της χωροθέτησης της εγκατάστασης και λειτουργίας αιολικών εγκαταστάσεων ή πάρκων και γενικώς των ανεμογεννητριών (Α/Γ). Στην προσπάθεια αυτή συμβάλλουν τα ακόλουθα ενδεικτικώς αναφερόμενα στοιχεία πυρκαγιών από το έτος 1999 και εφεξής:

Έτος 1999

Το έτος 1999 προκαλείται:

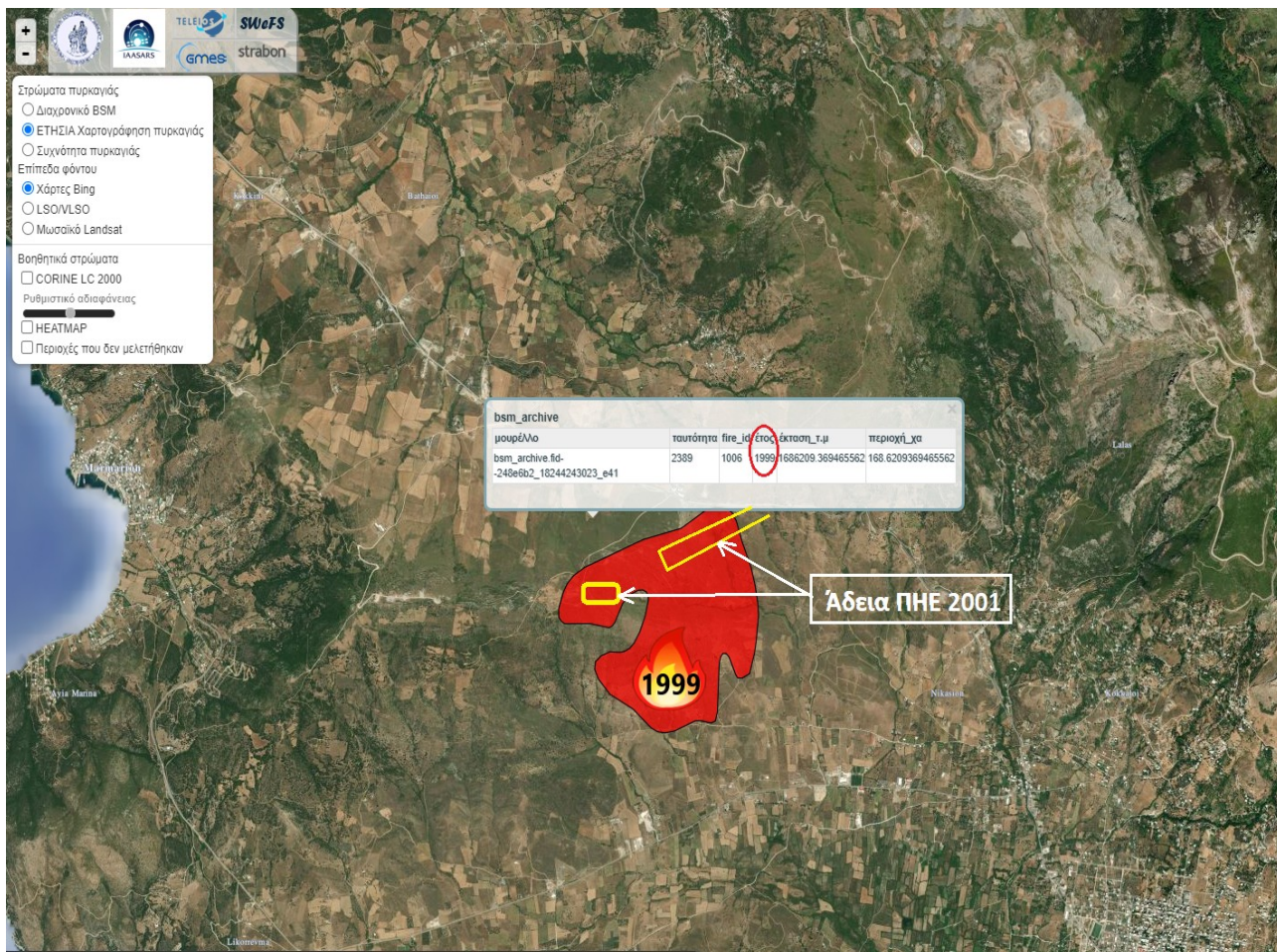
α) πυρκαγιά στην περιοχή Πολυπόταμου της ΔΕ Στυρέων, όπως εμφανίζεται στην ακόλουθη εικόνα 1.

Εικόνα 1: Πυρκαγιά το 1999 στην περιοχή Πολυπόταμου της ΔΕ Στυρέων

Στην καταστραμμένη (καμένη) από την ως άνω πυρκαγιά περιοχή εταιρεία με Άδεια Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (18.6.2021) το έτος 2001 εμφανίζεται με την εγκατάσταση αιολικού πάρκου.

β) πυρκαγιά στη θέση <<Μαρμαρί>> βορείως του Μαρμαρίου της ΔΕ Μαρμαρίου, όπως εμφανίζεται στην ακόλουθη εικόνα 2.

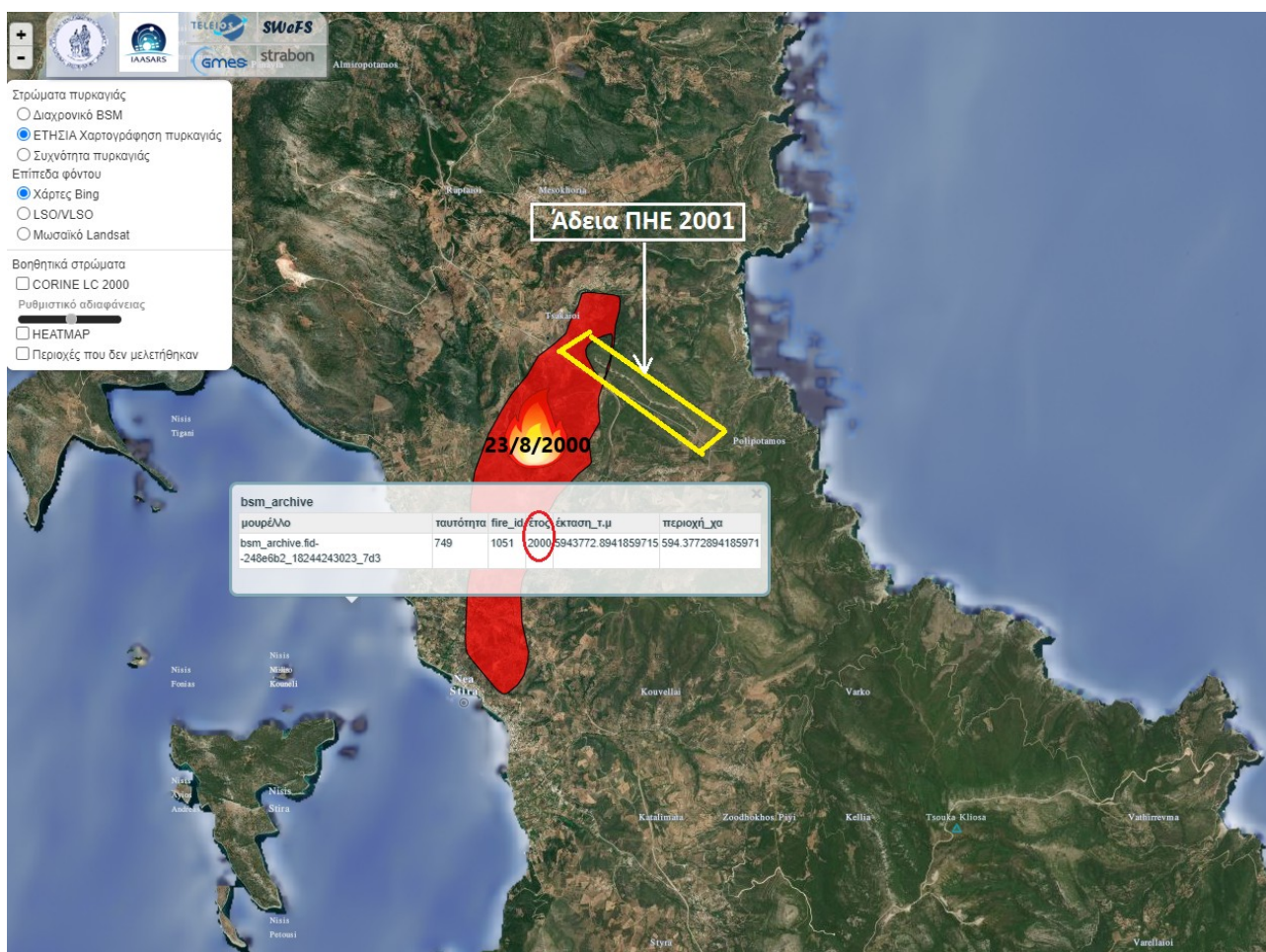
Εικόνα 2: Πυρκαγιά το 1999 στη θέση Μαρμαρίου της ΔΕ Μαρμαρίου

Στην καταστραμμένη (καμένη) από την ως άνω πυρκαγιά περιοχή εταιρείες με Άδεια Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (18.6.2021) το έτος 2001 εμφανίζονται με την εγκατάσταση αιολικού πάρκου.

Έτος 2000

Το έτος 2000 προκαλείται:

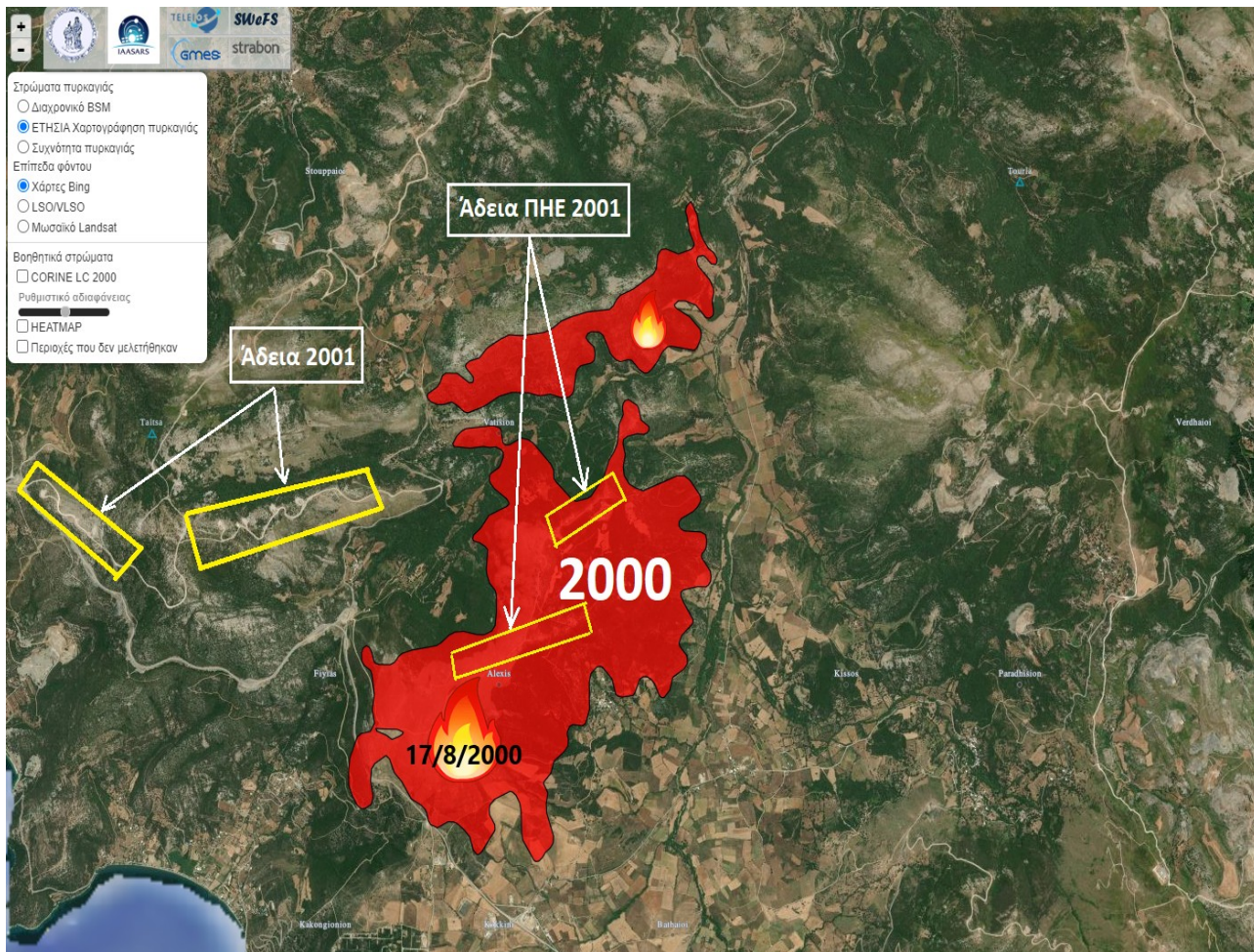
α) πυρκαγιά στην περιοχή Πολυπόταμου της ΔΕ Στυρέων στις 23.8.2000, όπως εμφανίζεται στην ακόλουθη εικόνα 3 και είχε και το έτος 1999 προκληθεί πάλι στην ίδια περιοχή (βλ. εικόνα 1)

Εικόνα 3: Πυρκαγιά στις 23.8.2000 στην περιοχή Πολυπόταμου της ΔΕ Στυρέων

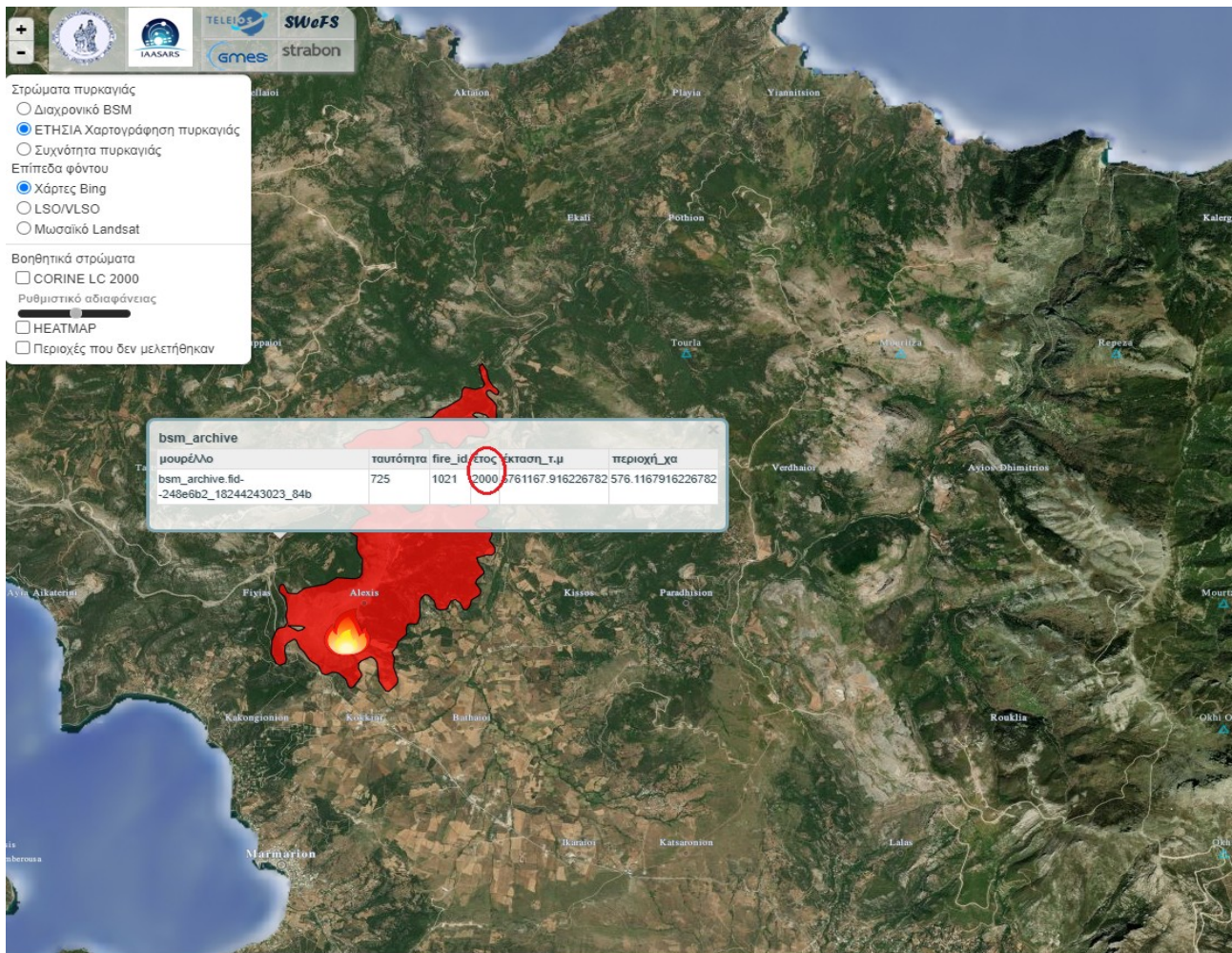
Στην καταστραμμένη (καμένη) από την ως άνω πυρκαγιά περιοχή εταιρεία με Άδεια Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (18.6.2021) το έτος 2001 εμφανίζεται με την εγκατάσταση αιολικού πάρκου στη θέση <<Γκέρκι / Πυργάρι / Πολυπόταμου>>.

β) πυρκαγιά στην θέση <<Στενό – Χάνια>> πλησίον οικισμού Αλάξης της ΔΕ Μαρμαρίου στις 17.8.2000, όπως εμφανίζεται στις ακόλουθες εικόνες 4α και 4β.

Εικόνα 4α: Πυρκαγιά στις 17.8.2000 στη θέση <<Στενό – Χάνια>> πλησίον οικισμού Αλέξης της ΔΕ Μαρμαρίου

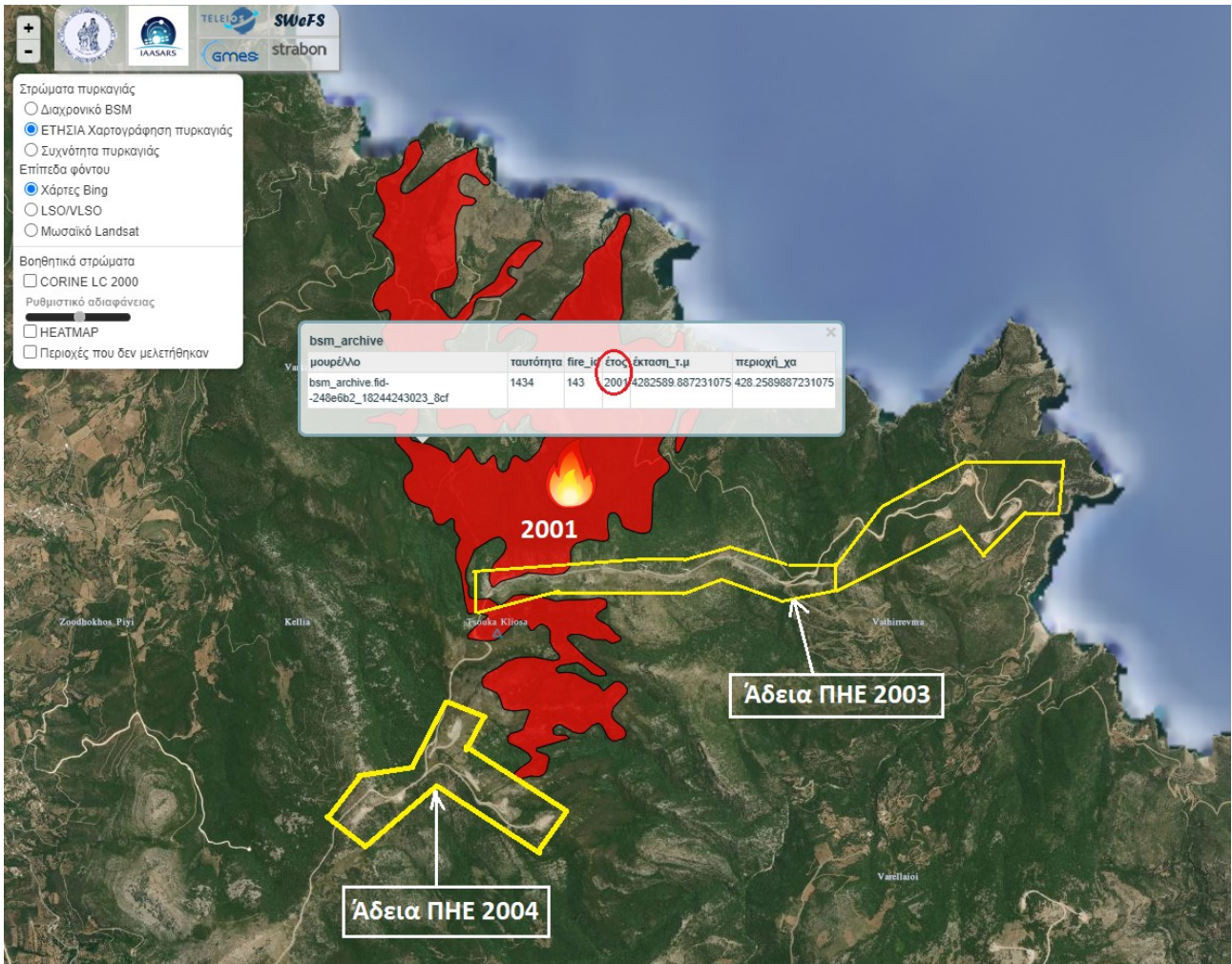
Στην καταστραμμένη (καμένη) από την ως άνω πυρκαγιά περιοχή εταιρείες με Άδεια Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (18.6.2021) το έτος 2001 εμφανίζονται με την εγκατάσταση αιολικού πάρκου.

Εικόνα 4β: Πυρκαγιά στις 17.8.2000 στη θέση <<Στενό – Χάνια>> πλησίον οικισμού Αλέξης της ΔΕ Μαρμαρίου

Έτος 2001

Το έτος 2001 προκαλείται πυρκαγιά μεταξύ της περιοχής Κελλιά και της θέσης <<Εξώστης>> της ΔΕ Στυρέων, όπως εμφανίζεται στην ακόλουθη εικόνα 5.

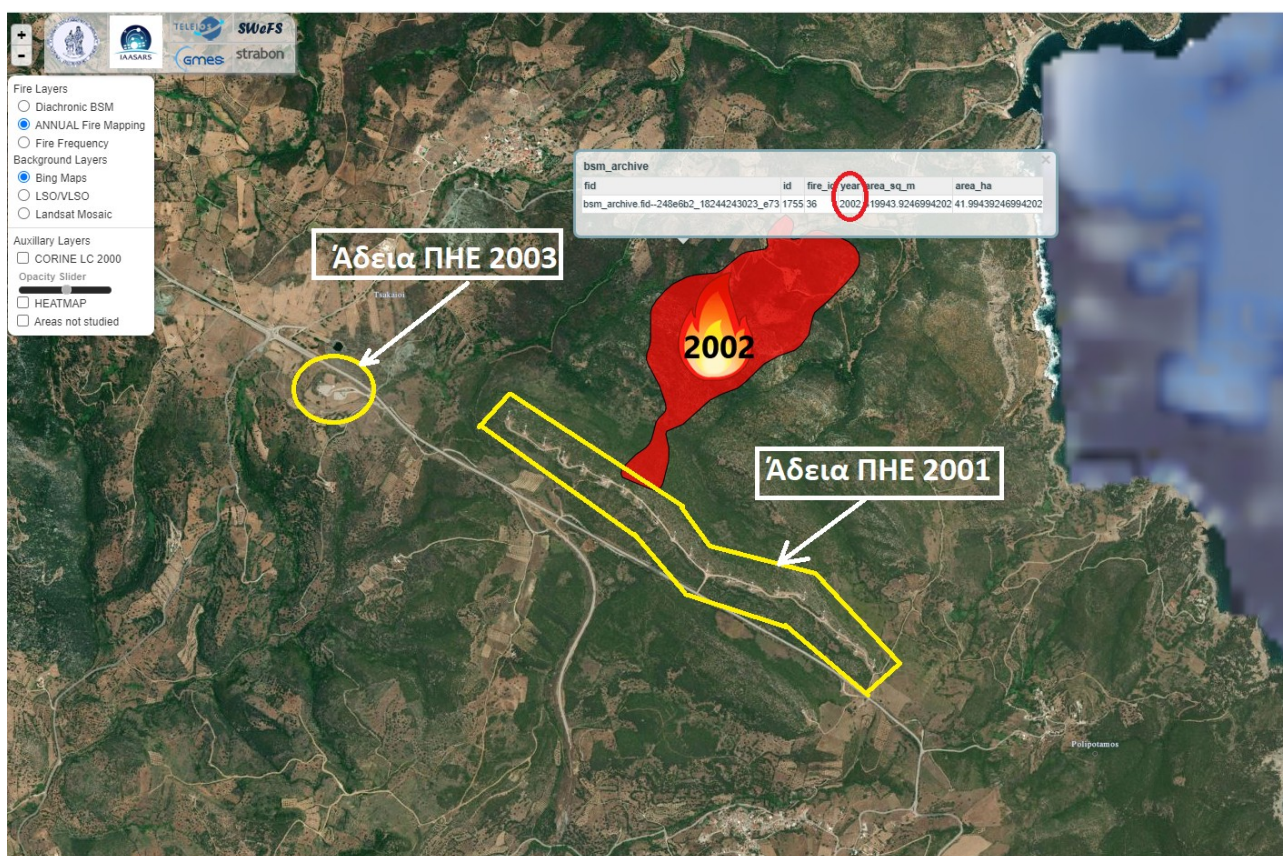

Εικόνα 5: Πυρκαγιά πλησίον μεταξύ της περιοχής Κελλιά και της θέσης <<Εξώστης>> της ΔΕ Στυρέων

Στην καταστραμμένη (καμένη) από την ως άνω πυρκαγιά περιοχή και πιο συγκεκριμένα στη θέση <<Βαθύρρεμα>> εταιρεία με Άδεια Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (28.5.2023) το έτος 2003 εμφανίζεται με την εγκατάσταση αιολικού πάρκου.

Έτος 2002

Το έτος 2002 προκαλείται πυρκαγιά στην περιοχή Πολυπόταμου της ΔΕ Στυρέων, όπως εμφανίζεται στην ακόλουθη εικόνα 6, όπου είχε και το έτος 1999 αλλά και το έτος 2000 (23.8.2000) προκληθεί πάλι στην ίδια περιοχή (βλ. εικόνες 1 και 3)

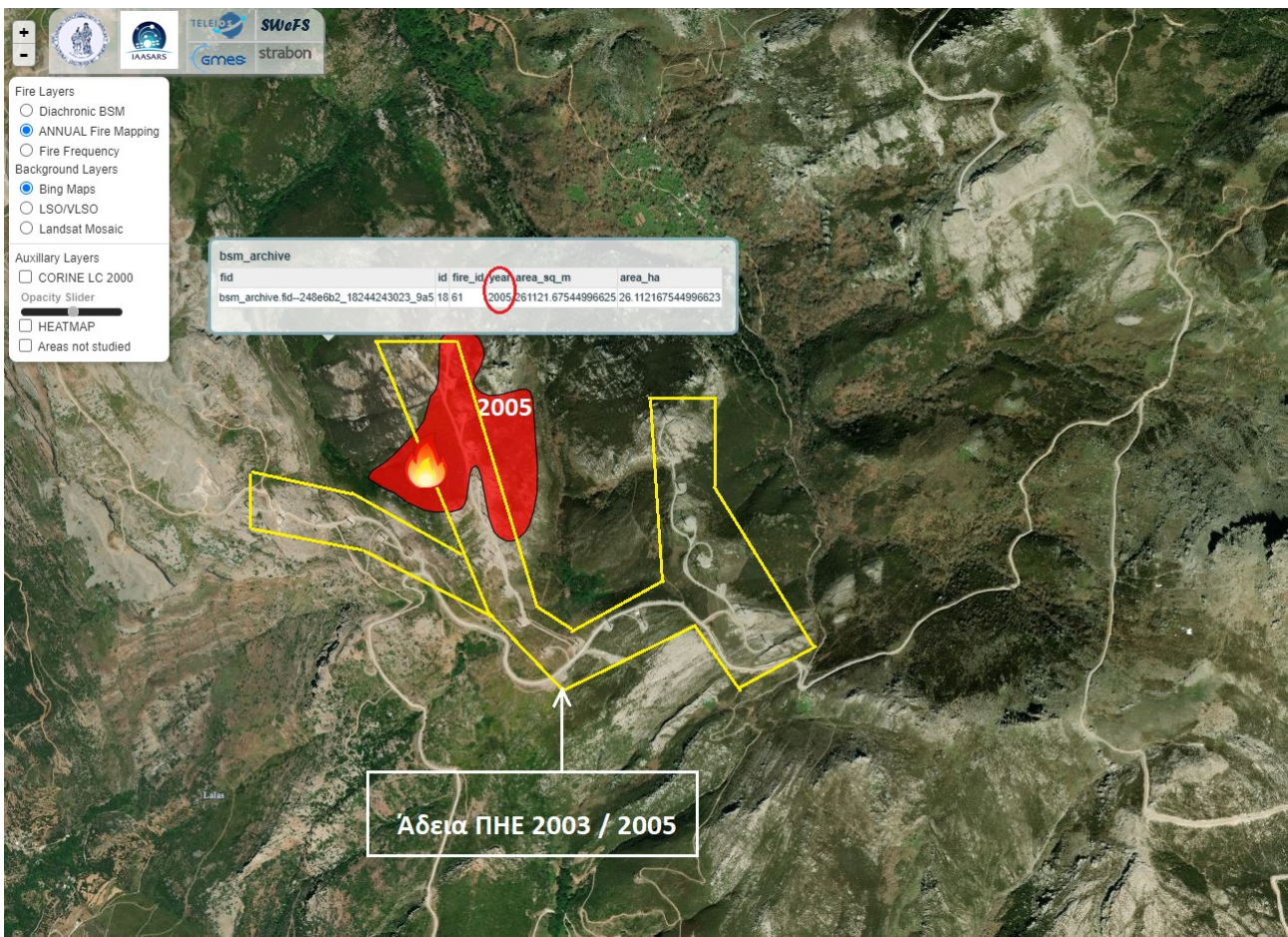
Εικόνα 6: Πυρκαγιά το έτος 2002 στην περιοχή Πολυπόταμου της ΔΕ Στυρέων

Στην καταστραμμένη (καμένη) από την ως άνω πυρκαγιά περιοχή εταιρεία με Άδεια Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (18.6.2001) το έτος 2001 εμφανίζεται με την εγκατάσταση αιολικού πάρκου θέση <<Γκέρκι/Πυργάρι/Πολυπόταμου>>, ενώ πλησίον της καμένης αυτής περιοχής και πιο συγκεκριμένα στη θέση <<Ευαγγελίστρια / Φίκθι>> της ΔΕ Στυρέων εμφανίζεται η εγκατάσταση δύο Α/Γ

άλλης εταιρείας με Άδεια Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (11.2.2003) το έτος 2003.

Έτος 2005

Το έτος 2005 προκαλείται πυρκαγιά στη θέση <<Πόρτες / Κοκκινόχωμα / Λουμπάρδα / Πλακωτά>> της ΔΕ Καρύστου, όπως εμφανίζεται στην ακόλουθη εικόνα 7.

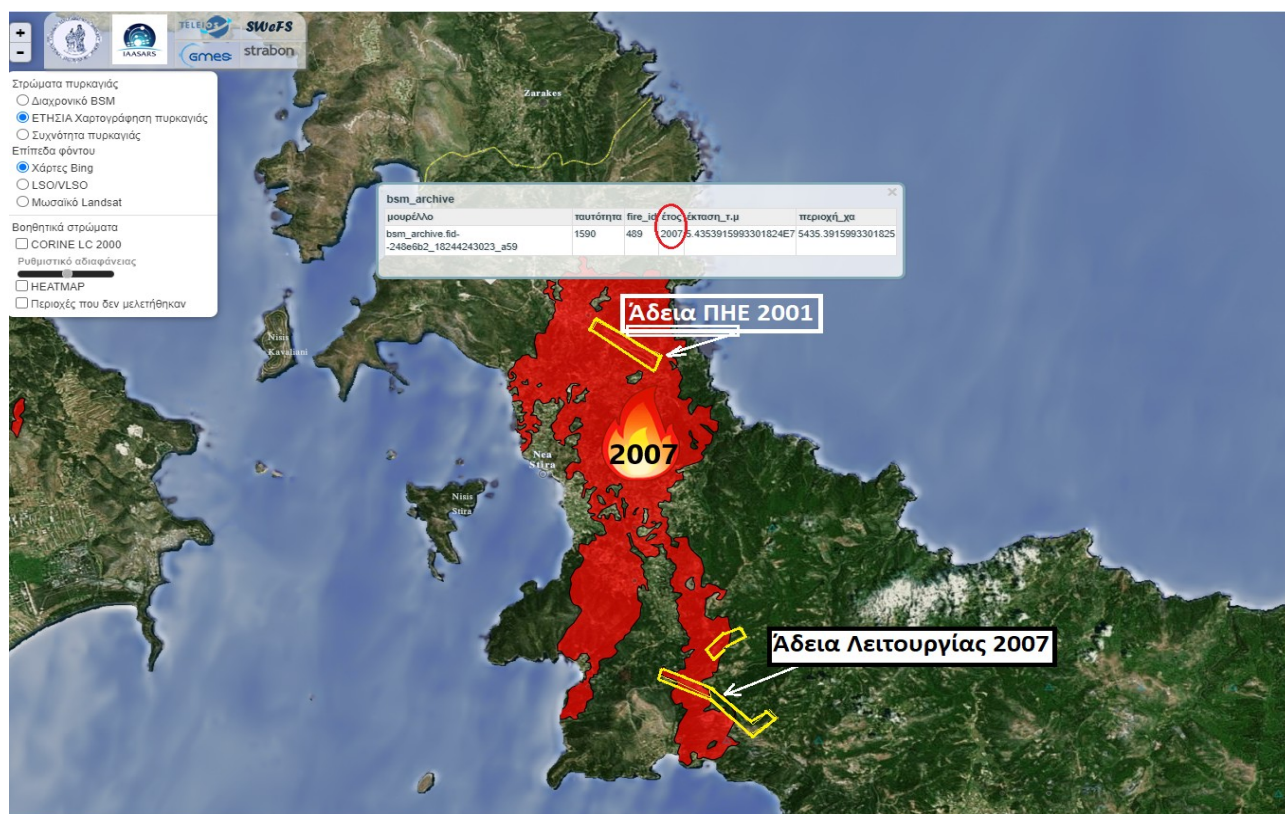
Εικόνα 7: Πυρκαγιά το έτος 2005 στη θέση <<Πόρτες / Κοκκινόχωμα / Λουμπάρδα / Πλακωτά>> της ΔΕ Καρύστου

Στην καταστραμμένη (καμένη) από την ως άνω πυρκαγιά περιοχή και πιο συγκεκριμένα στη θέση <<Πόρτες / Κοκκινόχωμα / Λουμπάρδα / Πλακωτά>> της

ΔΕ Καρύστου εταιρεία με Άδεια Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (11.2.2003) το έτος 2003 και ανανέωση το 2005 εμφανίζεται με την εγκατάσταση αιολικού πάρκου.

Έτος 2007

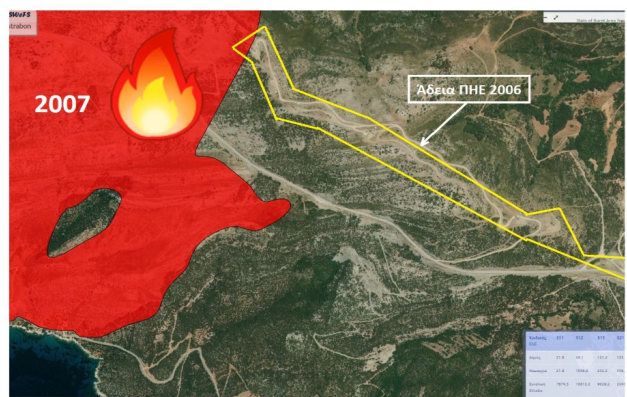
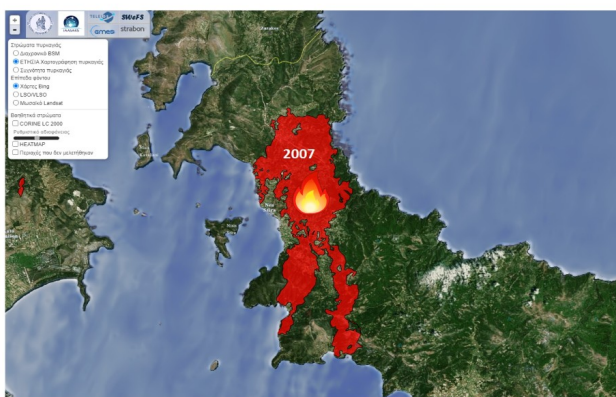
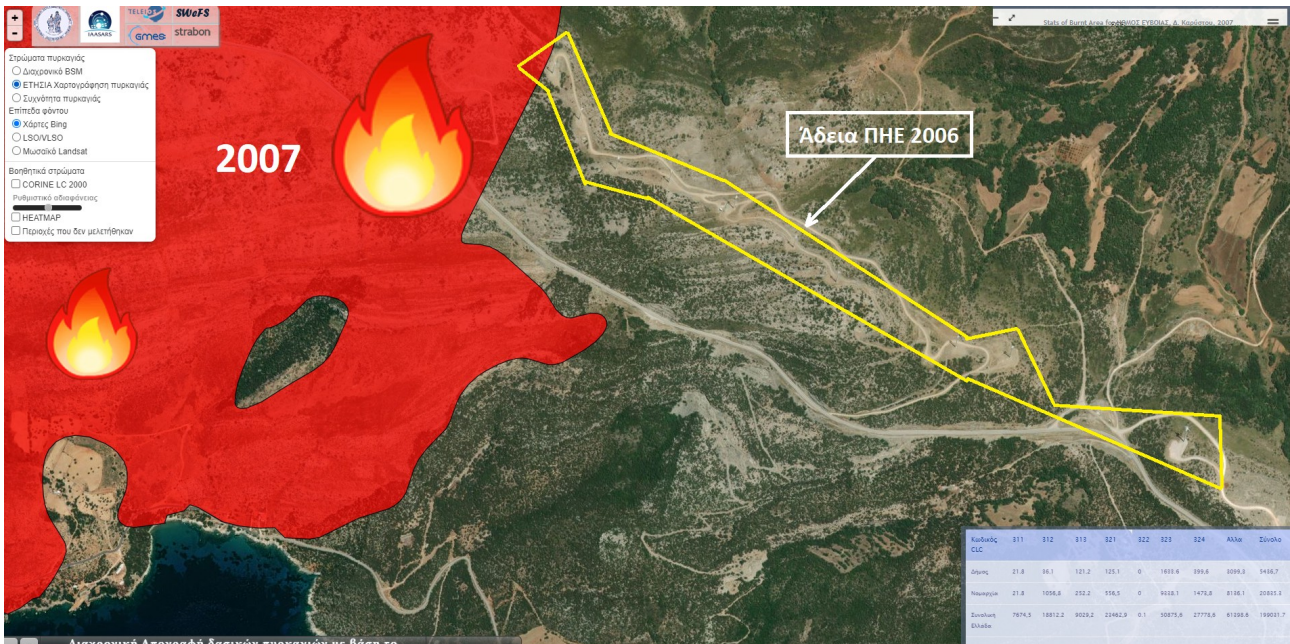
Το έτος 2007 προκαλείται μεγάλη πυρκαγιά που ξεκίνησε από ΤΚ Μεσοχωρίου (βορείως Τσακαίων) και έφτασε μέχρι Νιμπορειό και Παραλία Λάφια της ΔΕ Στυρέων, όπως εμφανίζεται στην ακόλουθη εικόνα 8α.

Εικόνα 8α: Πυρκαγιά που ξεκίνησε από ΤΚ Μεσοχωρίου και έφτασε έως Νιμπορειό και Παραλία Λάφια της ΔΕ Στυρέων

Στην αρκετά μεγάλη καταστραμμένη (καμένη) από την ως άνω πυρκαγιά περιοχή της ΔΕ Στυρέων εταιρεία με Άδεια ΠΗΕ το 2006 και Άδεια Λειτουργίας έτος 2007 εμφανίζεται με την εγκατάσταση και λειτουργία αιολικού πάρκου. Επίσης επισημαίνεται ότι στην καμένη αυτή περιοχή και πιο συγκεκριμένα ανατολικά της καμένης έκτασης υπάρχει μεγάλος αριθμός Αιολικών Σταθμών που βρίσκονται που

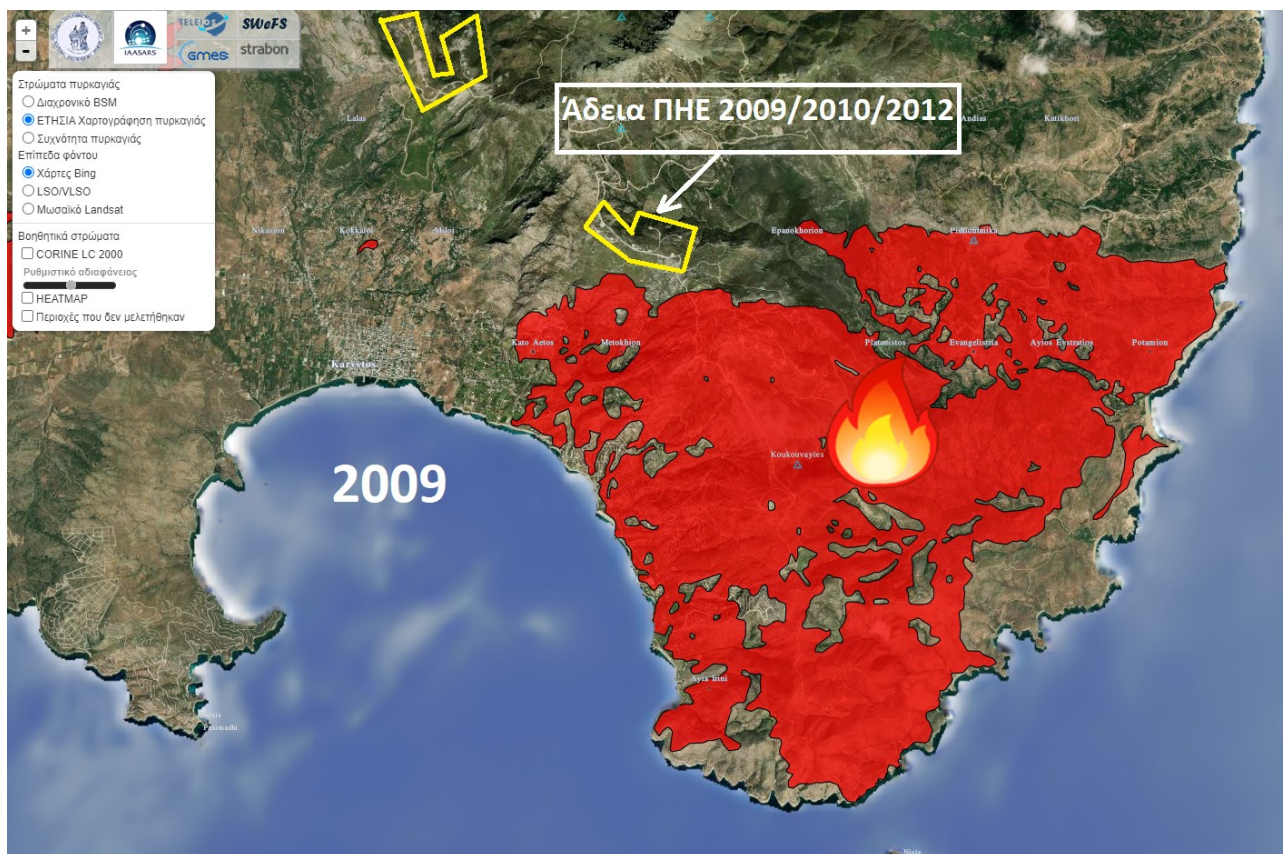
βρίσκονται σήμερα στη φάση Αξιολόγησης από τη ΡΑΕ, ενώ υπάρχουν και πολλές εγκαταστάσεις Αιολικών Σταθμών με Άδεια Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας.

Εικόνες 8β και 8γ: Πυρκαγιά που ξεκίνησε από ΤΚ Μεσοχωρίου και έφτασε έως Νιμπορειό και Παραλία Λάφια της ΔΕ Στυρέων

Έτος 2009

Το έτος 2009 προκαλείται μεγάλη πυρκαγιά ΒΑ της Καρύστου στη θέση <<Πλατανιστός>>, όπως εμφανίζεται στην ακόλουθη εικόνα 9.

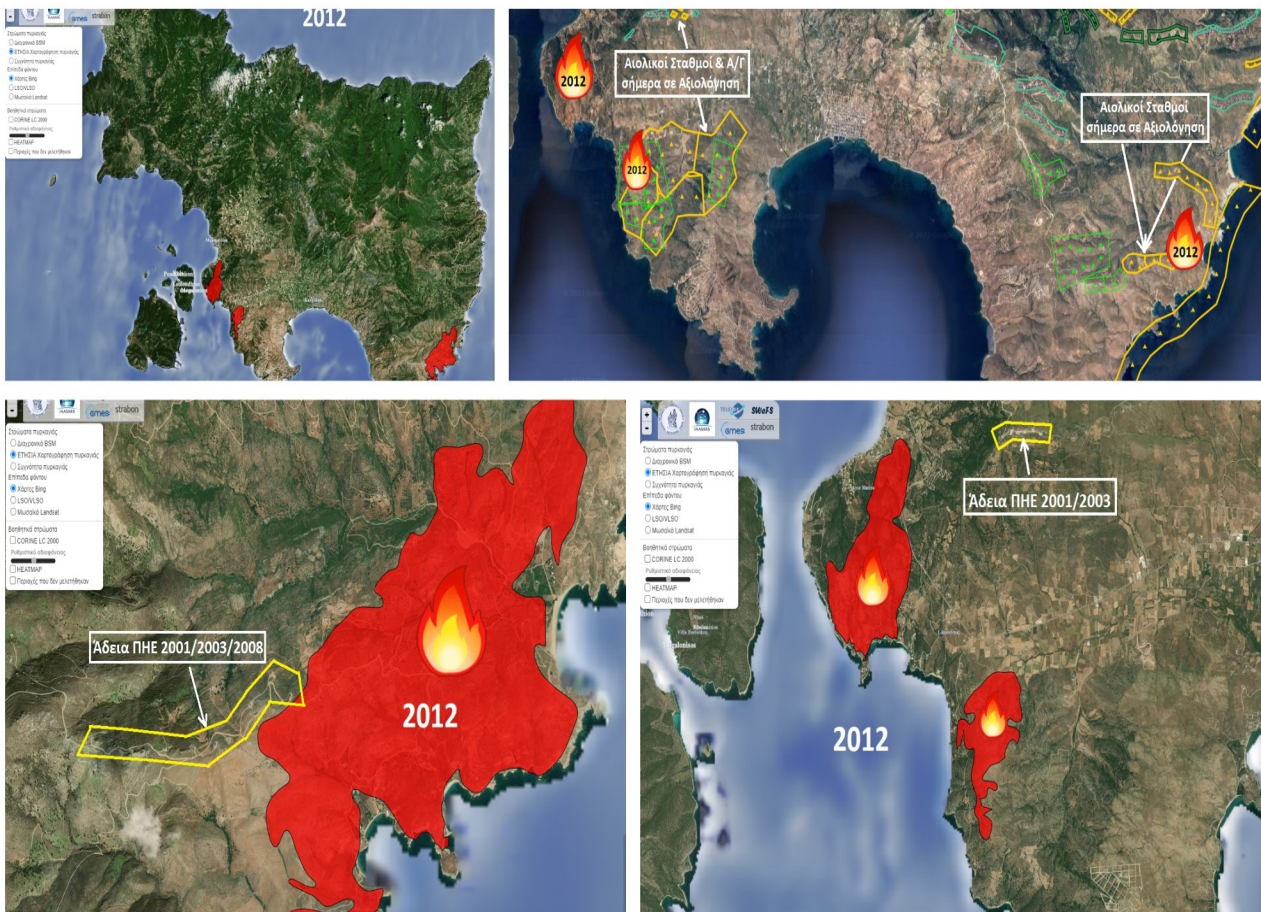

Εικόνα 9: Πυρκαγιά το έτος 2009 στη θέση <<Πλατανιστός>> ΔΕ Καρύστου

Πλησίον της καταστραμμένης (καμένης) από την ως άνω πυρκαγιά περιοχή και πιο συγκεκριμένα στη θέση <<Πλατανιστός>> της ΔΕ Καρύστου εταιρεία με Άδεια Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας το έτος 2009 και τροποποίηση τα έτη 2010 και 2012 εμφανίζεται με την εγκατάσταση αιολικού πάρκου.

Έτος 2012

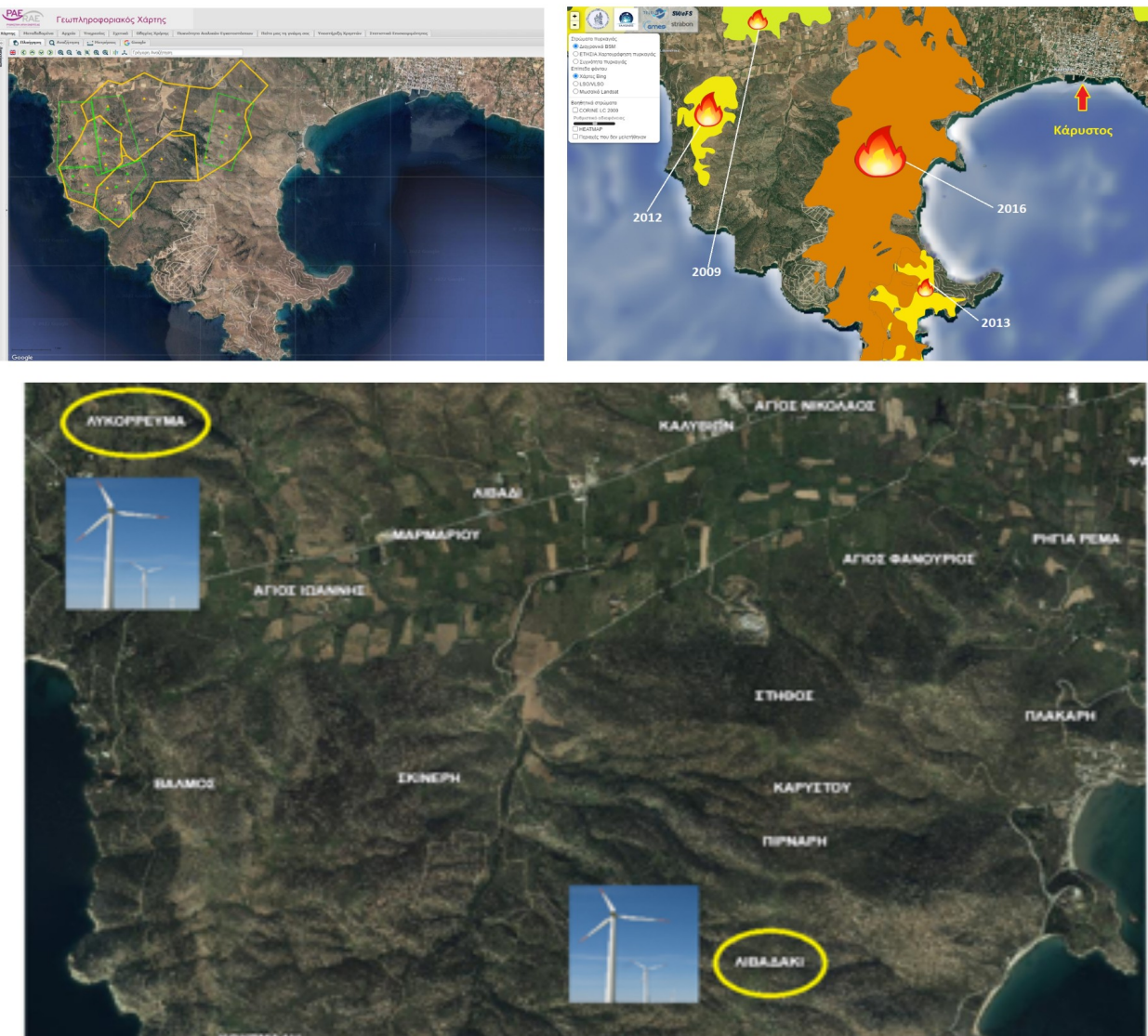
Το 2012 προκαλούνται πυρκαγιές σε περιοχές της ΔΕ Καρύστου λχ περιοχή άνωθεν και δίπλα από το Πλατανιστό, καθώς στη θέση <<Κούρμαλη / Λυστός / Μανδριά Πασσά>> από το Καστρί πλησίον εγκαταστάσεων Αιολικών Σταθμών οι εταιρείες των οποίων βρίσκονται είτε στη φάση της Αξιολόγησης είτε διαθέτοντας Άδεια ΠΗΕ, όπως εμφανίζονται στην εικόνα 10.

Εικόνα 10: Πυρκαγιές το έτος 2012 στη ΔΕ Καρύστου

Έτος 2022

Δημοσιεύθηκε προσφάτως στο ηλεκτρονικό μητρώο του ΥΠΕΝ με σκοπό τη δημόσια διαβούλευση η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων εταιρείας ενδιαφερόμενης για την εγκατάσταση συνολικά (19) Α/Γ στις θέσεις Λυκόρεμα (15) και (4) Λιβαδάκι της ΔΕ Καρύστου.

Εικόνα 11: Άποψη των θέσεων Λυκόρεμα και Λιβαδάκι της ΔΕ Καρύστου, καθώς και οι προκληθείσες σε αυτές πυρκαγιές

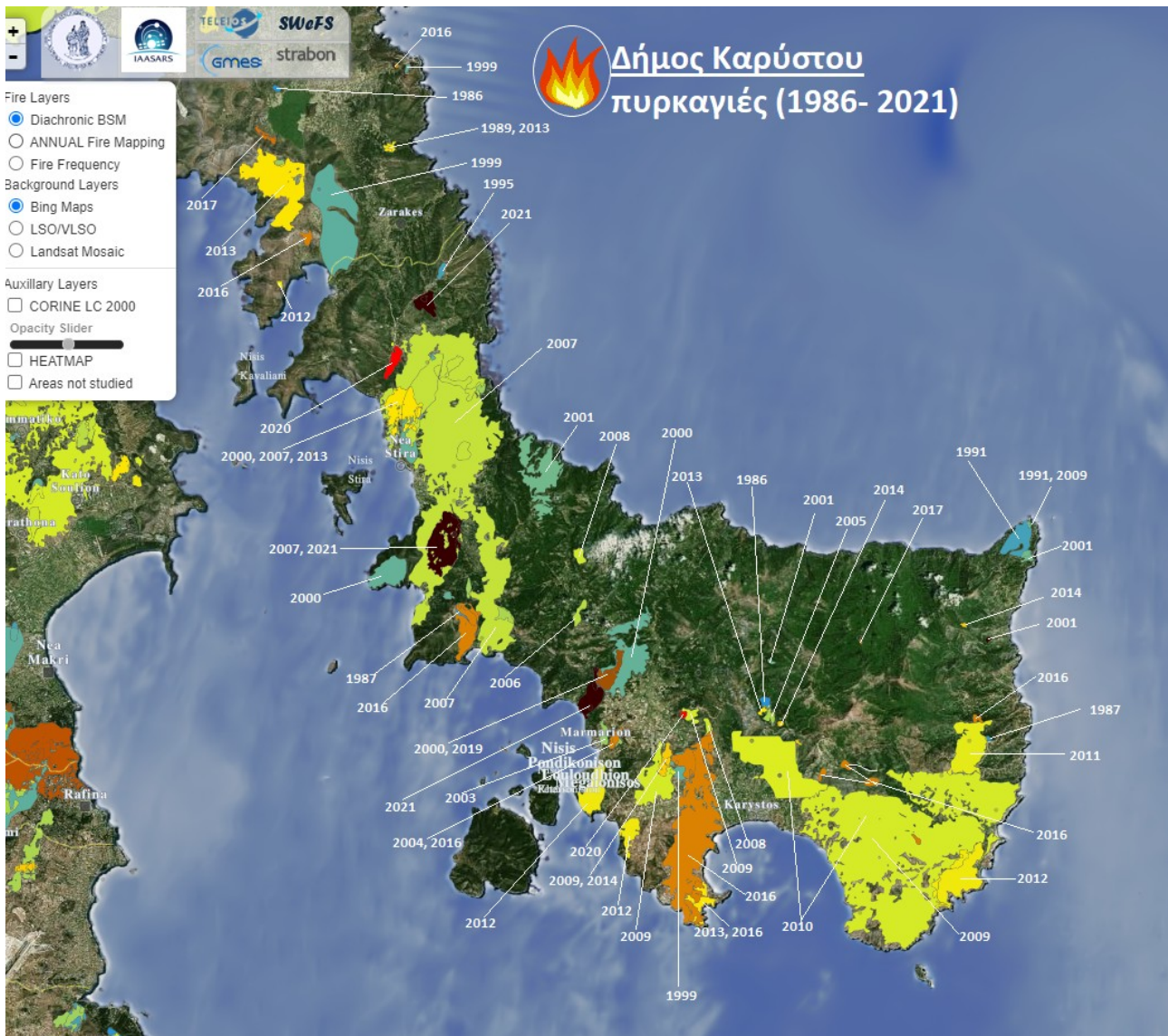
Όπως εμφανίζεται από την εικόνα 11 στην ευρύτερη περιοχή αυτών έχουν προκληθεί αρκετές πυρκαγιές, προφανώς ύποπτες εμπρησμού, με πιο πρόσφατη το έτος 2016, αλλά και παλαιότερα έτη, όπως το 2013, 2012, 2009 κ.ά. Στις περιοχές αυτές, όπως προκύπτει και από το Χάρτη της ΡΑΕ υπάρχουν εταιρείες με Άδεια Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας αλλά και άλλες υπό Αξιολόγηση.

7.- ΔΕΔΟΜΕΝΑ – ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ - ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Από τα προεκτεθέντα στοιχεία και γενικώς από το σύνολο των συλλεγόντων και μελετηθέντων στοιχείων που ελήφθησαν υπόψη για το Δήμο Καρύστου, αναλύθηκαν κι αξιολογήθηκαν για την εκπόνηση της παρούσης έρευνας προέκυψαν τα εξής:

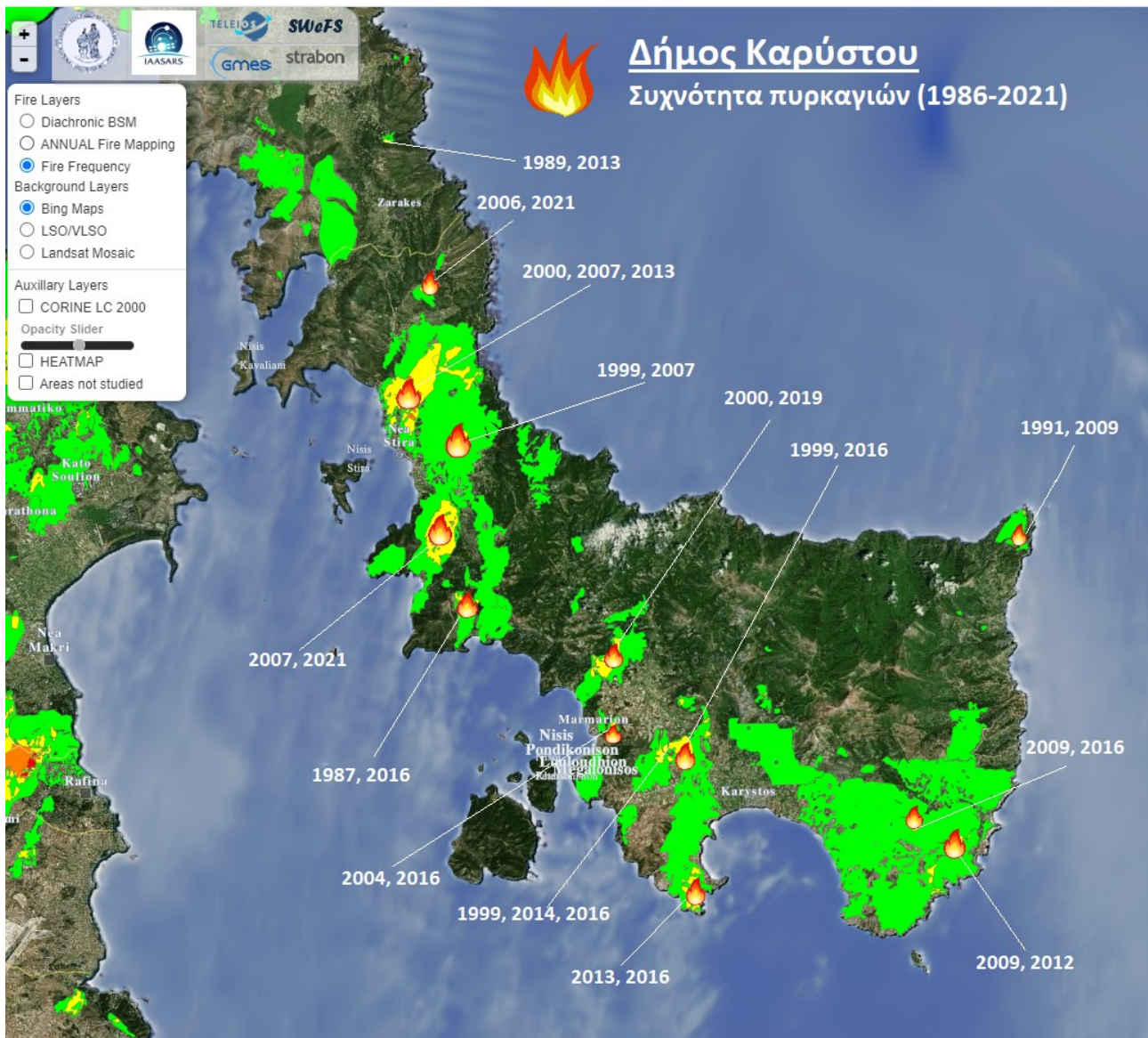
1.- Από το έτος 1990 έως και το 2021 έχουν εκδηλωθεί στην περιοχή του Δήμου Καρύστου συνολικά (735) αγροτοδοσικές πυρκαγιές (βλ. πίνακα 2). Ο μέσος ανά έτος αριθμός πυρκαγιών κατά το προαναφερόμενο διάστημα είναι (23), δηλαδή εκδηλώνονται 2 πυρκαγιές / ανά μήνα. Ανά 100.000 κατοίκους αντιστοιχούν (189) πυρκαγιές και για κάθε (529) κατοίκους στην Καρυστία αντιστοιχεί (1) πυρκαγιά. Ειδικότερα από τον ανωτέρω συνολικό αριθμό αγροτοδοσικών πυρκαγιών κατά την περίοδο των ετών (1990 - 2021), αριθμός (628) πυρκαγιών προκλήθηκε κατά τα έτη (2000 – 2021) και από αυτές καταστράφηκε αγροτοδοσική έκταση (180.333) στρεμμάτων. Ο μέσος αριθμός καμένων στρεμμάτων / ανά έτος για το συγκεκριμένο

διάστημα είναι (8.197) στρέμματα, ενώ ο μέσος αριθμός πυρκαγιών / ανά έτος είναι (29) πυρκαγιές. Η δριμύτητα των πυρκαγιών για το ίδιο διάστημα των ετών (2000 - 2021) είναι 283 καμένα στρέμματα / ανά πυρκαγιά. Τα πιο καταστροφικά από πυρκαγιές έτη είναι το 2009, 2007, 2016, 2000 και 2021.

Εικόνα 12: Χάρτης με τις μεγαλύτερες πυρκαγιές κατά τα έτη (1986 - 2021)

Όπως εμφανίζεται από τον χάρτη της εικόνας 12, οι μεγαλύτερες πυρκαγιές προκλήθηκαν κυρίως δυτικά, νότια και ανατολικά σε περιοχές του Δήμου Καρύστου, ενώ παρατηρείται μικρότερος αριθμός πυρκαγιών στις βόρειες περιοχές αυτού. Το γεγονός αυτό εξηγείται επειδή το δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας με το οποίο συνδέονται τα Αιολικά Πάρκα Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας διέρχεται από τις περιοχές αυτές (ΑΣΠΗΕ), (βλ. Παράρτημα / ΣΤ - Χάρτης).

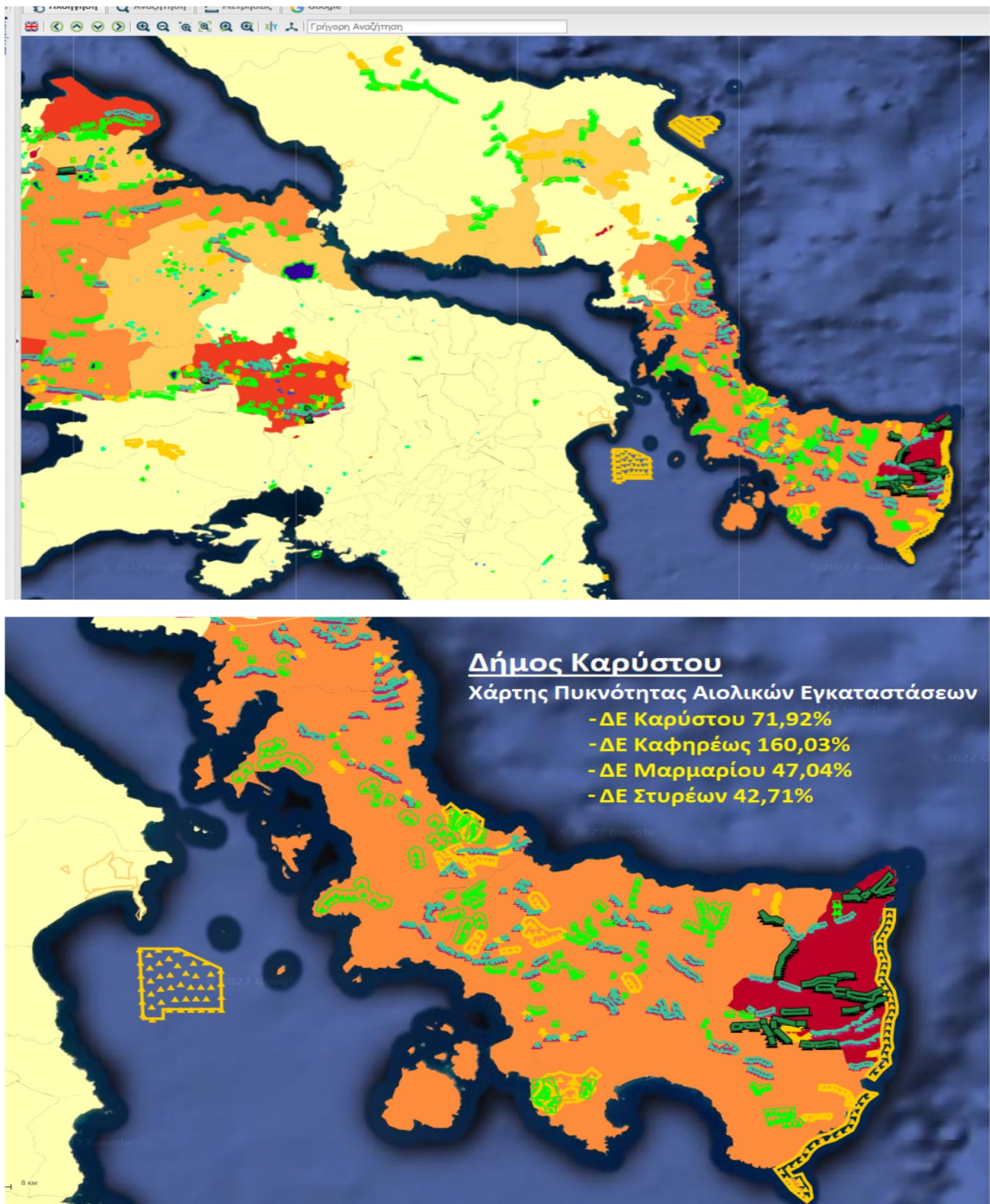
Εικόνα 13: Χάρτης με την πυκνότητα πυρκαγιών κατά τα έτη (1986 - 2021)

Περιοχές στις οποίες σημειώνεται περισσότερες από μία πυρκαγιές είναι ενδεικτικώς:

- ➔ Περιοχή Ν. Στύρων / Πολυπόταμου της ΔΕ Στυρέων (έτη 2000, 2007, 2017)
- ➔ Περιοχή Νέων Στύρων / Αγ. Ιωάννης / Κούβελλαι της ΔΕ Στυρέων (έτη 1999, 2007)
- ➔ Περιοχή Καψάλων της ΔΕ Στυρέων (έτη 2007, 2021)
- ➔ Περιοχή Μύτικας / Στύρων της ΔΕ Στυρέων (έτη 1987, 2016)
- ➔ Περιοχή Στουππαίων της ΔΕ Μαρμαρίου (έτη 2000, 2019)
- ➔ Περιοχή Γκρεμενίτσα / Παξιμάδα / Αγ. Παρασκευή της ΔΕ Καρύστου (έτη 2013, 2016)
- ➔ Περιοχή Πλατανιστού της ΔΕ Καρύστου (έτη 2009, 2012)
- ➔ Περιοχή Καλαμάκι της ΔΕ Καφηρέως (έτη 1991, 2009)
- ➔ Περιοχή Παραδείσου / Κατσαρωνίου / Πολύκορφου της ΔΕ Μαρμαρίου (έτη 1999, 2016)

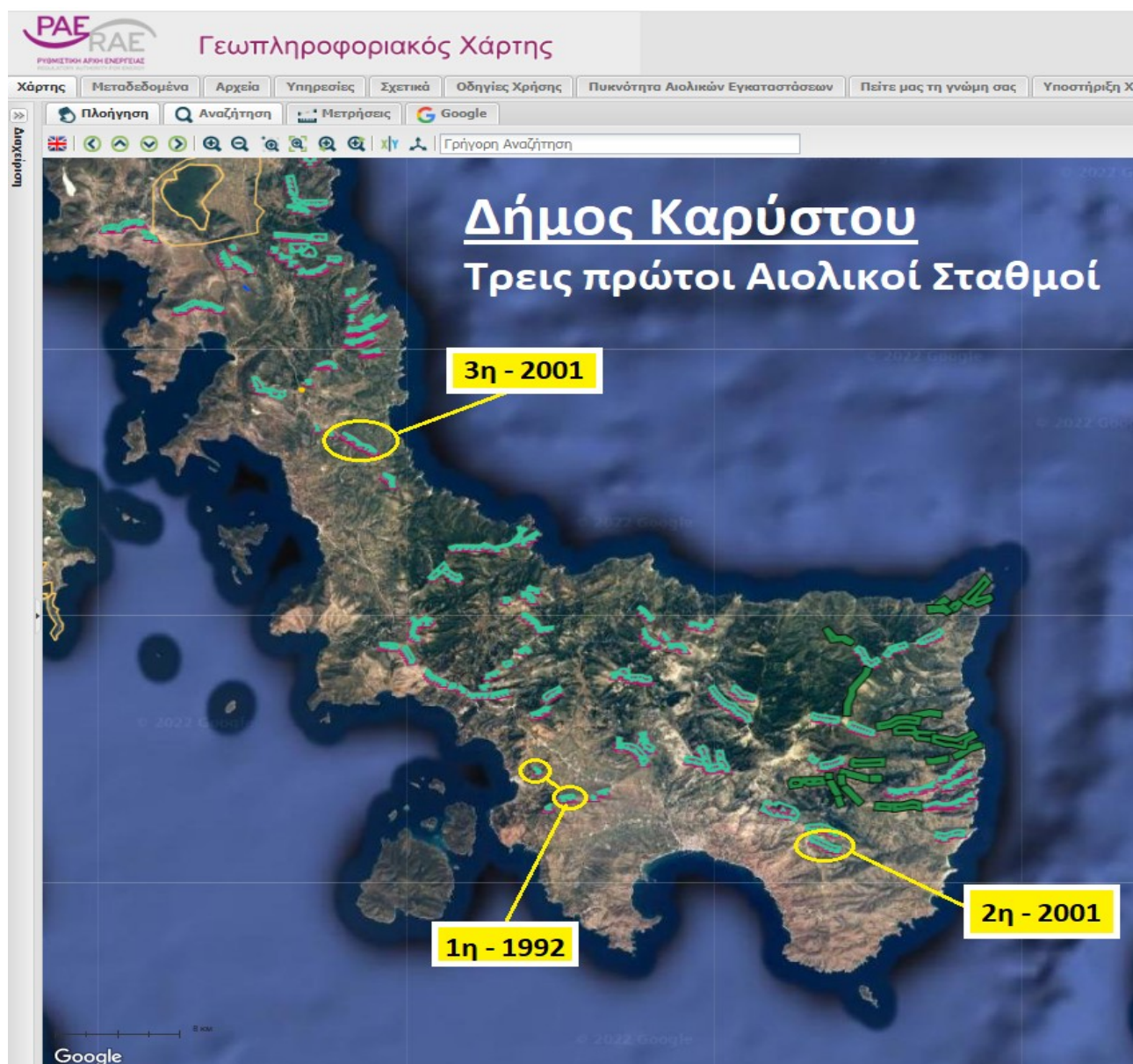
2.- Ο Δήμος Καρύστου είναι Περιοχή Αιολικής Προτεραιότητας (ΠΑΠ), και το δίκτυο της **Εύβοιας, έχει χαρακτηριστεί ως κορεσμένο** με βάση τις υπ' αριθμ. 136/2006 και 96/2007 αποφάσεις της Ρ.Α.Ε.. Αυτό πρωτίστως αφορά τον Δήμο Καρύστου και σ' αυτόν ειδικότερα την ΔΕ Καφηρέως, όπου υφίσταται υπερκορεσμός των αιολικών πάρκων, δεδομένου ότι η πυκνότητα αιολικών εγκαταστάσεων έχει φτάσει το ποσοστό κάλυψης 160,03%, με αποτέλεσμα την εκ του υπερκορεσμού αυτού να συντελείται ένα σημαντικό και μη ελεγχόμενο αρμοδίως οικολογικό /

περιβαλλοντικό έγκλημα στο συγκεκριμένο Δήμο (βλ. εικόνα 14 και Παράρτημα / Δ - Χάρτης Αιολικού Δυναμικού και Αιολικών Εγκαταστάσεων).

Εικόνα 14: Χάρτης πυκνότητας αιολικών εγκαταστάσεων (φέρουσα ικανότητα) Δήμου Καρύστου

Στις βόρειες περιοχές του Δήμου, όπου η ταχύτητα του ανέμου είναι μεγαλύτερη από άλλες περιοχές (βλ. Παράρτημα / Θ – Χάρτης Ταχύτητας Ανέμου) της τάξεως 9 - 10 m/sec και λογικά, αφού έχει το μεγαλύτερο αιολικό δυναμικό της Εύβοιας έπρεπε να υπάρχει μεγαλύτερος αριθμός αιολικών πάρκων αυτό δεν συμβαίνει επειδή δεν υπάρχει ηλεκτρικό δίκτυο για να συνδεθούν.

Εικόνα 15: Χάρτης που εμφανίζονται οι θέσεις των τριών πρώτων αδειοδοτηθέντων εταιρειών

Έτσι εξηγείται και ο μικρότερος αριθμός πυρκαγιών στις εν λόγω βόρειες σε σχέση με τις άλλες περιοχές του Δήμου (βλ. εικόνες 12 και 13). Από τον συνολικό αριθμό εγκαταστημένης αιολικής ισχύος των 4,534 MW από τον συνολικό αριθμό ανεμογεννητριών (Α/Γ) 2.779 στην επικράτεια για το Α' εξάμηνο έτους 2022, σύμφωνα με τη στατιστική της ΕΛΕΤΑΕΝ, στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (1η πανελλαδικώς) έχει εγκατασταθεί αιολική ισχύς 1.775 MW, εκ των οποίων τα 467,53 MW προέρχονται από εταιρείες αιολικής εγκατάστασης με Άδεια ΠΗΕ στο Δήμο Καρύστου ήτοι σχεδόν το 1/3 της οικείας Περιφέρειας (βλ. Παράρτημα / Δ' Χάρτη), με 2η την Πελοπόννησο 619 MW. Ο συνολικός αριθμός ανεμογεννητριών στον ίδιο Δήμο ανέρχεται τον Ιούνιο 2022 σε (829) Α/Γ ήτοι το 29,8% των Α/Γ της Επικράτειας. Πιο αναλυτικά από τον αριθμό αυτό των Α/Γ, οι (419) Α/Γ είναι σε αιολικές εγκαταστάσεις με Άδεια Λειτουργίας, οι (144) Α/Γ σε αιολικές εγκαταστάσεις με Άδεια Εγκατάστασης, οι (199) Α/Γ σε αιολικές εγκαταστάσεις με Άδεια Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας και οι (67) Α/Γ ανήκουν σε εταιρείες υπό Αξιολόγηση. (Πηγή: Σύλλογος Προστασίας Περιβάλλοντος Νότιας Καρυστίας, Ιούνιος 2022) Επίσης πάντα με την ίδια ως άνω πηγή οι θέσεις εταιρειών που έχουν λάβει, Άδεια Λειτουργίας είναι (45), Άδεια Εγκατάστασης είναι (25), Άδεια Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (40) και στη φάση Αξιολόγησης είναι (15). (Πηγή: Σύλλογος Προστασίας Περιβάλλοντος Νότιας Καρυστίας, Ιούνιος 2022)

3.- Το κύριο και βασικό έργο για την εγκατάσταση και λειτουργία ενός ΑΣΠΗΕ απαιτούνται και τα παρακάτω αναγκαία επιμέρους τεχνικά έργα τα οποία αποτελούν τα **συνοδά τους έργα**. Τα αναγκαία έργα υποδομής και τα δομικά έργα για την εγκατάσταση των αιολικών πάρκων, είναι τα ακόλουθα:

α. Κατασκευή της οδοποιίας πρόσβασης και κατόπιν της εσωτερικής οδοποιίας προσέγγισης των θέσεων εγκατάστασης των Α/Γ

β. Διαμόρφωση των πλατειών εγκατάστασης των Α/Γ

γ. Εκσκαφές βάσεων θεμελίων ανεμογεννητριών.

δ. Διαμόρφωση των εργοταξιακών χώρων

ε. Διαμόρφωση γηπέδων εγκατάστασης προκατασκευασμένων οικίσκων ελέγχου

στ. Κατασκευή θεμελιώσεων ανεμογεννητριών

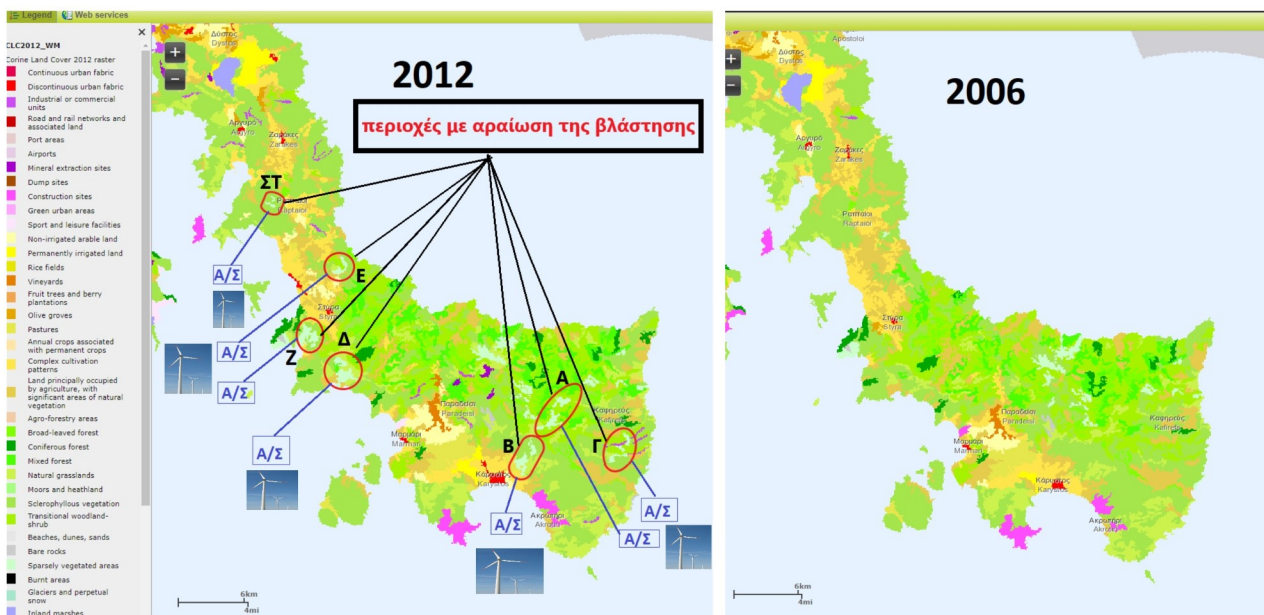
ζ. Ανέγερση ανεμογεννητριών

η. Κατασκευή υπόγειων γραμμών Μ.Τ. για τη σύνδεση των ΑΣΠΗΕ με το νέο Υ/Σ

θ. Κατασκευή υπόγειας γραμμής Υ.Τ. για τη σύνδεση του νέου Υ/Σ με το νέο ΚΥΤ.

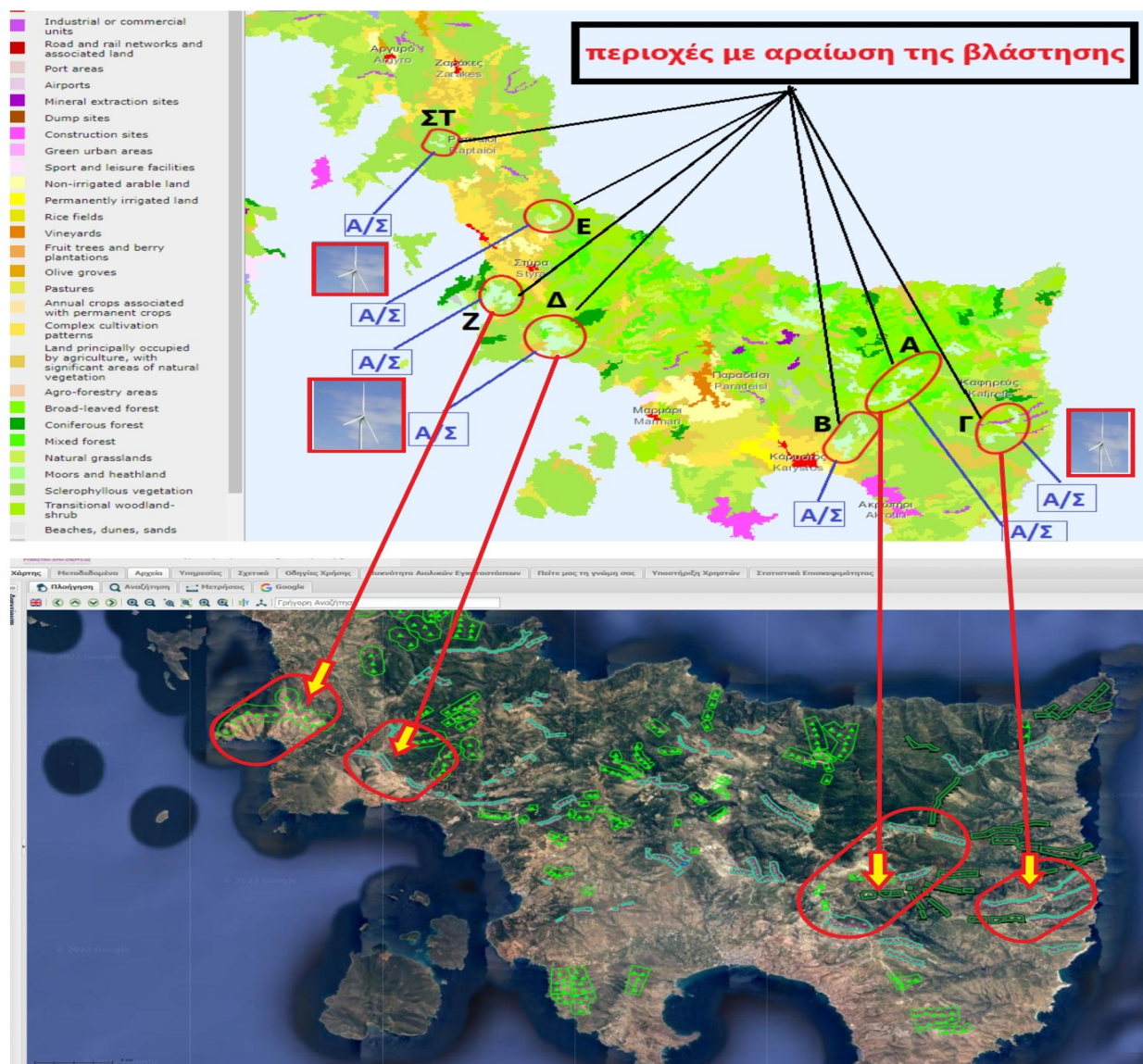
Τα βασικά αυτά έργα απαιτούν περιορισμένης ή συνήθως και μεγαλύτερης έκτασης επεμβάσεις στο φυσικό περιβάλλον, αφού μικρές ή μεγαλύτερες εκτάσεις της υπάρχουσας βλάστησης θα εκχερσωθούν για την κατασκευή των πλατειών / γηπέδων θεμελίωσης των πλατειών γύρω από τη θέση της κάθε ανεμογεννήτριας, για την εσωτερική οδοποιία και την κατασκευή του οικίσκου ελέγχου του Πάρκου. Επομένως, θα επέλθει μια τοπική μεταβολή στη βλάστηση, που ενδεχομένως θα επηρεάσει και τη χλωριδική σύνθεση του οικοσυστήματος και ως εκ τούτου θα επιφέρει αλλοίωση του δασικού περιβάλλοντος και γενικώς θα προκύψει **υποβάθμισης του περιβάλλοντος.**

4.- Οι πρώτες τρεις εταιρείες που έλαβαν αρμοδίως σχετική Άδεια ΠΗΕ βρίσκονται κατά σειρά στις ΔΕ Μαρμαρίου Καρύστου και Στυρέων (βλ. εικόνα 15 και Παράρτημα / Η – Χάρτης με τις τρεις πρώτες εταιρείες). Η πρώτη (1η) αδειοδοτηθείσα εταιρεία στη θέση "Μαρμάρι", είναι η <<ΔΕΗ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ Α.Ε.>>, με έτος έκδοσης της Άδειας ΠΗΕ στις 31.12.1992, η δεύτερη (2η) αφορά την εταιρεία <<ΚΑΣΤΡΙ ΕΥΒΟΙΑΣ Α.Ε.>>, στη θέση "Καστρί" της ΔΕ Καρύστου, με έτος έκδοσης της Άδειας ΠΗΕ στις 18.6.2001 και η τρίτη (3η) εταιρεία αφορά την <<ΠΟΛΥΠΟΤΑΜΟΣ ΑΙΟΛΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ Α.Ε.>> στη θέση "Γκέρκι / Πυργάκι Πολυπόταμου" της ΔΕ Στυρέων, με έτος έκδοσης της Άδειας ΠΗΕ ΣΤΙς 18.6.2001.

Εικόνα 16α: Χάρτης με τις περιοχές αραιώσης της βλάστησης το έτος 2012 συγκριτικά με το 2006

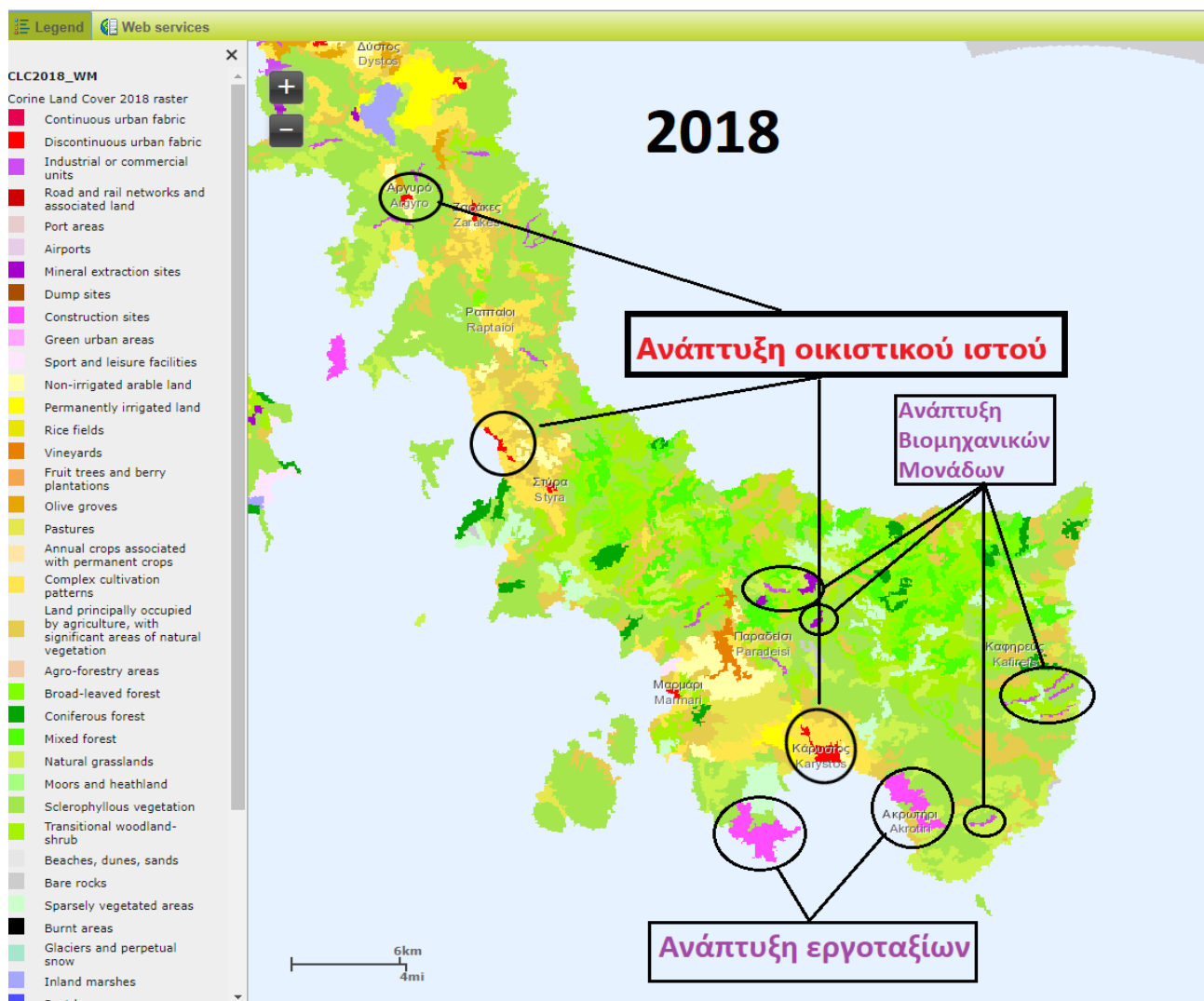
5.- Υποστηρίζεται σθεναρά από πολλούς η άποψη ότι είναι μύθος πως τα αιολικά πάρκα ευθύνονται για τις πυρκαγιές με την επιχειρηματολογία ότι η καταστροφή μιας δασικής έκτασης όχι μόνο δεν διευκολύνει αλλά αντιθέτως αυξάνει τις απαιτήσεις και τις προϋποθέσεις για την υλοποίηση μιας επένδυσης αιολικού πάρκου και επιπρόσθετα όχι μόνο δεν ευθύνονται για τις πυρκαγιές, αλλά αντιθέτως συμβάλλουν στην προστασία των δασών και πως η νομική δυνατότητα εγκατάστασης ανεμογεννητριών σε αναδασωτές εκτάσεις δεν δημιουργεί σε καμία περίπτωση κίνητρο για τον εμπρησμό δασών, αφού η εγκατάστασή τους σε υφιστάμενο δάσος και μάλιστα με περισσότερη ευκολία.

Εικόνα 16β: Χάρτης με τις περιοχές αραίωσης της βλάστησης το έτος 2012

Προφανώς και η άποψη αυτή προερχόμενη κυρίως από επιστημονικούς φορείς, αλλά γενικώς από σχετικούς επιστήμονες αλλά και πολιτικούς ακόμη και μέλη αυτής της Κυβέρνησης, δεν είναι βάσιμη και φυσικά δεν έχει καμία σχέση με την υφιστάμενη κατάσταση στην πραγματικότητα, για τους ειδικότερα αναλυτικούς

παρακάτω λόγους. Πιο συγκεκριμένα στις εικόνες 16α και 16β εμφανίζεται χάρτης έτους 2012 με τις περιοχές αραίωσης της βλάστησης από το έτος αυτό και εφεξής σε σύγκριση με αντίστοιχους χάρτες παρελθόντων ετών πριν του 2006 (βλ. Παράρτημα / Β – Χάρτες Αλλαγής Κάλυψης Γης). Προφανώς η εν λόγω αραίωση της βλάστησης στις συγκεκριμένες περιοχές οφείλεται στην χωροθέτηση εγκαταστάσεων ΑΣΠΗΕ και των συνοδών έργων τους, όπως εργοτάξια, κλπ μετά το έτος 2006 (βλ. εικόνα 17)

Εικόνα 17: Χάρτης έτους 2018 με τις περιοχές ανάπτυξης οικιστικού ιστού, ανάπτυξης εργοταξίων και ανάπτυξης βιομηχανικών μονάδων

Επίσης είναι εμφανής στο χάρτη έτους 2018 (βλ. εικόνα 17) η υποβάθμιση του περιβάλλοντος συγκριτικά με παρελθόντα έτη όχι μόνον από την προεκτεθείσα αραίωση της βλάστησης αλλά και από την ανάπτυξη εργοταξίων και άλλων βιομηχανικών μονάδων με σκοπό την υποστήριξη των έργων ΑΣΠΗΕ. Τέλος η υποβάθμιση του περιβάλλοντος στην Καρυστία προκύπτει από το χάρτη έτους 2018 με την δεντροκάλυψη, σύμφωνα με τον οποίο υπάρχει μικρότερος βαθμός δεντροκάλυψης συγκριτικά με τον αντίστοιχο χάρτη έτους 2015 (βλ. Παράρτημα / Γ – Χάρτης Πυκνότητας Δεντροκάλυψης (2015 – 2018)).

6.- Στην με ημερομηνία 25.01.2001 Απόρρητη (πολυσέλιδη) Έκθεση της Διεύθυνσης Αντιμετώπισης Εγκλημάτων Εμπρησμού (ΔΑΕΕ) για την ενημέρωση της Ηγεσίας του ΠΣ αλλά και της Δικαιοσύνης, που τιτλοφορεί **“Διαπιστώσεις από τις πρόσφατες πυρκαγιές στη νότια Εύβοια”**, την οποία είχα την τύχη να υπογράψω, ως Προϊστάμενός της κατά το αναφερόμενο διάστημα της εν λόγω έρευνας, και η οποία ελήφθη υπόψη από δικαστικούς λειτουργούς στο πλαίσιο απόδοσης ποινικών ευθυνών σε αρμόδιο κρατικό όργανο για πλημμελή συμπεριφορά κατά την χωροθέτηση της εγκατάστασης Α/Γ στην ευρύτερη περιοχή της Νότιας Ευβοίας, αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι <<... Από τις περιπτώσεις που ερευνήσαμε και οδηγηθήκαμε από μαρτυρικές καταθέσεις φαίνεται ότι στη Ν. Εύβοια ως κίνητρα πολλών πυρκαγιών είναι τα ακόλουθα: Προκειμένου να εγκατασταθούν ανεμογεννήτριες απαιτείται εκκαθάριση των εκτάσεων από δένδρα και θάμνους έτσι ώστε να γίνεται ευκολότερα η διέλευση βαρέων μηχανημάτων, οι απαιτούμενες εργασίες για την εγκατάσταση και λειτουργία των ανωτέρω ανεμογεννητριών. Τούτο δε ενισχύεται από το γεγονός ότι αρκετές πυρκαγιές εξ αυτών εμφανίζονται ή με τη διαδικασία της έγκρισης εγκατάστασης ή της έναρξης εργασιών τους. Ίσως είναι διαμάχη των ιδιοκτητών αγροτεμαχίων και της Δασικής Αρχής, των εταιρειών που προτίθενται να εγκαταστήσουν τις ανεμογεννήτριες στην περιοχή ή και διαμάχη μεταξύ των ενδιαφερομένων εταιρειών προς εγκατάσταση και

λειτουργία των ανεμογεννητριών (καθ' ότι υπάρχει διαφορετική μεταξύ τους οδός εγκαθίδρυσής των στην περιοχή)..>> (σελ. 16) και ακολούθως αναφέρεται, ότι «... οι άδειες εγκρίσεων επέμβασης που χορηγούνται από τη Δ/νση Δασών Ν. Ευβοίας ουσιαστικά επιφέρουν : αλλαγή χρήσης γης, μειώσεις βοσκοτόπων, οχλήσεις οπτικές και ηλεκτρομαγνητικές των κατοίκων των πλησίον περιοχών..>> (σελ. 21), καταλήγοντας ως εξής: <<Για τους ανωτέρω λόγους θεωρούμε ότι στις ιδιωτικές εταιρείες για την εγκατάσταση των αιολικών πάρκων τους δίδεται κακώς άδεια έγκρισης επέμβασης σε δάση ή δασικές εκτάσεις (ακόμα και αν αυτές οι εκτάσεις έχουν χαρακτηριστεί ζώνες κτηνοτροφικές ή έχουν κηρυχθεί αναδασωτές ή έχουν χαρακτηριστεί από το ίδιο όργανο <<ως πλέον άγονες>>)...Κατά τη γνώμη μας..... η συχνότητα και έκταση των πυρκαγιών θα ήτο (τότε) μικρότερη>> (σελ. 22).

Πράγματι από το έτος 2000 και εφεξής, όπου προκλήθηκαν στο Δήμο Καρύστου (51) αγροτοδασικές πυρκαγιές, - το έτος με τον μεγαλύτερο αριθμό πυρκαγιών κατά το υπό έρευνα διάστημα και σχεδόν αριθμός ίσος με το συνολικό αριθμό των πυρκαγιών των 10 ετών (1990 - 1999) - αρχίζει να αυξάνεται υπέρμετρα σε σχέση με το διάστημα των ετών αυτών στον ίδιο Δήμο. Επισημαίνεται, ότι από το έτος 1999 με τον Ν. 2773/1999 (Α' 286) πραγματοποιείται η απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Κι αυτό για να γίνει αντιληπτό γιατί μέχρι το έτος 1999 ο αριθμός των πυρκαγιών ήταν πολύ μικρός. Δεν είναι τυχαίο ή συμπτωματικό ότι κατά το έτος 2001 στην Καρυστία, η ΡΑΕ χορήγησε τον μεγαλύτερο αριθμό (19) Αδειών Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας. Κι αυτό, δηλαδή ότι το έτος 2001 αδειοδοτήθηκαν οι περισσότερες εταιρείες για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από αιολική ενέργεια, βέβαια συμβαίνει – πάλι όχι τυχαία και συμπτωματικά – αφού από το έτος 2001 με το άρθρο 2, παρ. 3 του Ν. 2941/2001 (Α' 201) τροποποιήθηκε το άρθρο 58 παρ. 2 του Ν. 998/1979 και στα **έργα υποδομής και εγκαταστάσεις δικτύων ηλεκτρισμού που επιτρέπονται στα δάση και δασικές εκτάσεις περιλαμβάνονται** - το πρώτον (από 12.9.2001 έναρξη ισχύος του ανωτέρω νόμου) -

και τα έργα ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ. Επίσης το έτος 2000 η εγκαταστημένη αιολική ισχύς στην Καρυστία ήταν 115,78 MW, όταν το έτος 1992, ήταν μόνον 1,58 και το 1999, 25,5 MW. Ακόμη το έτος 2019, σημειώνεται η μεγαλύτερη εγκαταστημένη αιολική ισχύς με 277,4 MW. Επίσης μέχρι το έτος 2001, δεν ήταν επιτρεπτή, σύμφωνα με πάγια νομολογία, η εγκατάσταση Σταθμού ΠΗΕ με αιολική ενέργεια σε δάση και δασικές εκτάσεις (ενδ. ΣτΕ 1322/2001). Περαιτέρω με το άρθρο 58 παρ. 8 του Ν. 998/1979, το οποίο τροποποιήθηκε με το άρθρο 36 του Ν. 4280/2014 επιτρέπεται και στις **αναδασωτές εκτάσεις** η χωροθέτηση και εγκατάσταση έργων ΑΠΕ, αφού δεν συνιστούν τα έργα αυτά μεταβολή της κατά προορισμό χρήσης των δασών. Ως εκ τούτου σύμφωνα με την ισχύουσα δασική νομοθεσία (Ν. 998/1979 όπως ισχύει, μετά την τροποποίησή του από το Ν. 4280/2014) και ειδικότερα σύμφωνα με όσα ορίζονται από την παρ. 3 του άρθρου 45, την παρ. 1 του άρθρου 46 και την παρ. 3α του άρθρου 53, προκύπτει ότι η εγκατάσταση κύριων έργων ΑΣΠΗΕ καθώς και των συνοδών έργων αυτών αποτελεί επιτρεπτή επέμβαση εντός δασών, δασικών εκτάσεων αλλά και αναδασωτέων εκτάσεων. Ακόμη, κατά τα οριζόμενα της παρ. 2 του άρθρου 46 του Ν. 998/1979 όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, είναι δυνατή η κατασκευή και εγκατάσταση του κύριου έργου και των συνοδών έργου αυτού εντός αναδασωτέας έκτασης, χωρίς να απαιτείται η άρση της αναδάσωσης για την έκταση αυτή. Βέβαια οι επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία ενός έργου ΑΣΠΗΕ σε δάση και δασικές εκτάσεις της υπό έρευνα περιοχής, πρακτικά ταυτίζονται με τις επιπτώσεις στη βλάστηση, δεδομένου ότι η κατάληψη των έργων εντοπίζεται κυρίως εντός δασικών εκτάσεων. Η βασική επίπτωση των έργων στα δασικά οικοσυστήματα της περιοχής, αφορά την απομάκρυνση δασικής βλάστησης από τις επιφάνειες επέμβασης του έργου. Επομένως, η προς απομάκρυνση δασική βλάστηση ενδεχομένως σε κάποιες περιπτώσεις να περιλαμβάνει σπάνια ή προστατευόμενα είδη ή σημαντικά εύρωστα άτομα δασικών φυτών. Επιπλέον η διάταξη και η ανάπτυξη των έργων ΑΣΠΗΕ δεν

δημιουργεί σε κάθε περίπτωση στενή γραμμικής μορφής επιφάνεια επέμβασης, αλλά πολλές φορές κατακερματίζει το ευρύτερο δασικό οικοσύστημα και δημιουργεί μεγάλο συνεχές διάκενο, το οποίο είναι πολύ πιθανόν να συντελεί σε διατάραξη των βιολογικών λειτουργιών των ειδών που φύονται στην περιοχή μελέτης ενός τέτοιου έργου. Επίσης είναι πολύ πιθανόν η επέμβαση εντός δασικών εκτάσεων για τη χωροθέτηση ενός έργου ΑΣΠΗΕ να καταλαμβάνει κάποιας υψηλής αισθητικής και οικολογικής αξίας δασικό οικοσύστημα, που μπορεί να προκαλέσει ανεπανόρθωτες βλάβες στις οικολογικές λειτουργίες της ευρύτερης δασικής περιοχής. Συνεπώς η κατασκευή και λειτουργία ενός έργου ΑΣΠΗΕ, δεν μπορεί να κρίνεται ότι θα έχει πάντοτε ασθενείς αρνητικές επιπτώσεις στις δασικές εκτάσεις της άμεσης περιοχής χωροθέτησης αυτού, αφού αυτές σε κάθε περίπτωση είναι μακροχρόνιες και μη αναστρέψιμες. Βέβαια σε κάποιες άλλες περιπτώσεις τα έργα ΑΣΠΗΕ αποτελούν έργα των οποίων αθροιστικά οι επιπτώσεις μπορεί να είναι μικρότερες από τα περιβαλλοντικά οφέλη που αποκομίζονται από τη λειτουργία τους, προκύπτοντας έτσι θετικό περιβαλλοντικό ισοζύγιο. Κατά την περίοδο κατασκευής των έργων η περιοχή θα διαταράσσεται κατά ζώνες σύμφωνα με τον χωρικό προγραμματισμό κατασκευής των έργων. Αναμένονται προσωρινές οχλήσεις στα οικοσυστήματα και τη χλωρίδα της περιοχής από την αφαίρεση της βλάστησης και της επιφανειακής στρώσης του εδάφους στις θέσεις στις επεμβάσεων. Η άμεση επίπτωση της κατασκευής των υπό μελέτη ΑΣΠΗΕ μπορεί να χαρακτηριστεί παροδικά δυσμενής για τις κατηγορίες βλάστησης και τους τύπους οικοτόπων, αλλά τοπικά περιορισμένη στη ζώνη κατάληψης των σχεδιαζόμενων τεχνικών έργων.

8.-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Κατόπιν των ανωτέρω και αναφορικά με τη διασύνδεση / συσχέτιση ή μη των πυρκαγιών με τις ανεμογεννήτριες (Α/Γ) και γενικώς τους Αιολικούς Σταθμούς Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) στο Δήμο Καρύστου προκύπτουν συμπερασματικά τα εξής:

1.- Η προαναφερόμενη ιδιαίτερα σημαντική αύξηση του αριθμού των αγροτοδασικών πυρκαγιών αρχής γενομένης από το έτος 1999 έως και το 2021, με μέσο αριθμό (29) πυρκαγιών ανά έτος για τα έτη (2000 – 2021), ενώ για τα έτη (1990 – 1999) ο αντίστοιχος αριθμός είναι (6) πυρκαγιές, αποδεικνύει ότι ο αριθμός των πυρκαγιών κατά την περίοδο (2000 - 2021) πενταπλασιάστηκε. Μάλιστα κατά την πρώτη δεκαετία του 2000, οι περισσότερες πυρκαγιές προκλήθηκαν στη ΔΕ Στυρέων και στις ΔΕ Μαρμαρίου και Καρύστου, ενώ κατά την δεύτερη δεκαετία της έρευνας (από το 2010 έως και 2021) οι περισσότερες πυρκαγιές προκαλούνται στη ΔΕ Καφηρέως. Προφανώς και δεν είναι τυχαίο ούτε φυσικά συμπτωματικό το γεγονός της ιδιαίτερα μεγάλης αύξησης των πυρκαγιών στο Δήμο Καρύστου μετά το έτος 1999 και ιδίως από το 2000, συγκριτικά με τα προηγούμενα έτη. Και τούτο γιατί η ανωτέρω αύξηση των πυρκαγιών συνδέεται αιτιωδώς με την απελευθέρωση της αγοράς της ηλεκτρικής ενέργειας, όπως ήδη προαναφέρθηκε, με το Ν. 2773/1999 (Α' 286) και την συνακόλουθη κατάργηση του κρατικού μονοπωλίου στο συγκεκριμένο πεδίο, που επέφερε την εκ του νόμου επιτρεπτή επέμβαση σε δάση και δασικές εκτάσεις αρχικώς και στη συνέχεια και στις αναδασωτέες εκτάσεις για έργα ΑΠΕ με αιολική ενέργεια, σε συνδυασμό με τη συνταγματική πρόβλεψη της αρχής της αειφορίας (άρθρο 24 παρ. 1, εδ. β' Συντ) με την αναθεώρηση του 2001 και τη

θέσπιση κανόνων του ενωσιακού δικαίου και του διεθνούς δικαίου, ευνοϊκότερου του έως του έτους αυτού θεσμικού και νομικού πλαισίου. Όλα αυτά επέφεραν την αδειοδότηση μεγάλου αριθμού εταιρειών που δραστηριοποιούνταν στην αιολική ενέργεια. Ως εκ τούτου είναι σχεδόν βέβαιο ότι ένας επίσης μεγάλος αριθμός πυρκαγιών προκλήθηκε για να διευκολύνει τη διαδικασία εγκατάστασης και λειτουργίας των εν λόγω εγκαταστάσεων σε ορισμένες περιοχές της Καρυστίας. Ωσαύτως δεν αποκλείεται σαφώς ένας μικρότερος αριθμός πυρκαγιών να προκλήθηκε με κίνητρο του εμπρησμού την οικιστική ανάπτυξη (οικοπεδοποίηση), αφού κατά το υπό έρευνα διάστημα και πιο συγκεκριμένα κατά το έτος 2018 παρατηρείται σε σχέση με το έτος 2006 μια αυξημένη οικιστική ανάπτυξη στις περιοχές των Νέων Στύρων και Καρύστου, όπου είχαν λάβει χώρα πυρκαγιές ενδεικτικώς το 2007, 2009, και 2013. Η προεκτεθείσα πραγματική κατάσταση σαφώς αποτελούσε - κι ενδεχομένως αποτελεί έως σήμερα – ένα ιδιαίτερος ελκυστικό για οικονομικά οφέλη των εταιρειών κίνητρο τέλεσης της πράξης του εμπρησμού σε δάση και δασικές εκτάσεις για έργα ΑΣΠΗΕ και των συνοδών υποδομών τους και μάλιστα ακόμη και σε αναδασωτές εκτάσεις, για τις οποίες υποστηρίζεται ότι το νομικό πλαίσιο είναι αυστηρότερο, που όμως κάτι τέτοιο από πουθενά δεν προκύπτει. Αντιθέτως αποτελεί περισσότερο ελκυστικό κίνητρο εμπρησμού για λόγους οικονομικού οφέλους, αφού μειώνεται το κόστος της δαπάνης των έργων αυτών.

2.- Στην περιοχή της **Εύβοιας**, όπου το δίκτυο έχει χαρακτηριστεί ως κορεσμένο με βάση τις υπ' αριθμ. 136/2006 και 96/2007 αποφάσεις της Ρ.Α.Ε., αυτό αφορά πρωτίστως τον Δήμο Καρύστου και ειδικότερα την ΔΕ Καφηρέως όπου υφίσταται υπερκορεσμός, δεδομένου ότι η πυκνότητα αιολικών εγκαταστάσεων και γενικώς έργων ΑΣΠΗΕ έχει φτάσει το ποσοστό κάλυψης 160,03%, με αποτέλεσμα την εκ του υπερκορεσμού αυτού να συντελείται ένα σημαντικό και μη ελεγχόμενο αρμοδίως οικολογικό / περιβαλλοντικό έγκλημα.

3.- Ασφαλώς κι έχει δημιουργηθεί με την χωροθέτηση έργων ΑΣΠΗΕ και των συνοδευτικών υποδομών τους **υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος** στις συγκεκριμένες και αναλυτικώς αναφερόμενες πιο πάνω περιοχές του Δήμου Καρύστου. Ωστόσο ανεξάρτητα, αν η χωροθέτηση της εγκατάστασης Αιολικών Σταθμών Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) επιφέρει αρνητικό ή θετικό πρόσημα στην προστασία γενικώς του περιβάλλοντος κι αν υπερτερούν ή όχι οι θετικές ή αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, που δεν αποτελεί άλλωστε αντικείμενο της παρούσης έρευνας, σημαντική είναι η κρίση της Ανεξάρτητης Αρχής <<**ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ**>> που επί σχετικών καταγγελιών διαπίστωσε πράγματι πως, αν και τα έργα Α.Π.Ε. μπορεί να χαρακτηρισθούν κατ' αρχήν ως δραστηριότητες φιλικές προς το περιβάλλον, <<... εν τούτοις δεν στερούνται παντελώς επιπτώσεων σε αυτό. Οι επιπτώσεις αυτές διαφοροποιούνται ανάλογα με το είδος της εκάστοτε χρησιμοποιούμενης τεχνολογίας Α.Π.Ε. (αιολική, υδροηλεκτρική, γεωθερμική, ηλιακή ενέργεια κ.λπ.), ενώ μπορεί να εκτείνονται τόσο στο ανθρωπογενές (πόλεις, οικισμούς και εν γένει οικιστικές περιοχές) όσο και στο φυσικό περιβάλλον (τοπίο, χλωρίδα και πανίδα, κ.λπ.) των περιοχών εγκατάστασης, καθώς και στις γειτνιαζουσες παραγωγικές δραστηριότητες (τουρισμό, γεωργία κ.λπ.)...>>. Για την ανεξέλεγκτη όμως δημιουργηθείσα αυτή κατάσταση σε βάρος του φυσικού περιβάλλοντος ενδεχομένως δεν ευθύνεται το ισχύον σχετικό θεσμικό και νομικό πλαίσιο αλλά προφανώς η πλημμελής ή και ελλιπής προβλεπόμενη θεσμικά ελεγκτική διαδικασία.

4.- Η σθεναρώς υποστηριζόμενη άποψη κάποιων – δυστυχώς μεταξύ αυτών επιστημόνων φορέων αλλά και πολιτικών – ότι δεν συνδέεται η πρόκληση πυρκαγιών με τις ανεμογεννήτριες (Α/Γ), αφού δεν υπάρχει κίνητρο εμπρησμού για την χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων εντός δασών, δασικών εκτάσεων ακόμη και σε αναδασωτές εκτάσεις, που μάλιστα, όπως κρίθηκε από την απόφαση ΣτΕΟΛ 2499/2012 μπορεί τα σχετικά έργα να αδειοδοτηθούν και πριν την αναδάσωση των επίμαχων εκτάσεων, επειδή για τις ενδιαφερόμενες εταιρείες νομίμως επιτρέπεται η

δραστηριότητα αυτή, σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις των άρθρων 45 και 48 του Ν. 998/1979, ή ότι το πλαίσιο των αναδασώσεων δασών και δασικών εκτάσεων εξ αιτίας καταστροφής τους από πυρκαγιά είναι αυστηρότερο, είναι προφανώς αβάσιμη και δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, αφού δεν προκύπτει αυτό από κανένα στοιχείο. Το κίνητρο του εμπρησμού δασών και δασικών εκτάσεων στην Καρυστία κατά την πρώτη δεκαετία του 2000 προφανώς συνίστατο στο κέρδος εταιρειών που δραστηριοποιούνταν – και δραστηριοποιούνται και σήμερα - στον τομέα των ΑΠΕ με τη χρήση αιολικής ενέργειας (δηλαδή την χωροθέτηση εγκατάστασης ΑΣΠΗΕ και γενικώς αιολικών πάρκων εντός αυτών). Ωστόσο όμως, μετά το έτος 2006 και κυρίως κατά τη διετία (2007 – 2008) παρατηρείται εντυπωσιακή επιτάχυνση της ανάπτυξης της αγοράς ΑΠΕ λόγω θεσμικών αναδιαρθρώσεων με τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου αδειοδότησης των ΑΠΕ (ριζική αναθεώρηση του αδειοδοτικού καθεστώτος με τον Ν. 3468/2006) η πρόκληση πυρκαγιών στις εκτάσεις αυτές εξυπηρετεί την αποφυγή χρονοβόρων διαδικασιών και προφανώς με υψηλότερο κόστος υλοποίηση των όρων και προϋποθέσεων Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για την αδειοδότησή των ΑΠΕ.

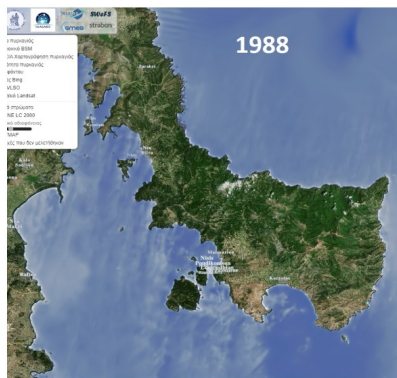
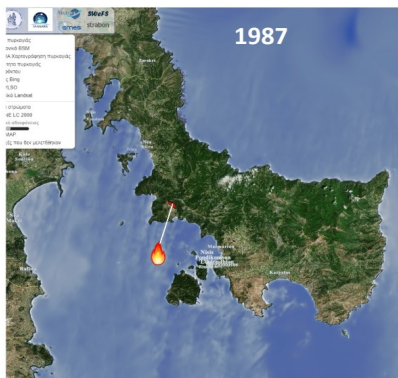
5.- Τα τελευταία χρόνια (μετά το έτος 2019) παρατηρείται μια θεαματική άνοδος της εγκατεστημένης ηλεκτρικής ισχύος από ανεμογεννήτριες στη χώρα μας (Κρήτη, Εύβοια, λοιπή νησιωτική χώρα). Εντούτοις, ο μεγάλος ρυθμός ανάπτυξης της αιολικής ενέργειας συνοδεύτηκε, όπως είναι εύλογο, από την ανησυχία των τοπικών κοινωνιών σχετικά με τις ενδεχόμενες επιπτώσεις των ανεμογεννητριών στο περιβάλλον. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι φόβοι και οι ανησυχίες που έχουν εκφραστεί κατά καιρούς είναι εύλογοι και καθόλου υπερβολικοί όπως διατείνονται κάποιοι. Ασφαλώς, η χωροταξική παράμετρος, ώστε να υπάρχει η ελάχιστη δυνατή παρέμβαση στο τοπίο, είναι σημαντική και για αυτό, η τοποθέτηση για ένα προωθούμενο αιολικό πάρκο, δεν μπορεί να είναι ζήτημα απλό. Πρέπει με βάση τον σχεδιασμό και την χωροταξική μελέτη να αποφασίζεται, αν πρέπει να δημιουργηθούν

αιολικά πάρκα, ποιας ισχύος, σε ποια τοποθεσία κλπ και πάντα να λαμβάνεται υπόψη και η φέρουσα ικανότητα μιας περιοχής, ώστε λχ σε κάποια μικρή έκταση να μην έχουμε ένα μεγάλο αιολικό πάρκο, όπως στην Καρυστία.

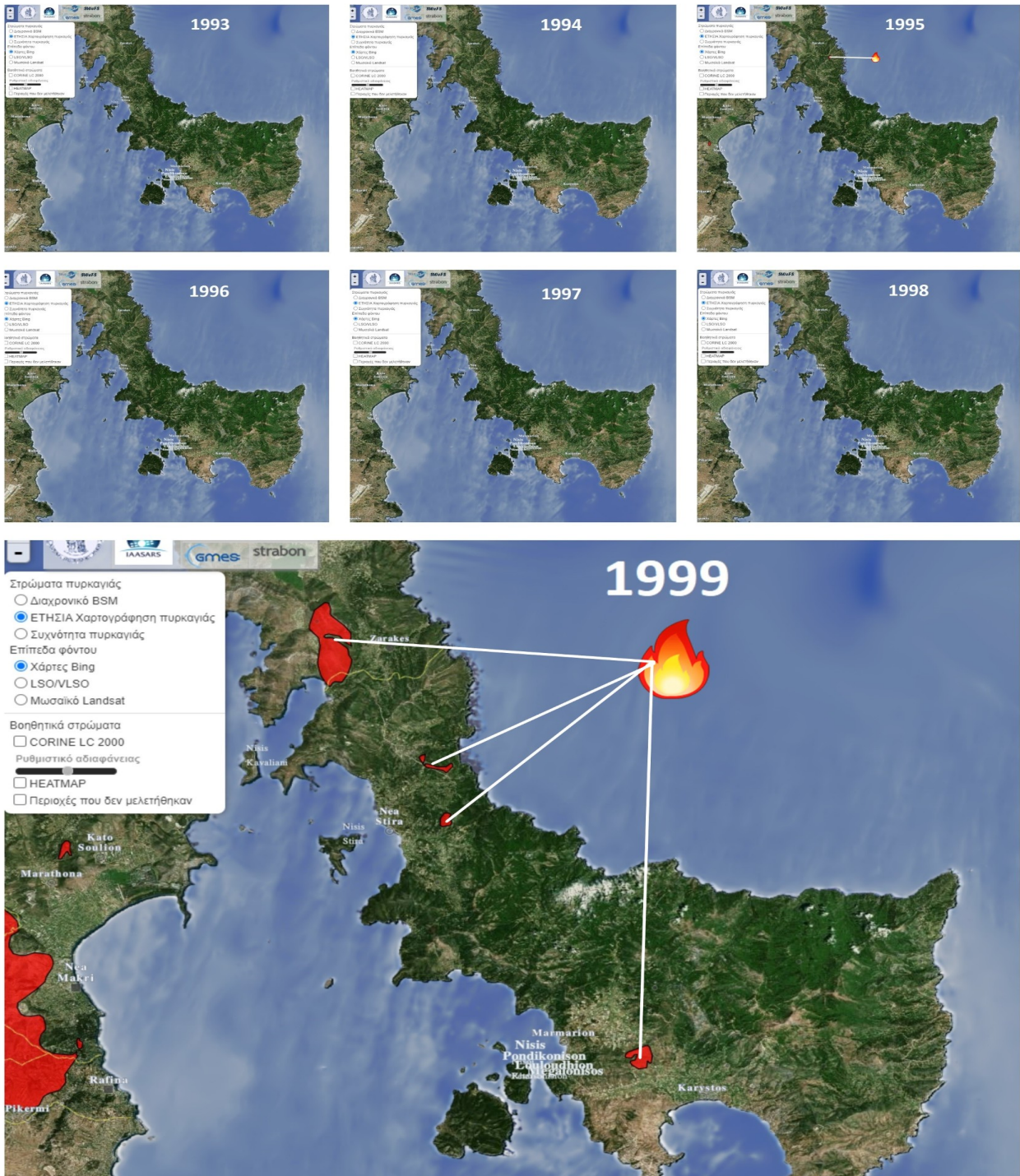
6.- Η θέση της έρευνας είναι γενικώς υπέρ των ΑΠΕ, όμως υπό την αυστηρά προϋπόθεση να υπάρξει ένας γενικός – σε πανελλαδικό επίπεδο - ενεργειακός σχεδιασμός, ο οποίος να αναδεικνύει, πέρα από την ενεργειακή και οικονομική διάσταση και να καταλήγει στις πηγές εκείνες ενέργειας με το καταλληλότερο ενεργειακό μείγμα που μεταξύ άλλων θα υπηρετεί το κριτήριο της μικρότερης κάθε φορά δυνατής επέμβασης στο περιβάλλον τόσο κατά την χωροθέτηση της εγκατάστασης ενός έργου ΑΠΕ όσο και κατά τη λειτουργία του, που θα ελέγχεται από τα αρμόδια θεσμοθετημένα όργανα και θα επιτηρείται αυστηρά και στο διηνεκές για την προστασία του περιβάλλοντος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

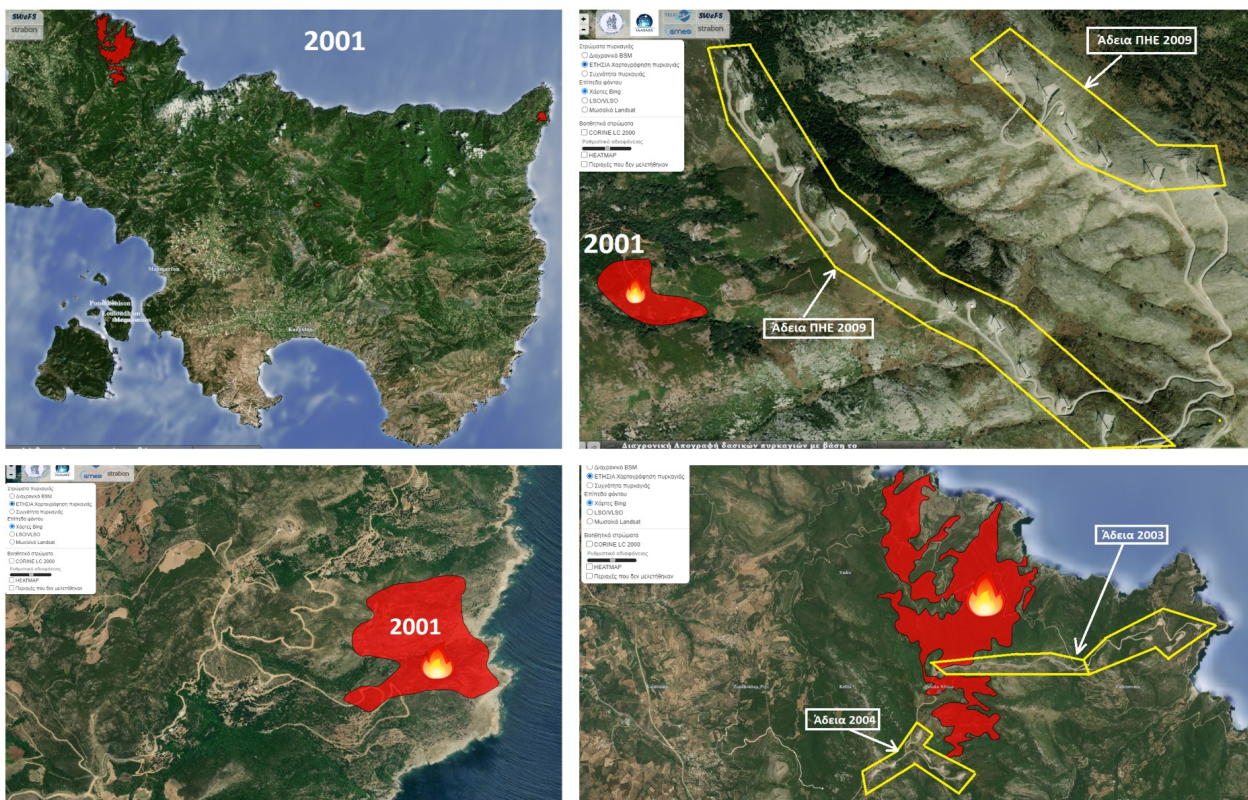
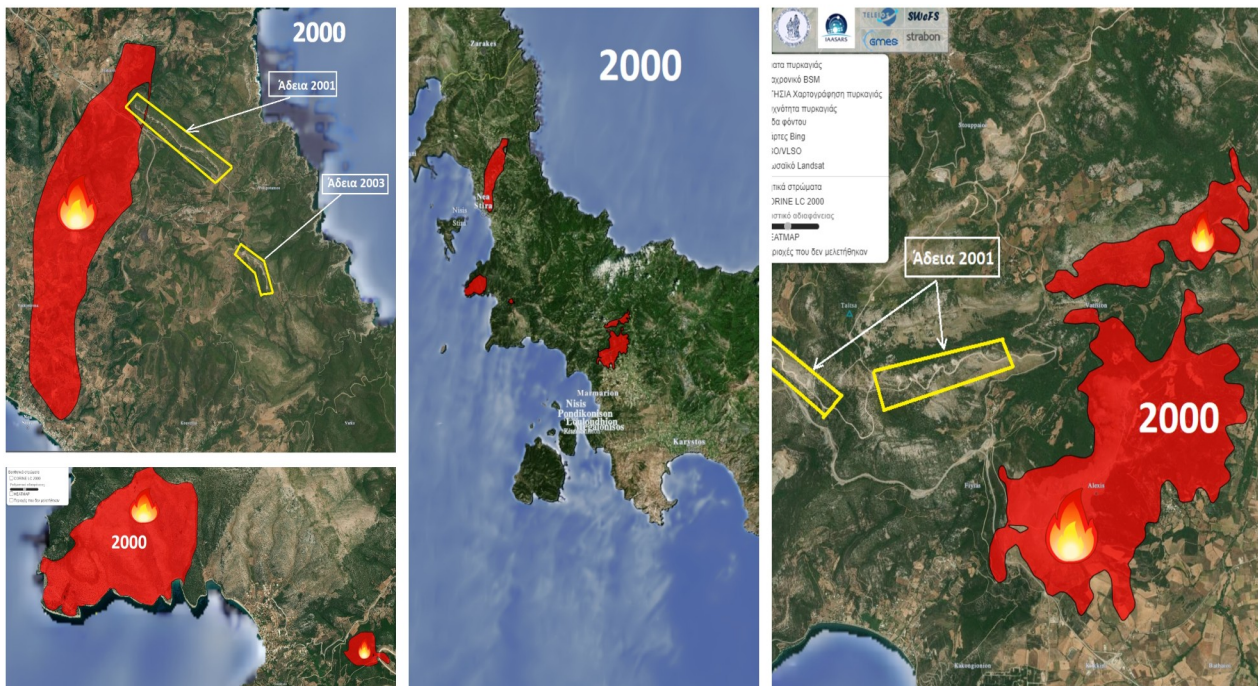
Α1.- Χάρτες πυρκαγιών (1984 - 1992)

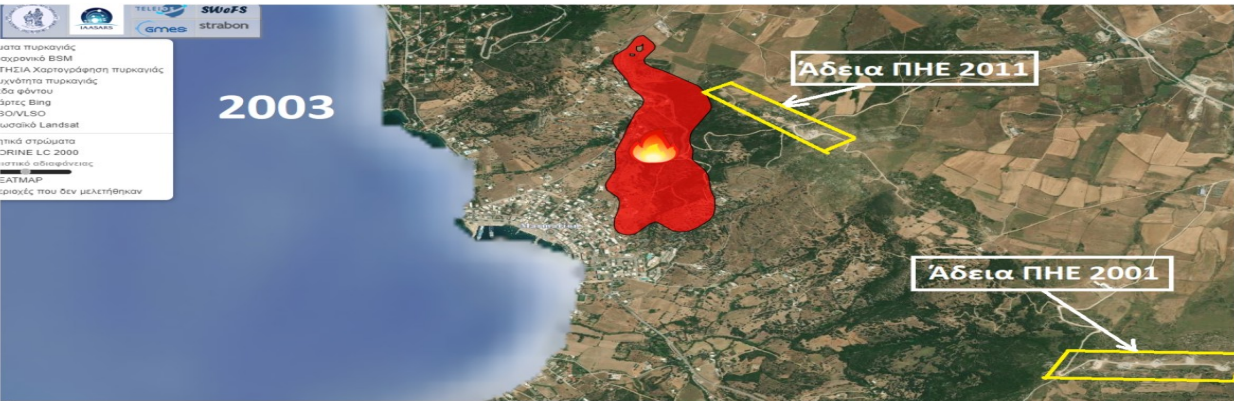

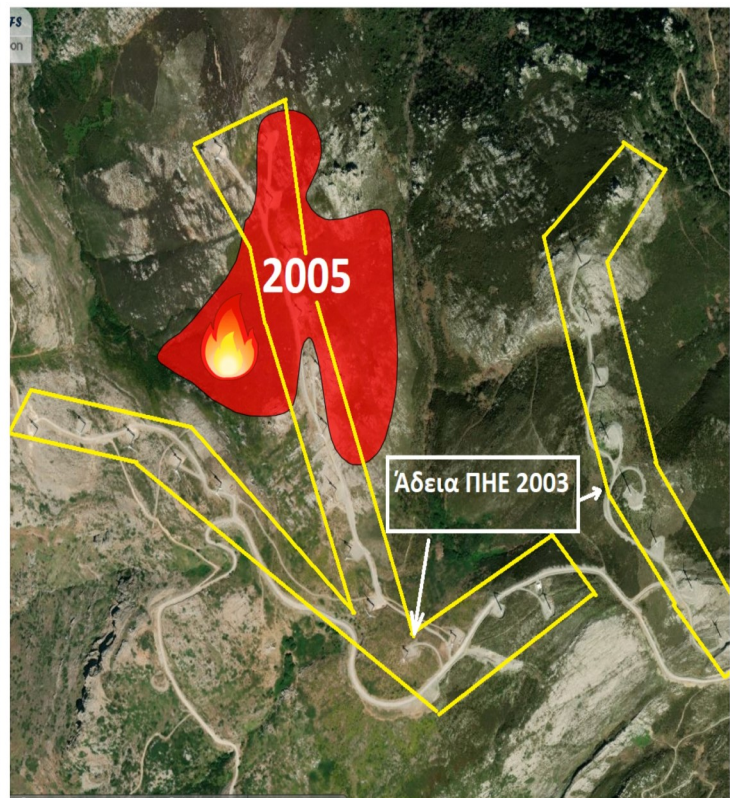
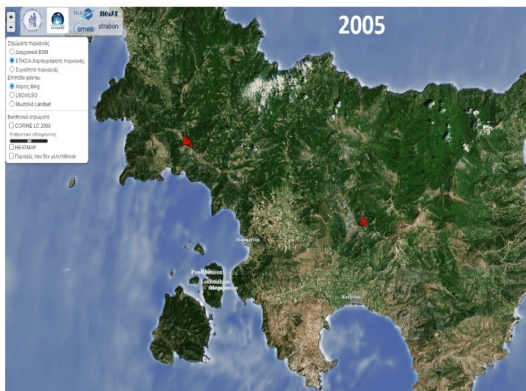
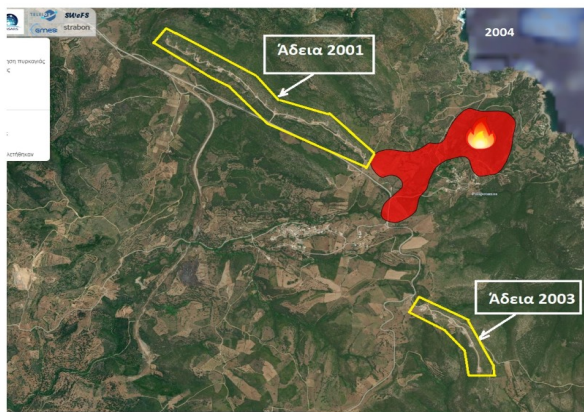
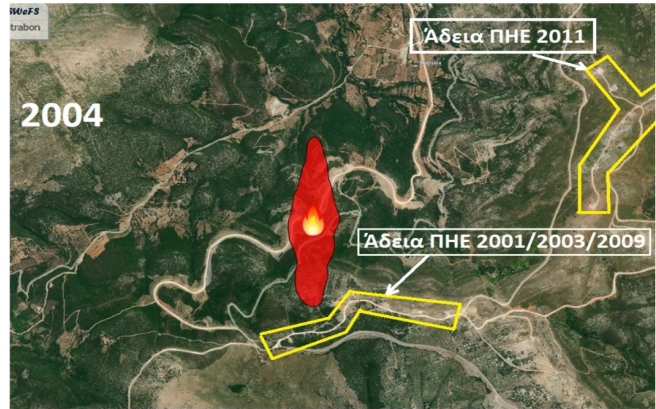
Α2.- Χάρτες πυρκαγιών (1993 - 1999)

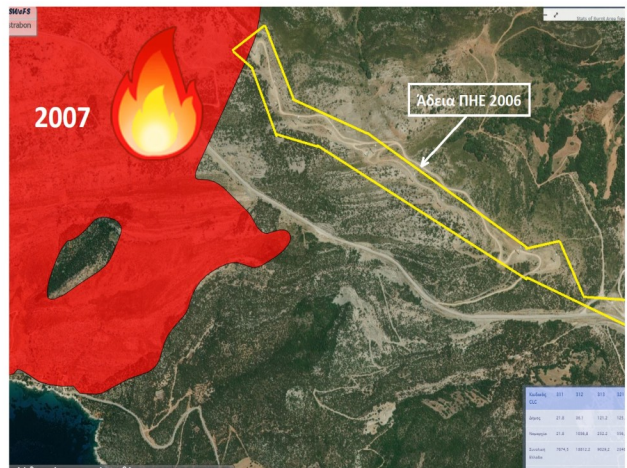
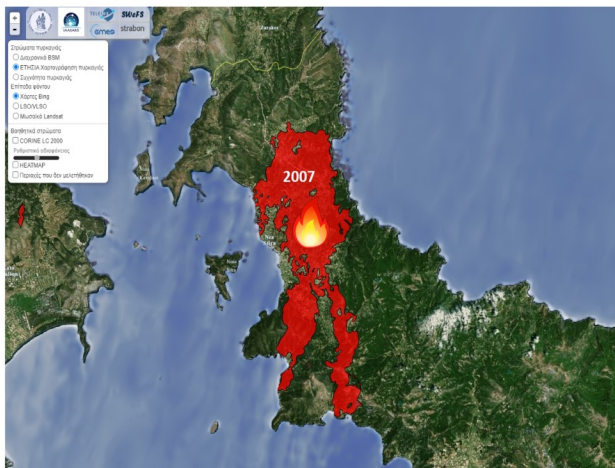
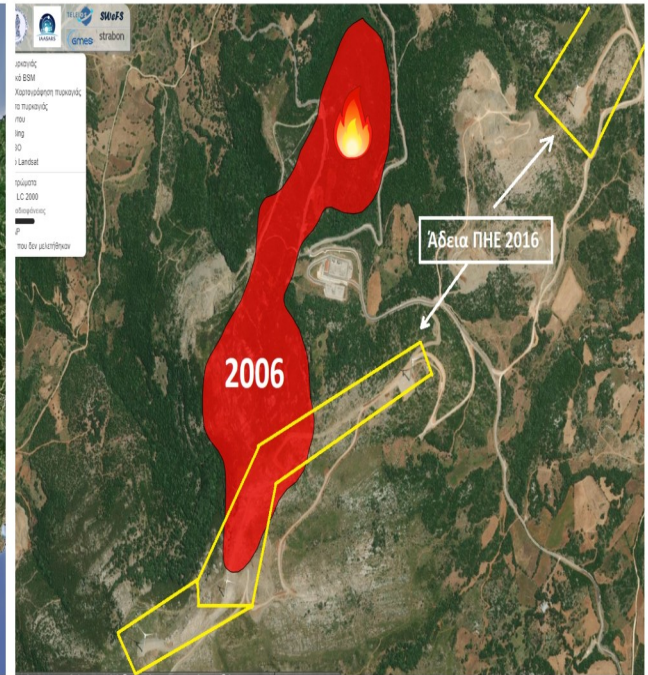

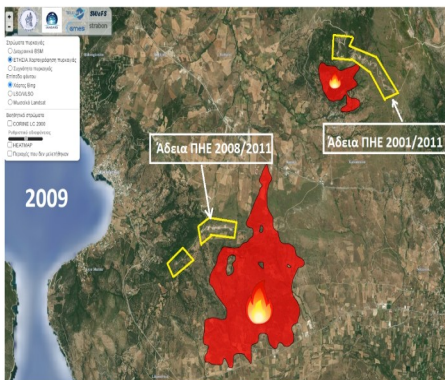
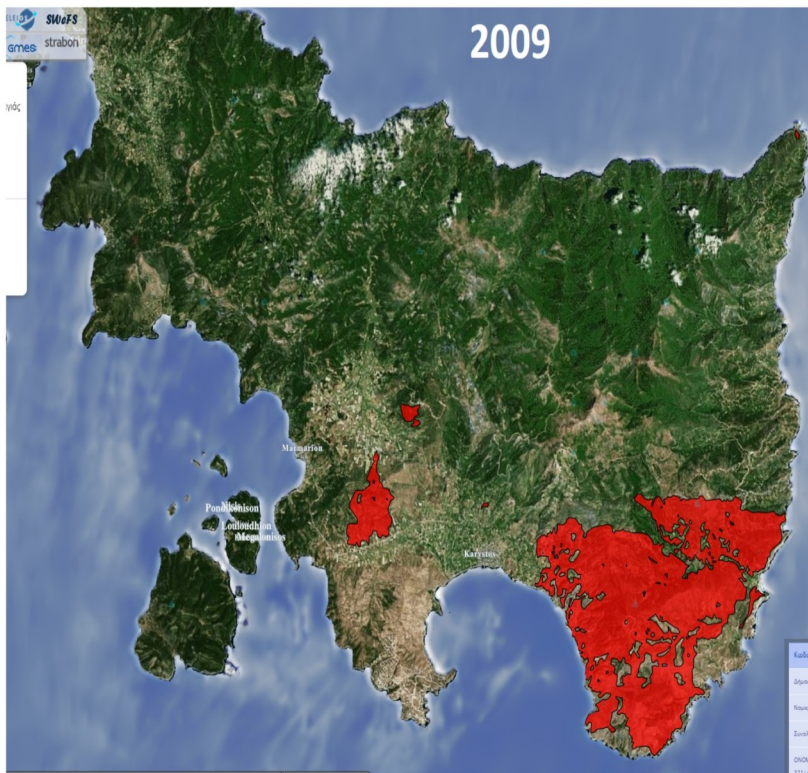
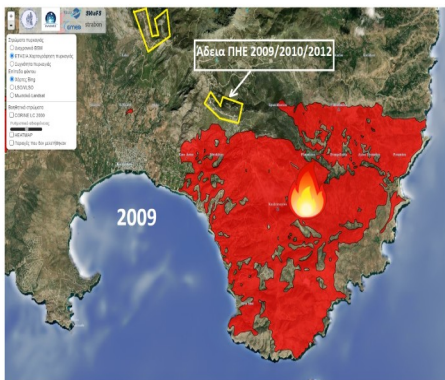
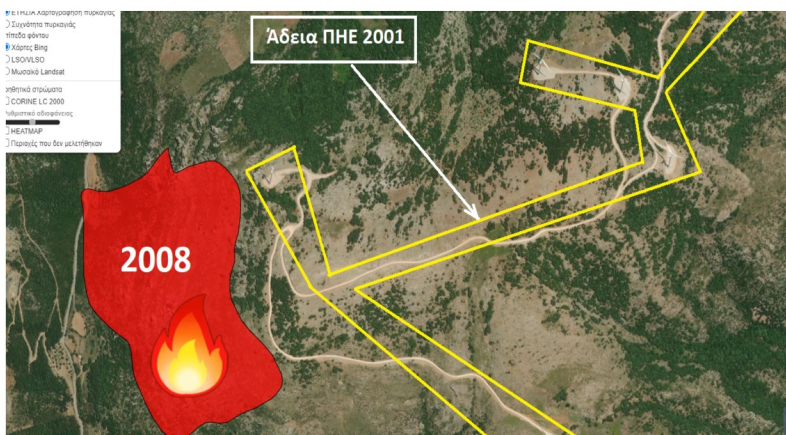
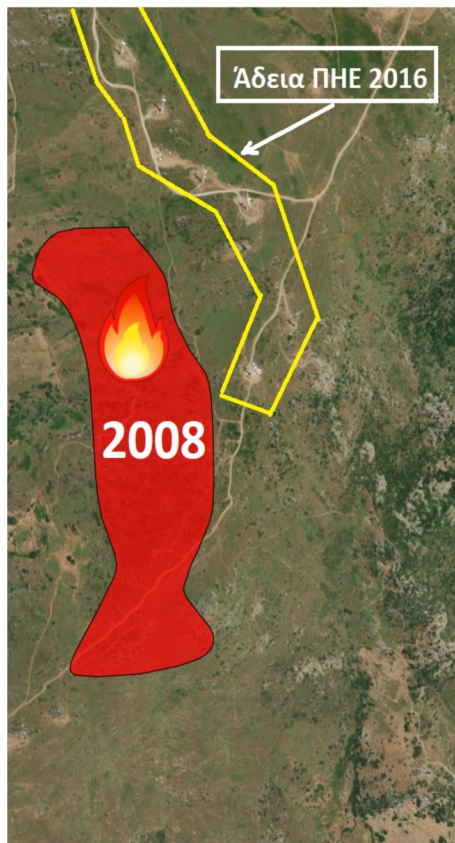
Α3.- Χάρτες πυρκαγιών (2000 – 2021)

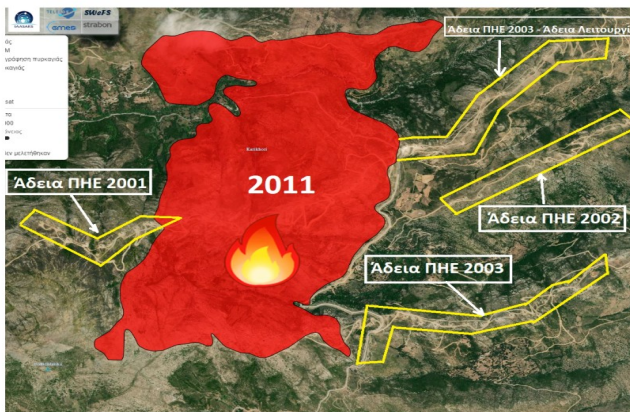
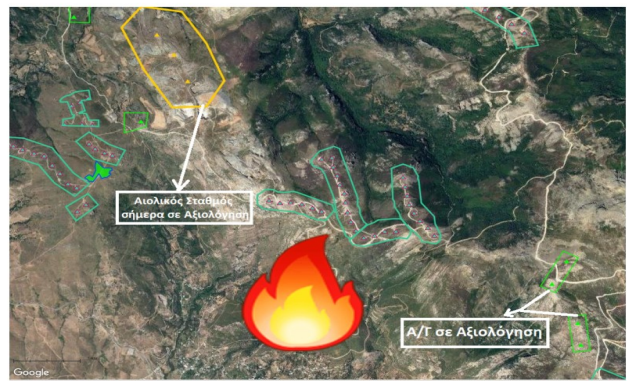
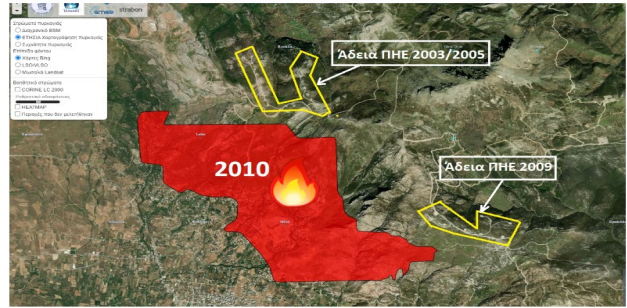

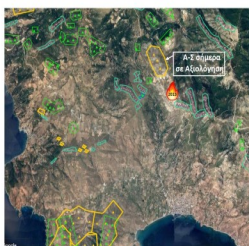
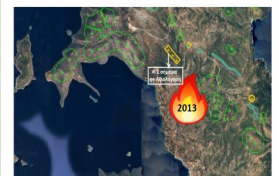
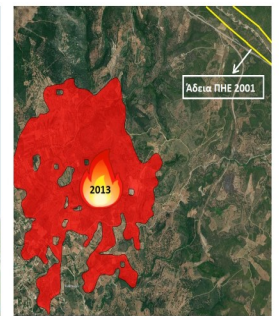
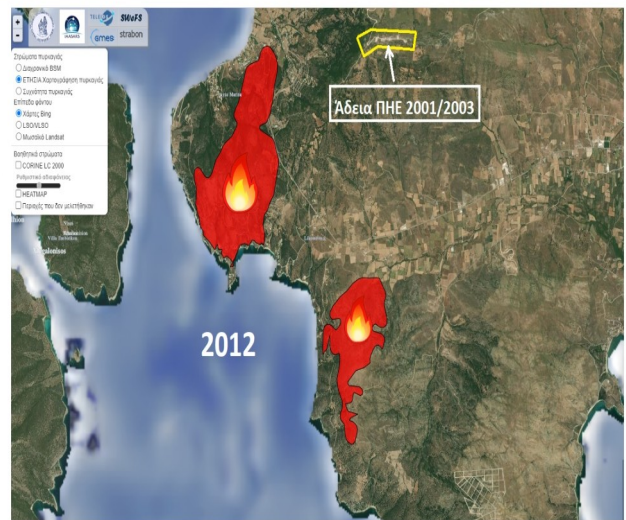
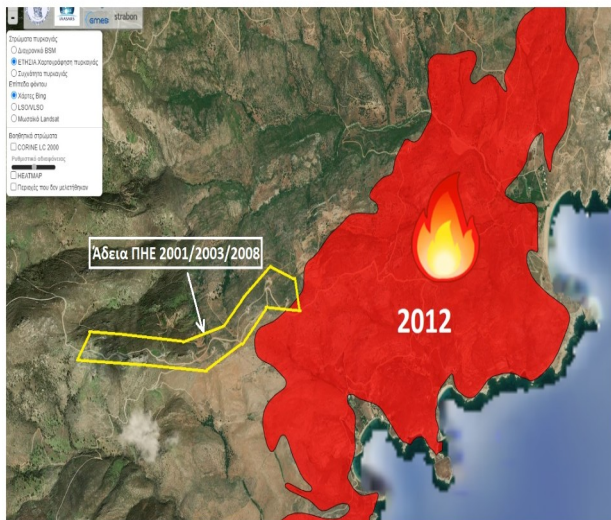
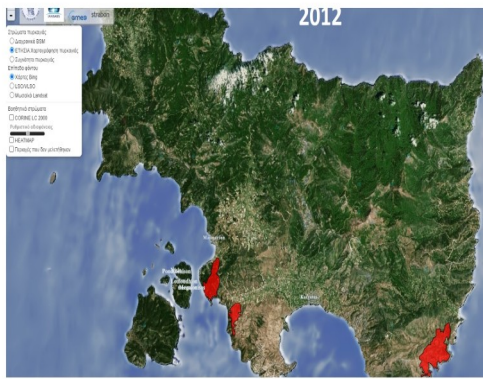

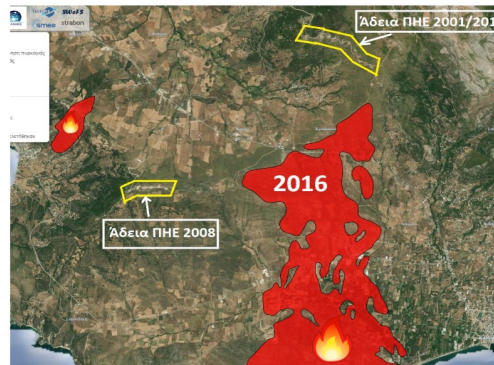
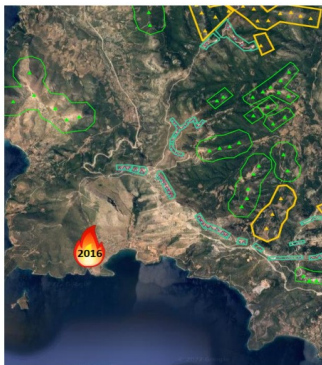
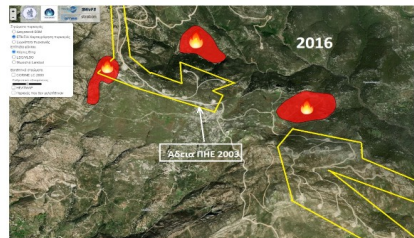
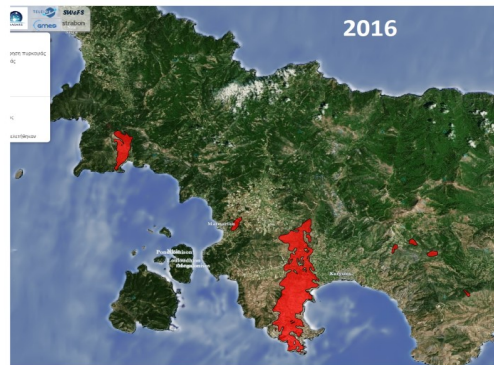
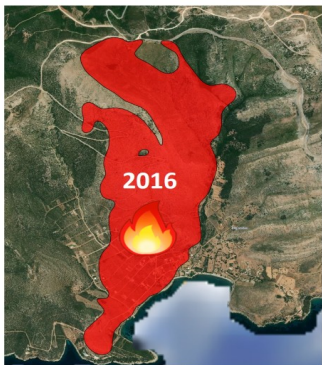
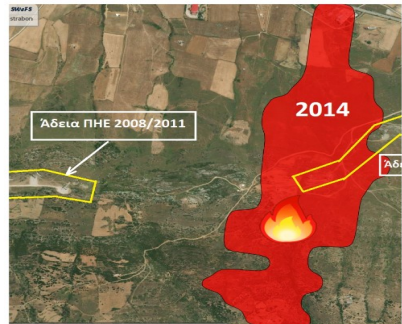
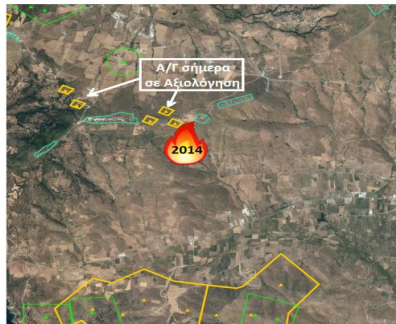
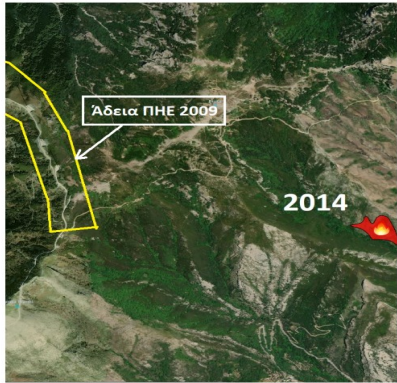

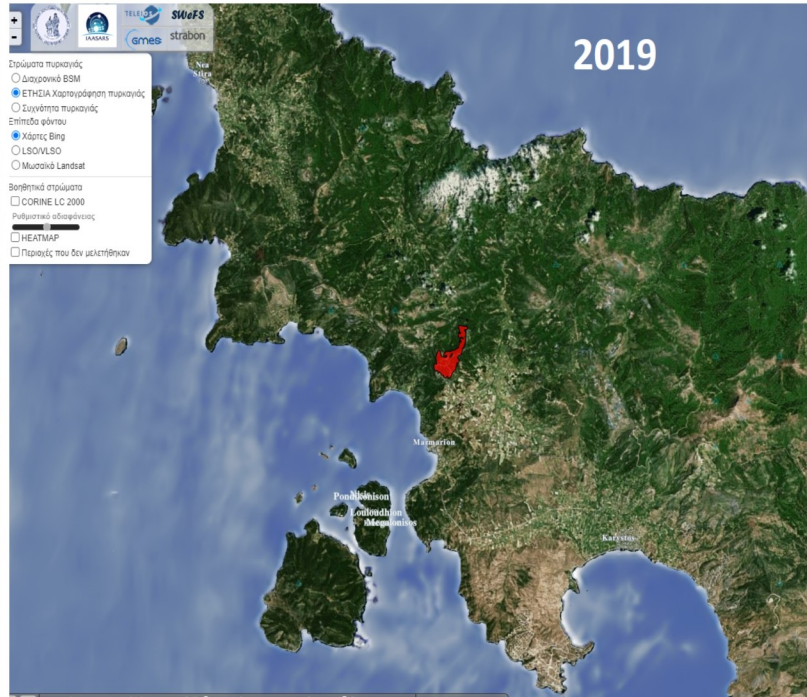
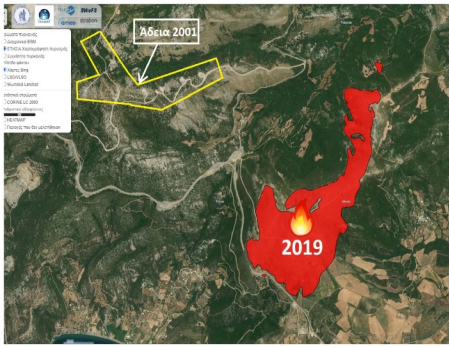

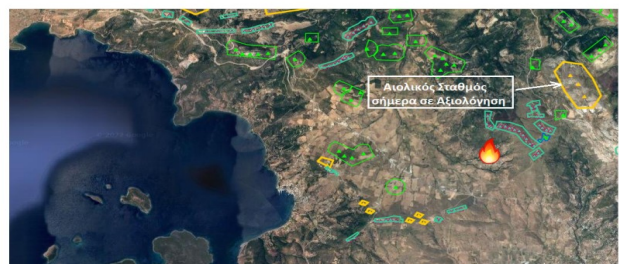

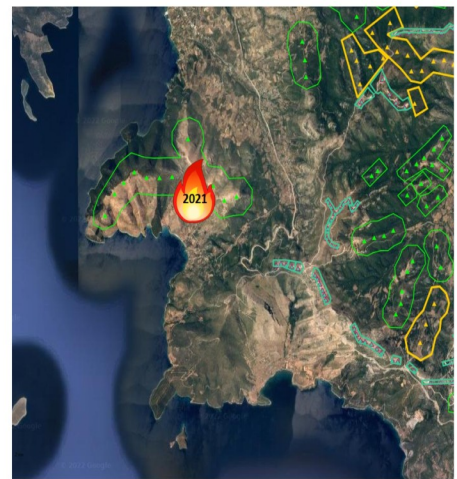
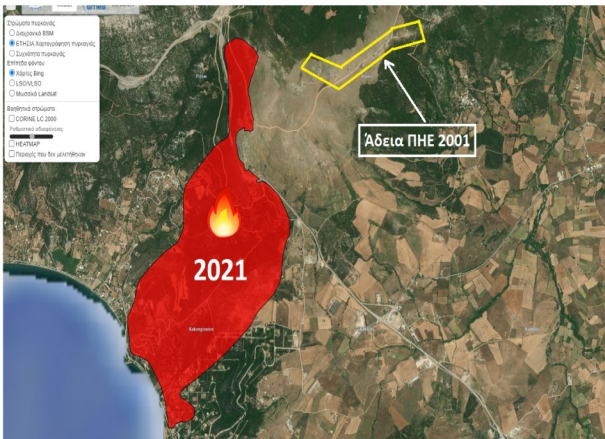
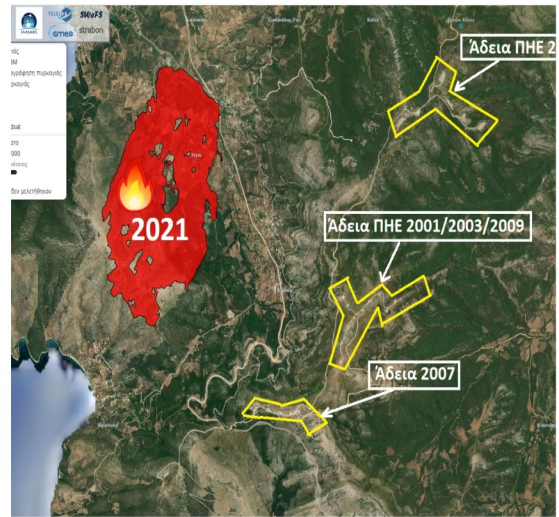
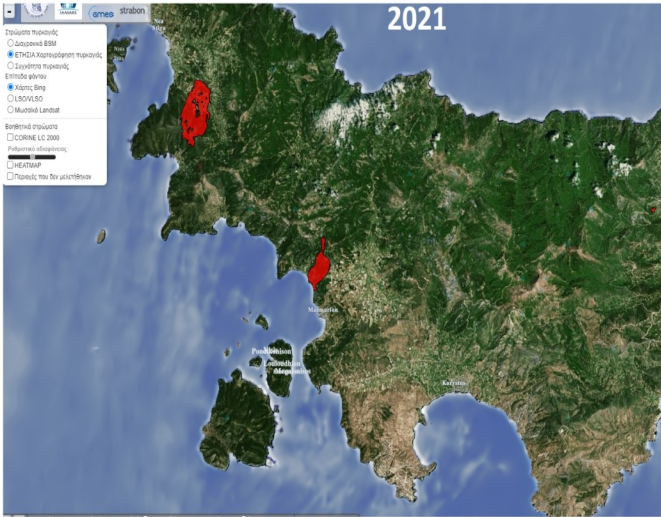

- Στοιχεία πυρκαγιάς
- Διακριτικό BSM
- ΕΤΗΣΙΑ Χαρτογράφηση πυρκαγιάς
- Συχνότητα πυρκαγιάς
- Επίπεδα φόντου
- Χάρτες Bing
- LSO/VLSO
- Μουσικό Landsat
- Βοηθητικά στρώματα
- CORINE LC 2000
- Ρυθμιστικό οδοφράκτος
- HEATMAP
- Περιοχές που δεν μελετήθηκαν

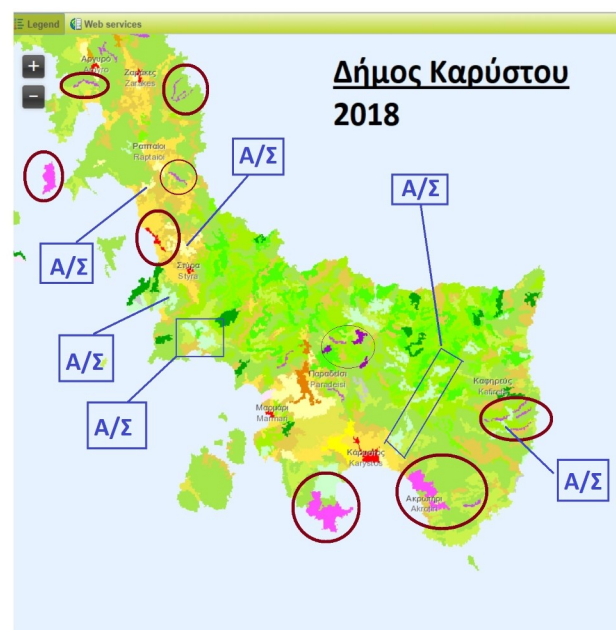
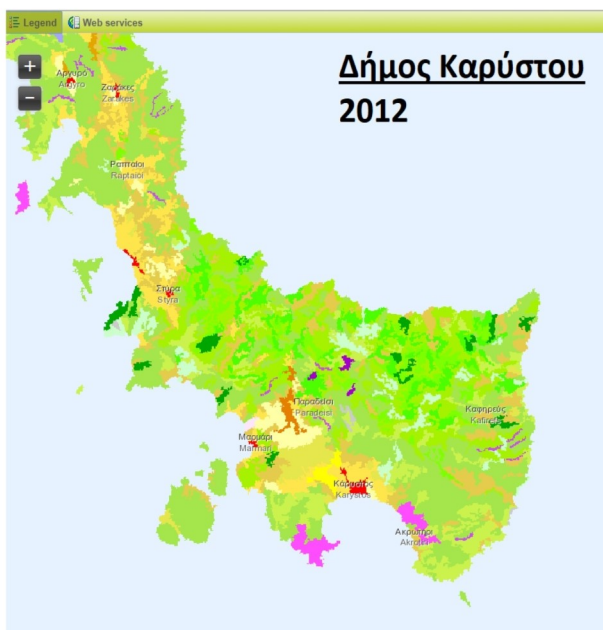
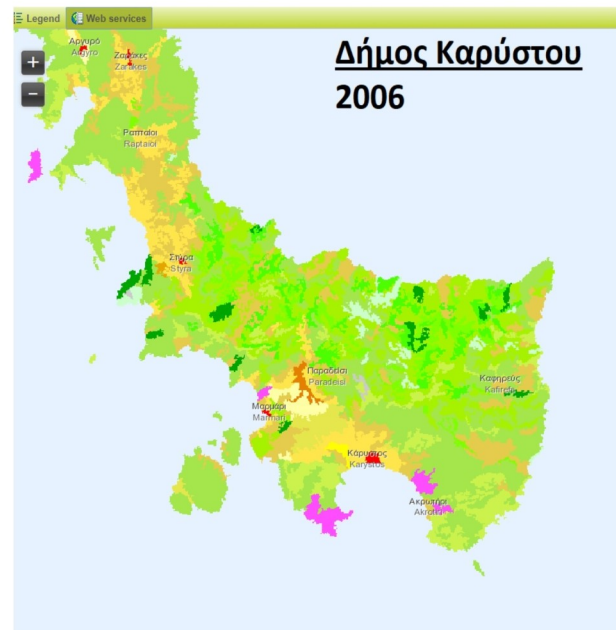
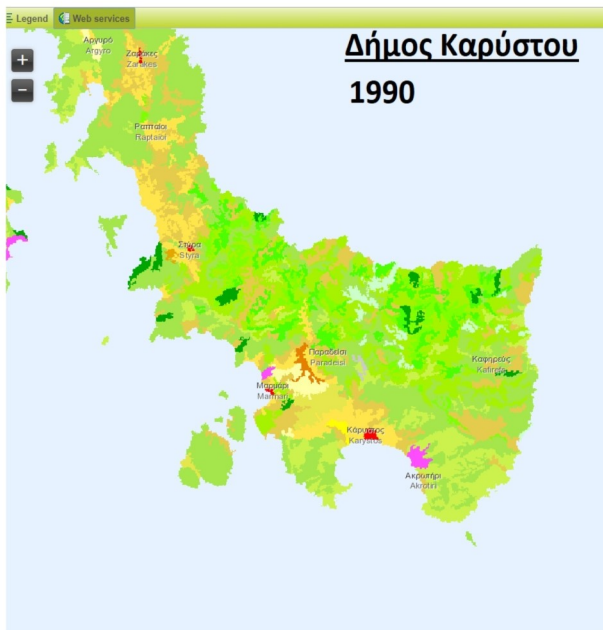

- Στοιχεία πυρκαγιάς
- Διακριτικό BSM
- ΕΤΗΣΙΑ Χαρτογράφηση πυρκαγιάς
- Συχνότητα πυρκαγιάς
- Επίπεδα φόντου
- Χάρτες Bing
- LSO/VLSO
- Μουσικό Landsat
- Βοηθητικά στρώματα
- CORINE LC 2000
- Ρυθμιστικό οδοφράκτος
- HEATMAP
- Περιοχές που δεν μελετήθηκαν

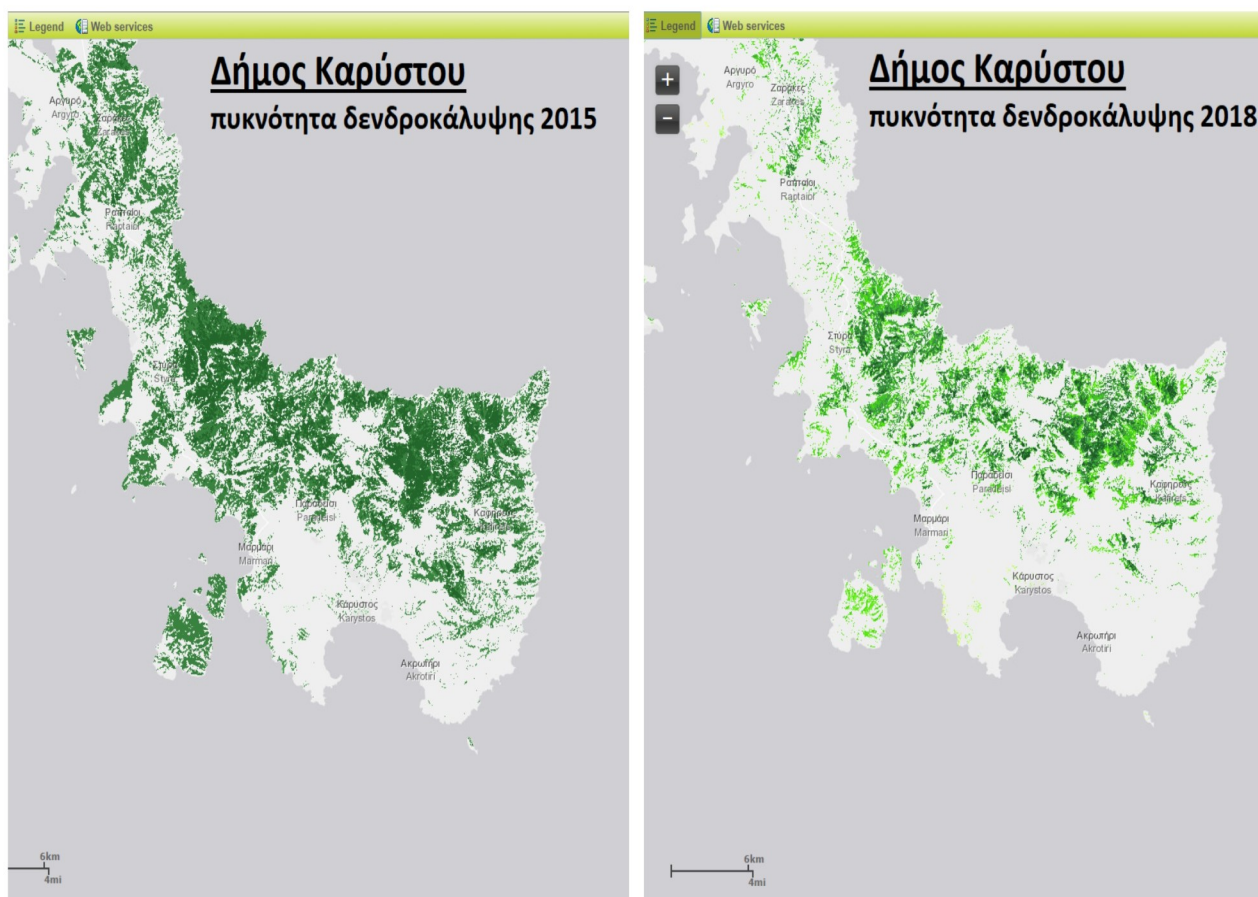

Β.- Χάρτες Αλλαγών Κάλυψης Γης κατά τα έτη 1990, 2006, 2012 και 2018

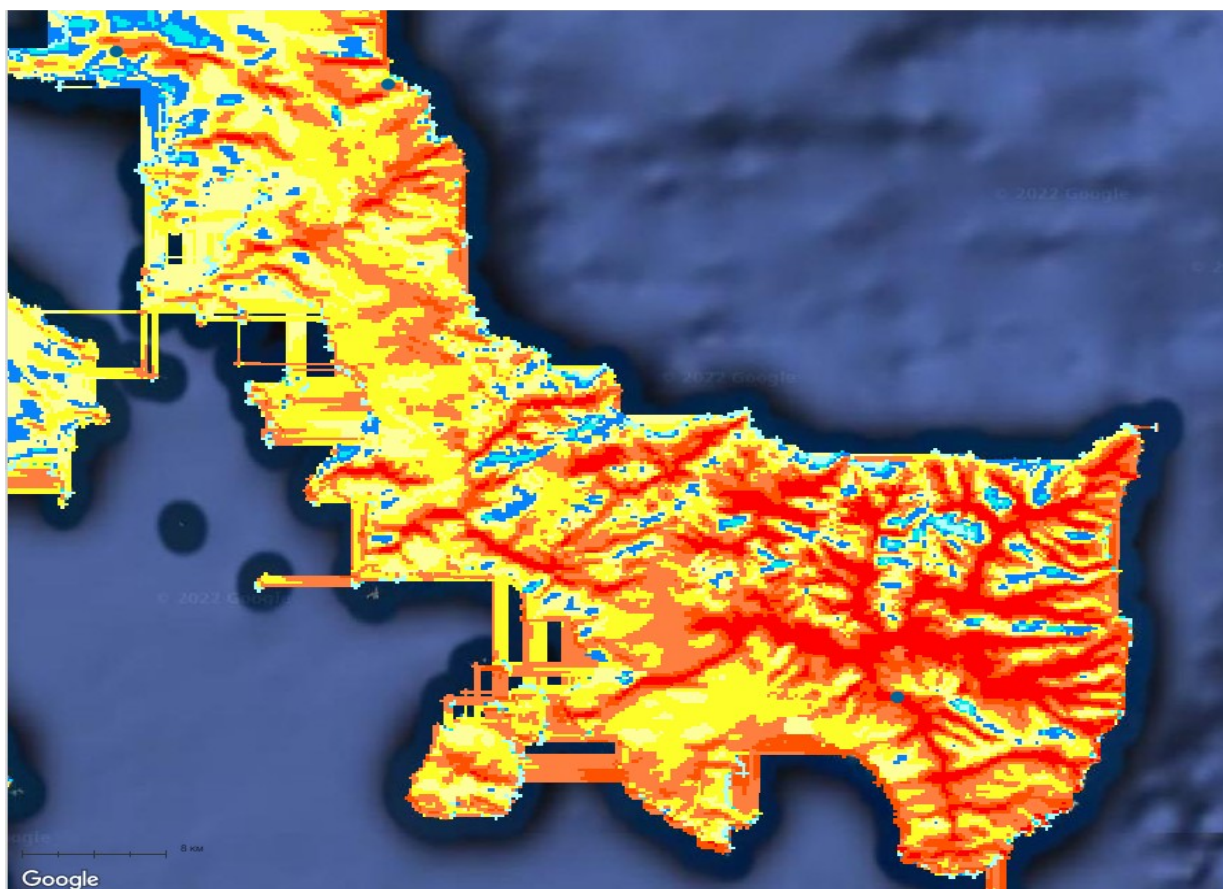
Πηγή: Copernicus / Cover Land Cover

Γ.- Χάρτες πυκνότητας δεντροκάλυψης κατά τα έτη 2015 και 2018

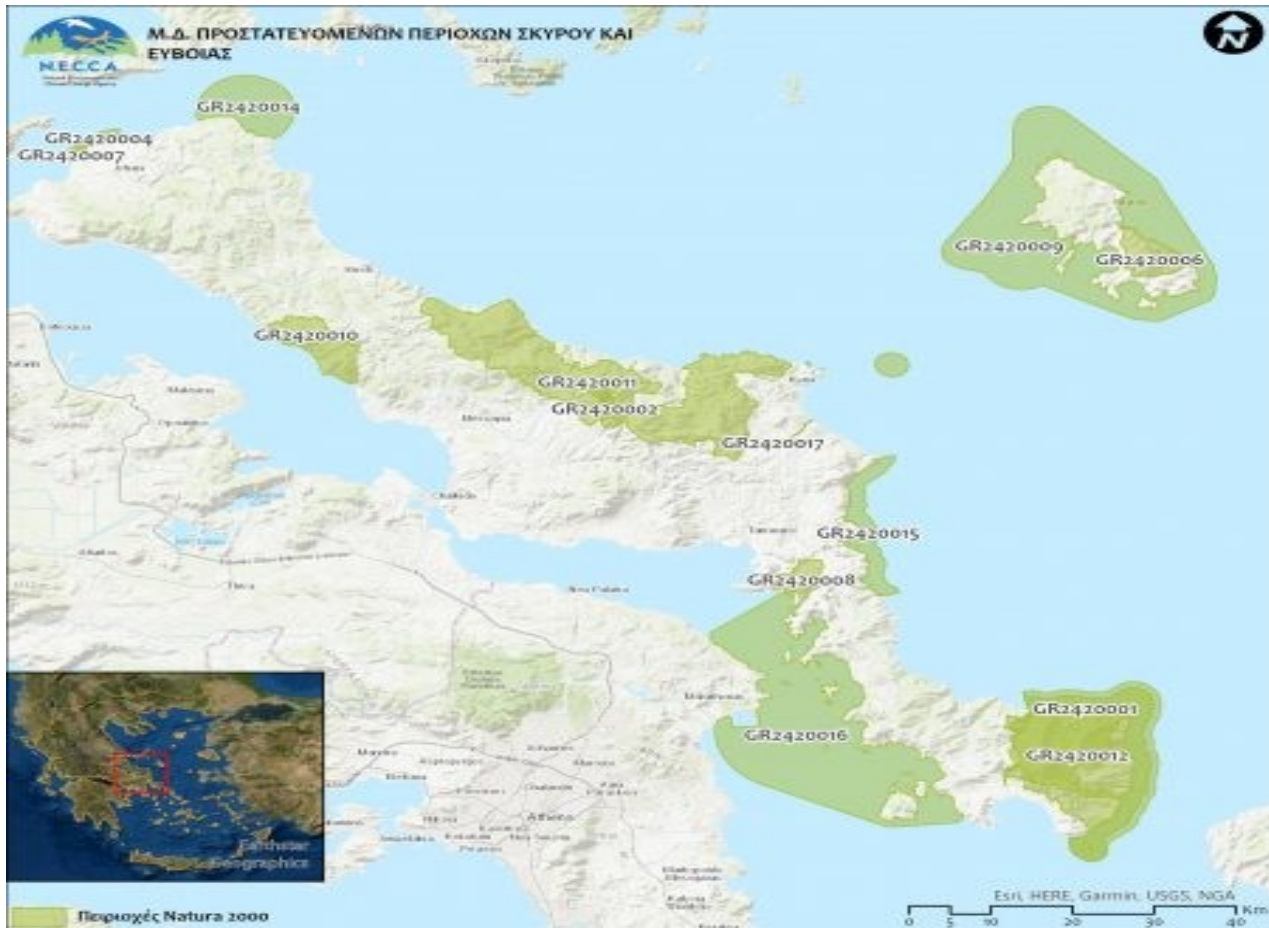
Πηγή: Copernicus / Cover Land Cover

Δ.- Χάρτης Αιολικού Δυναμικού και Πυκνότητας Αιολικών Εγκαταστάσεων

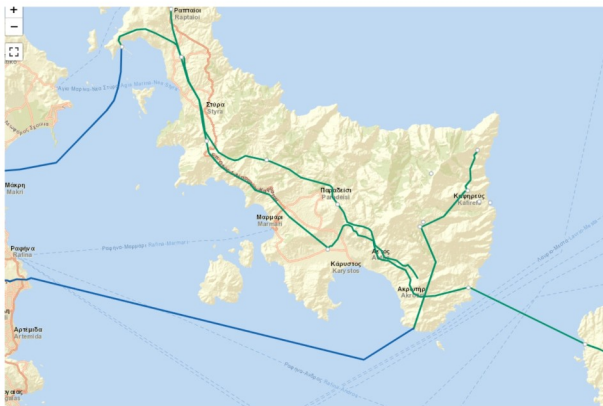

Πηγή: Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας

Ε.- Χάρτης Προστατευόμενων Περιοχών

ΣΤ.- Χάρτης Δικτύου Μεταφοράς ΑΔΜΗΕ

Πηγή: ΑΔΜΗΕ

Ζ.- Χάρτης με τις εταιρείες α) με Άδεια Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας, β) με Άδεια Εγκατάστασης, γ) με Άδεια Λειτουργίας και δ) εταιρείες στη φάση Αξιολόγησης από τη ΡΑΕ

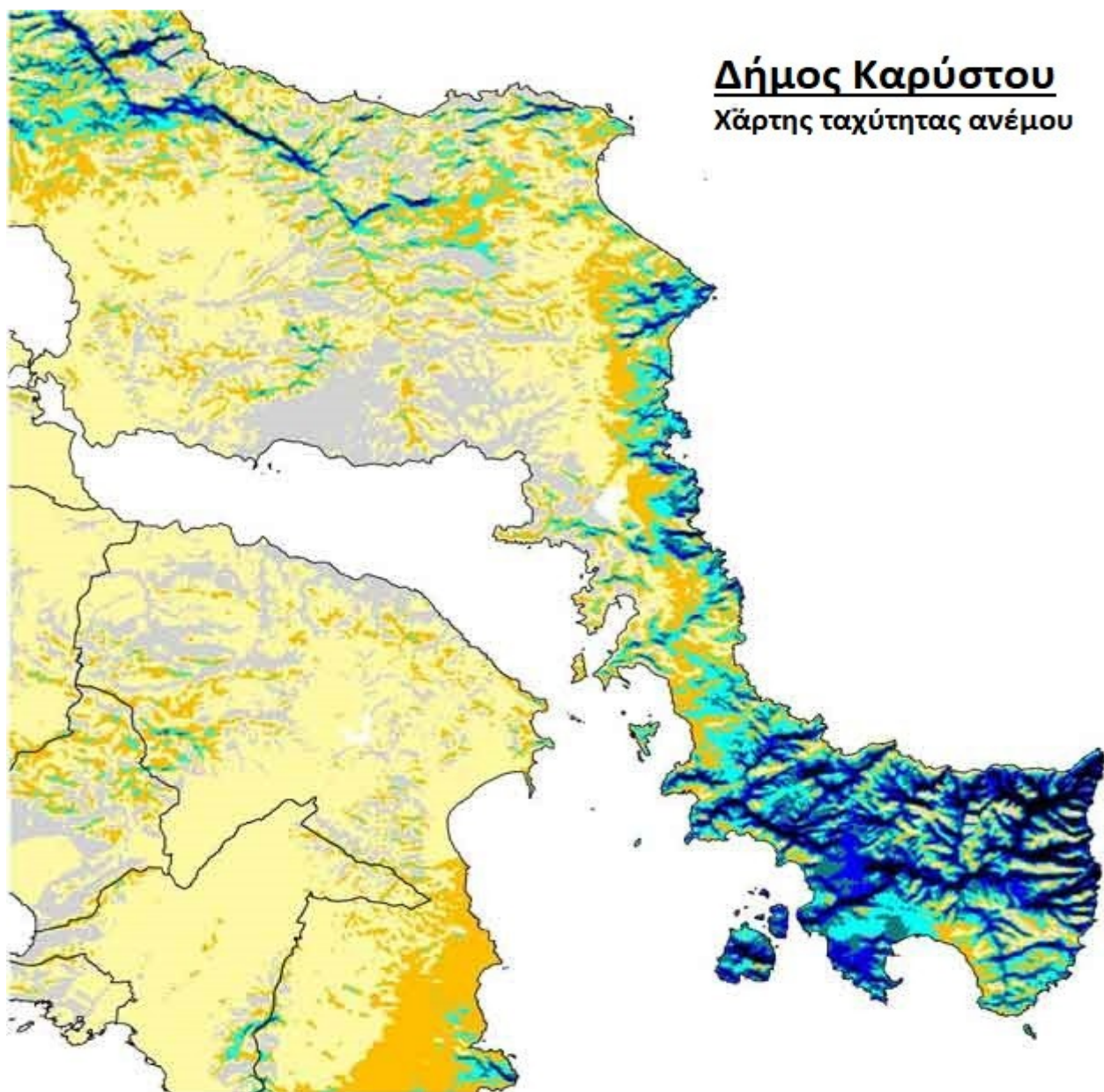

Πηγή: Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας

Η.- Χάρτης με τις τρεις (3) πρώτες Εταιρείες Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας / Αιολικούς Σταθμούς, που ιδρύθηκαν στο Δήμο Καρύστου

Θ.- Χάρτης στον οποίο εμφανίζονται οι περιοχές Δήμου Καρύστου με βάση την επικρατούσα ταχύτητα ανέμου

Πηγή: ΤΕΕ / Παράρτημα Εύβοιας